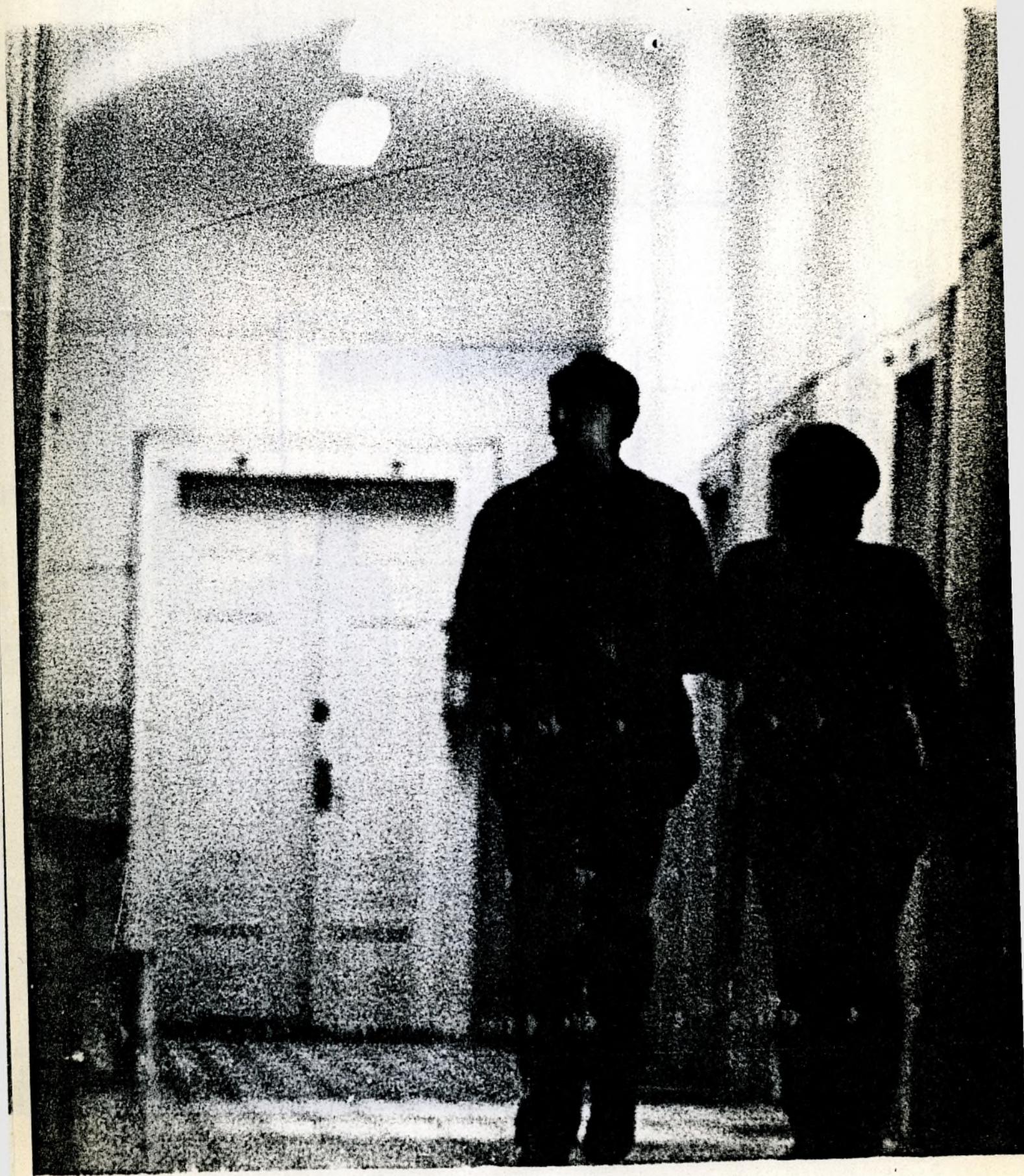
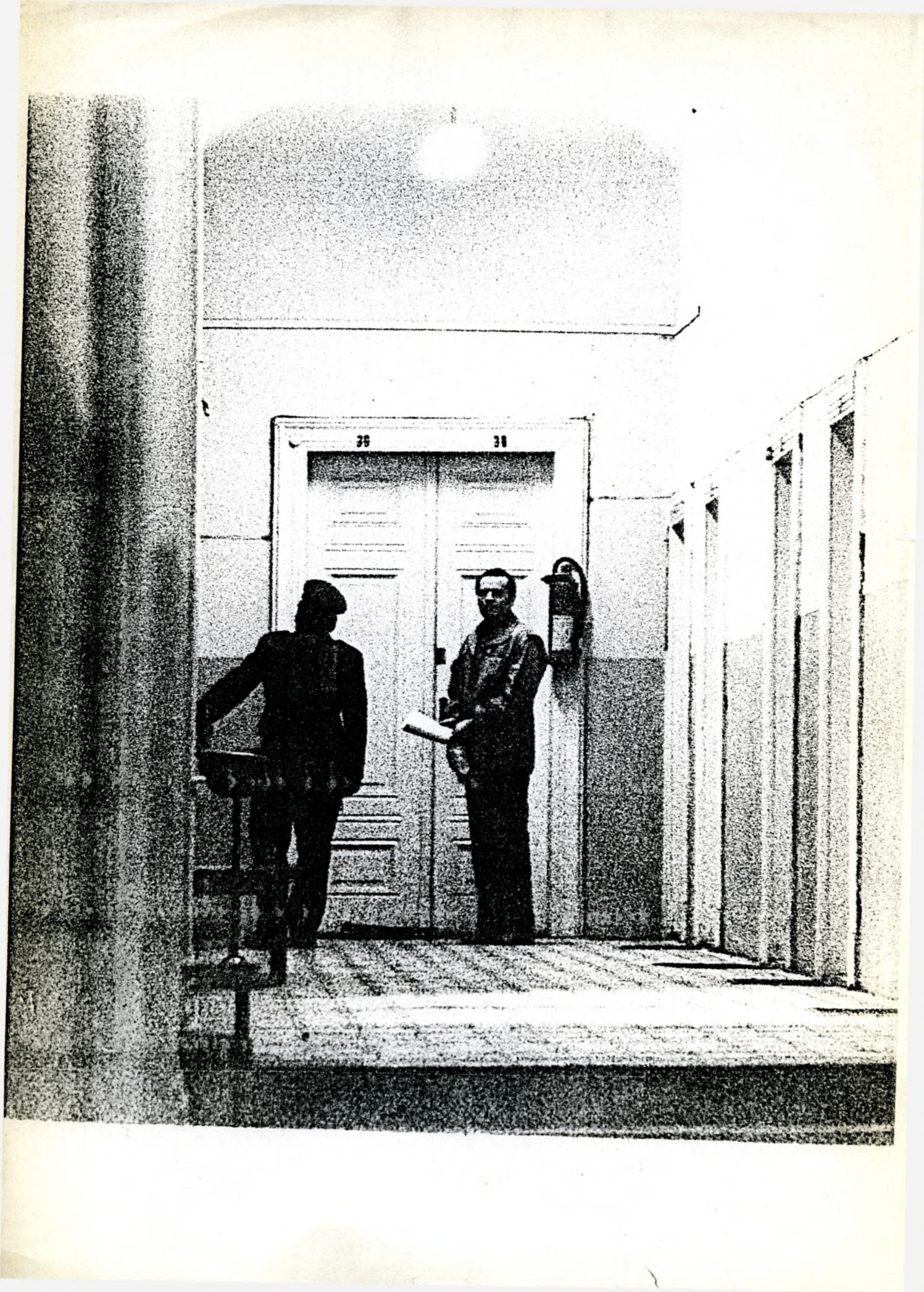






KARLU SRPOVI K PADESÁTINÁM

Charles Alexander

Greetings from musicians
and friends in other fields
of culture all over Europe.

The ~~treatment~~ unjust
treatment of the Jazz Section
and the senseless
imprisonment of Vladimir
Kovch and you have
aroused the anger ~~with~~
of us all.

We look forward to a time
in the near future when the
Jazz Section, with yourself as
its leader, can continue its
important cultural work with
the full support and
recognition of the State authorities.

Charles Alexander
President, IFF.

John Bok

Milý Karle,
protože jsi tam kde jsi a nemůžeš být mezi námi,oslavujem
výročí Tvých padesátin společně s Tebou každý v sobě.
Při takovémto jubileu se obyčejně bilancuje,ale protože
slovo bilancovat mi připomíná účetnictví,nasměřuju svou
ódu na radost z Tvého čoposavedního existování a všeho,
co s ním souvisí,na danou situaci,která je výsledkem ne-
snášenlivosti moci s duchem a postojem,který nyní ze vše-
ho nejvíce symbolizuje Jazzová sekce,neodmyslitelně spoje-
ná od svého začátku s Tvojím jménem.
Nastala chvíle,kdy Tvoje jméno se stalo synonymem neohrože-
ného postoje uchovat identitu naší současné kultury s kul-
turou,která nás spoluutvářela,to jest s kulturou evropskou.
Jestliže jsme dospěli k prostoru,kde jsme opět schopni roz-
lišovat věci související s pospolitostí od věcí,které s ní
nesouvisí a jestliže ve shodě s Václavem Havlem přijmeme
kulturu jako nedělitelný celek a v její pestré mnohosti
ne jinek dělitelnou a rozlišitelnou,než hodnotami estetic-
kými,etickými a duchovními,pak nám nezbyvá než konstatovat,
že smutná skutečnost vašeho pronásledování až do vašeho ny-
nějšího věznění je důkazem toho,jak převážná část naší spo-
lečnosti pozbývá pudu mravní sebezáchovy.
Myslím si,že vše co předcházelo této situaci a vše co bude
následovat,je opětným svědectvím trvajícím zápolení o ucho-
vání svobodného a tvořivého člověčenství proti zmechanizo-
vání,zposlušnění a totálního zotročení člověka.
Hluboce nevzdělán,avšak ovlivněn životem a zkušenostmi v něm,
snáším se Ti bez nadsázky a snad s trochou patosu poděkovat
za to,že jsi společně se členy Jazzové sekce vytvořil pro-
stor,ve kterém si tisíce mladých lidí mohlo plně uvědomit
sebe samé,coby nezávislé a svobodné jedince a že jste spo-
lečně s celou,na moci nezávislou kulturou,vyplnili prázdné
nabízené organizacemi a společenskými zařízeními na moci
závislými.
Krátce potom,co vás svévolně a protiprávně uvěznili,prová-
zel jsem po Praze své banalystické přátele z Francie.
Utrmácení a zkřehlí,zašli jsme k "Housličkám",kde si dali
pivo a k tomu sýr s máslem a chlebem.U vedlejšího stolu se-
děla TV populární zpěvanda.Já jsem hned svým přátelům začal
demonstrovat jak je ošidné o někom,jako je ona,prohlašovat
"pořád je to ještě slušný člověk".Zeptal jsem se jí a záro-
ven přeložil,protoč se vás veřejně nezastane a proč nežádá
vaše okamžité propuštění z vězení a zastavení veškerého
štvání proti Jazzové sekci.Protože se to neobešlo bez emocí,
stali jsme se okamžitě středem pozornosti celých "Housliček".
Od vzdálenějšího stolu k nám zamířil asi tak pětadvacetile-
tý chasník,který vypadal velmi bojovně.Řekl,že je pokrejšač
a člen Jazzové sekce a že by chtěl,abych těm francouzům pře-
ložil to,co jim chce říct.Když jsem souhlasil,vystřelilo
z něho toto:"Řekni jim,že to co pro nás udělal pan Srp a ty
ostatní,co jsou s ním zavřený,to pro nás neudělali naši tá-
tové ani naše mámy.Řekni jim,že oni toho pro nás udělali
tolik a že my teď nejsme schopni pro ně udělat nic".

Když skončil, měl v očích slzy a v hospodě bylo ticho. Populární tralalinda těma svýma zmalovanýma očima čučela před sebe, bleskově zaplatila a ještě bleskověji vypadla se svými uhlazenými a bezvýraznými kumpány ven do sychravého podvečera.

Myslím si, že to, co řekl ten pokrývač, je nejpádnejším a snad nejopravdovějším potvrzením smysluplnosti, platnosti a nenahraditelnosti Jazzové sekce a že zupná svévole moci zaměřená proti vám, je zároveň zaměřená proti mladým lidem, kterým jste dali naplnění a naději do budoucna. Postihla také ty, kteří k vám směřovali.

Kultura se nedá nařídít ani vyrábět, ona je nezbytnou potřebou a reflexí, neboli jak říká Joska Skalník "kultura nikdy nemůže vzniknout direktivně "zhora", ale vzniká z nezbytné a přirozené potřeby "zdola".

Vás postihlo to, čeho se většina lidí bojí nejvíce, avšak většina lidí také není schopna dát své schopnosti, tužby a síly ve prospěch obce bez toho, aby se jim tento vklad nevrátil v podobě hmotného či společensky zvýhodňujícího a také k poslušnosti zavazujícího polaskání. Tím spíše ne, je-li taková obětavost spojena s nebezpečím, které přináší ve společenských zřízeních jako je naše, nezávislost, svobodomyslnost, tvořivý duch a skutečná radost ze života.

A tak si myslím, že se vám neděje křivda, neboť nesoudnost se nedopouští křivd, ta se vždy dopouští hovadství proti němuž stojí vědomí sounáležitosti svobodných lidí, vědomí oprávněné neústupnosti od mravních hodnot a lidská láska.

Protože všichni v zrcadlení smrti věříme na život a protože promarnit ho, coby neopakovatelný dar, je tím nejhlubším poklesem, jehož se na sobě můžeme dopustit, nezbyvá nám než pokračovat v zápolení o uchování pestrosti, mnohotvárnosti a bohatosti lidského ducha a tudíž o uhájení nezávislého myšlení jedince na moci, uhájení jeho práv a tužeb, uhájení každého z nás a tudíž nezbytně sebe sama.

Milý Karle, vše co jsi pro naši kulturu a tím pro kulturu jako takovou vykonal je v časovém prostoru, který je nám každému vymezen, nenahraditelné a věřím, že budoucnost prokáže, že stálo za to snést protivenství, které přináší ve společnostech prioritně ideologicky zaměřených úsilí o uchování kontinuity hodnot, které nás spojují s minulostí a jejichž prodloužení máme být pro budoucnost.

Doufám a víc než to, věřím a jsem přesvědčen, že v celé situaci nastane obrát a že i negativní stránka toho všeho, neboli vaše nesmyslné a zdravý rozum urážející věznění, se nakonec pozitivně obrátí ve prospěch vaší věci a potvrdí smysluplnou a nezbytnou existenci /odpuště, že se opakují/ Jazzové sekce.

Je zbytečné, abych tu vyjmenoval či vyčíslil vše, co jsi se svými přáteli za ta léta trvání Jazzové sekce vydali, realizovali a zorganizovali. Bylo by to jen opakování opakování a notoricky známého, nemluvě o tom, že tu na to jsou povolnější.

Co si však neodpustím, je znovupřipomenutí významnosti Jazzové sekce. Díky její činnosti a existence, se znovu probudilo vědomí národní hudebnosti a kulturnosti, nezávislé ve svých schopnostech a možnostech na moci.

Jazzová sekce spoluvytvářela s mnohými nezávislými jedinci i skupinami prostor pro bohaté a pestré hudební dění bez závislosti na mocenských a na moci závislých zdrojích. Jestliže jsme dnes svědky toho, jak se oficiální kulturní a politické organizace předstíhují v realizování koncertů, rockových maratonů a festivalů, jestliže je dnes mnohým umělcům a hudebníkům dovoleno vystupovat s repertoárem, který před nedávnem byl označován za závadný a protispolečenský a jestliže si uvědomíme, že bylo nemyslitelné, aby některé dnes vydané publikace, byli i přes veškeré autorské úpravy a zásahy vydány v oficiálních nakladatelstvích, pak musíme znovu připomenout, že je to výsledek a reflexe nepolevujícího úsilí různých nezávislých umělců, skupin a sdružení o kulturu, která je všeobsahující, nevylučující žádný směr ani názor a na tom se nemalou měrou Jazzová sekce podílela. Její přijímání a podporování různých až protisměrných hudebních směrů, uměleckých a literárních názorů, je důkazem toho, jak musí být kultura a vše s ní související, nepedřizená ideovým, ideologickým a mocenským zájmem a jediné demokratický a neprioritní přístup zaručuje její životaschopnost. V tom všem pak lze nalézt odraz Tvé osobnosti, Tvého úsilí a Tvé neúnavné vůle uhájit autonomii kultury, která jí náleží a bez které je nemyslitelná. A tak, ač se nalézáš za mřížemi, nemůžeš než být naplněn dobrým vědomím z vykonaného a z příslibu, který do budoucna z toho vyvěrá. Já Ti k tomu přeji plného zdraví, mnoho dobrých a trvalých přátel, hodně dobré muziky, legrace, obdivných dívčích očí, lásky a k tomu nezbytných a potřebných mnoho let života a hlavně brzy nashledanou na svobodě.....

Tvůj samozvaný přítel

John Bok

Egon Bondy

EKLOGA I.

Šedivá skleněná stěna mne dělí od skutečnosti
v níž je jaro či podzim anebo léto či zima
den je buď krásný či temný je teplo nebo je chladno
nic z toho necítím vůbec jen vidím skrz skleněnou stěnu
jíž city nedoléhají Jako už bych byl v Hádu
stín jenom vidím a vnímám pocity nemaje už
Ale i Julie žije už takhle a pochyby není
že i jí zhasl už svět Je vskutku to podzemní říše
v níž žijem Naprosto nevím jak jen se ubránit možno
hroznému nezájmu o vše a námaze spojené se vším
co jindy dělal jsem rád ba snadno vynikal při tom
Studovat vědeckou práci je náhle nad moje síly
psát něco horror mi je a celý náš pokoj
nezametený týdný je snad je pavouků domov
Nečtené dopisy všude se povalují a smetí
pod lůžkem pod stolem skříní vytváří chuchvalce hnusné
za tisíce koupené korun rádio na stole stojí
padá naň prach a nikdo z nás mu nezmáčkne knoflík
Kdyby nám přestala svítit elektřina či topit
přestal by najednou plyn svítiti bychom svíčkou
až došla by sirkou jen asi a před zimou trpkou
jen do těžších hábů a do dek my zalezli bychom tlíti
To stáří stvořilo z nás a nemoc nám přidala navíc
vyhlídka na každý den další jen pálí mne v srdci
s hrůzou uléhám spát s hrůzou i otvírám oči
neúčinkují prášky hodiny válím se v lůžku
života konec bych přál sobě a Julii taky
běda však - lékařská věda nás ještě nepustí z merku

EKOLGA II.

Náhle se ujala zima svých práv a zapadly sněhem
střechy pod oknem mi ba i kostlivé stromy
které se z Petřína oknem dívají až na mou postel
podzim Julie celý jen zkroucena v bolestech žila
nevyšla na slunce ven ač zářivý byl a sladký
pod nebem kulatě vzpjatým nad Karlovým mostem si chodil
nás choďce po tvářích líbal a labutím načechral peří

jak jemným vánkem se hlásil že klidný čas ztišení začal
Julie plakala slzy a v tváři je jen jak popel
já vedle jsem seděl a nemoh jsem počít nic čím bych jí prospěl
Z té bídy zbědován taky usednout pak jsem nemoh
k práci která přec jen záchrannou kotvou je lidem
co na světě žijem jak lidi a ne jen jak nad hovnem pára
byť věru je hovno tento svět a naše dílo v tom světě
skutečně párou z hovna je možno nazvatí nejlíp

Egon Bondy

Karles Lizoni 2 10. listopadu 1968

— ať mne pohřbí zhraví dat,
má se těšit mne dat? jeho pře-
mí mluví mluví vzhledem,
mleins' a mluví mluví

Jiří Černý

Milý Karle,

zneužiju toho gratulačního období, kdy je jaksi povolena sebeintimnější upřímnost vůči oslavenci a řeknu, co bych se do očí žinýroval.

Když jsem kdysi prohlížel první tiskoviny Jazzové sekce, zdálo se mi, že tohle, probůh, nemůže být t e n Srp. Přeslušný a pořád usměvavý (naivně, zdálo se mi), mladší kamarád Stanislava Titzla, obíhavý a nezištný pomocník, který věčně bude v uctivém stínu komerčního inženýra, později šéfredaktora Melodie. Kde se v člověku, co psával suché informace o světě pop music, tohle bere?

Pak jsme se vídali při mých poslechových diskotékách v Čáslavské, to už jsem věděl, proč si tě vážit. Tvoje tvář mě sice ještě jednou zmátla, ale, doufám, už naposled: to když jsem tvého syna považoval za tvého bratra. Zvyknul jsem si na radost, kterou tvé oči telegrafovaly přes půl sálu, protože jsem poznal, že to není lesk vyměnitelných společenských čoček, ale průmětna tvé duše.

Pamatuji jen jediný odstín nejistoty v našem vztahu: když šlo o "malého" Karla. Svěřoval ses mi, jak ho nebaví stavební průmyslovka a jak zajásal, když zjistil, že ani mě kdysi nebavila a rovnou z ní jsem šel na filozofii. Už tehdy jsem sice měl pocit, že jsi předem rozhodnutý mu v ničem nebránit, ale přece jen mě posedla odpovědnost. A zůstala ve mně i ve chvíli, kdy mi Karel hrdě a vesele ukazoval svůj závěrečný projekt, v němž se ulice jmenovaly jako Zappova a J.Černého. Ale to už se nedalo nic dělat. ~~MYXXXXJENXXPOXXXXJX~~ O to větší radost jsem míval později, kdykoli jsi mi nadšeně vyprávěl, jak Karla baví studium dějin umění. Při prohlížení výstav, které teď inspiruje a připravuje, je mi nádherně. ^P(Pěstoval jsi někdy něco? Já nic, ani

Miroslav Červenka

Nápis na zakázanou píseň

Jenom co stín, co vratká možnost bytí
bez aplauzů a kamer trváš v tmách
a tmy v tvém textu hořký podtext nítí
a do nápěvu sypou sůl a prach.

V pauzách popsongů v ozářené síni
tvůj motiv někdy z tmy nám zazní vstříc:
přes kachní dvorky se tak mihnou stíny
svobodných hejn

na mušce brokovnic.

Karlu Špoví

o právu svobody

20.11.86

Miroslav Červenka

Jiří Daníček

SLEČNA A PES

Cesta stoupala zvolna vzhůru mezi domy a stodolami, v soumraku. Zastavila se na okamžik u studny, zakryté kruhovou deskou ze které vyčnívala nízká modrá pumpa a potom se ztrácela za ploty v kamení, v polích. Vzadu se rozsvítily žluté lampy někde vysoko, ~~snad~~ v mlze zakryté tmou, roleta v okně pomalu klesla a rychle opět vyjela nahoru. Šnůra se kývala, dveře domku se pootevřely a objevil se šátek s dlouhým kabátem, tažený napnutým řemínkem ven, do večera. Nebyla to chůze ani utíkání, místo se vzdalovalo od dveří, ploty a stromy bez listí unášel vítr dozadu a vzhůru - opačným směrem pelášil pes. Ve světle svítilny se setkali, slečna a pes, s hloučkem; tiše se lidé objevili na hranici tmy a vzápětí se do ní opět odebrali. Přibližovali se těžkou chůzí a čemusi se vzdalovali. Tam mířili slečna a pes, spojení a oddělení napnutým vodítkem, odtud se ozvalo krátké zaštekání. Vítr přehášel déšť s jinými ještě zvuky. Vesnice se v tom studeném dešti přitiskla k zemi, střechy, šikmé travnaté střechy; polekaná ovce opřená předníma o komín polyká dým. Zůstal vůz, když už sem vedou vyjeté koleje.

Byli na tom místě oba dva. Pes to tam znal, hnědý, rychlý, neposlušný. Ona byla mladá, to jest, jak se to vezme.

"Teď nesmíš," řekla a pba tam chtěli. Trochu si překáželi, jak to bývá u tvorů, kteří jsou odkázáni jeden na druhého. Pes by se chtěl rozeběhnout a utíkat a potom se vrátit. Ona by ráda dovnitř, do domu kde už se zavíralo a kde stále svítilo světlo. Měla skromná přání a bylo jich málo. To byla asi ta chyba. Vždyť stála venku, v dešti a v zimě a dívala se oknem. A sama nebyla, byl tu ten pes. A k tomu měla černé šněrovací boty, skládanou sukni, dlouhý kabát. Také však šátek a hubenou, dychti vou tvář. Možná byla trochu málo hezká jak tak opatrně nahlížela do skla, mrkala očima a občas jí to škublo celým obličejem. A ten nos, zvednutý vzhůru a široký. Zato šátek byl krásný, barevný a teplý.

Někde tu zpíval krásný hlas a čistý. Slečna tu písničku znala a mě-

la ji ráda. Ráda si zazpívala, přidala se, celá zružověla; pes pozoroval obláčky páry, jak se vznášely a jak jimi pronikal déšť. Nic zajímavějšího tu pro něj zatím nebylo.

"Zase tu čumí," kdoví kdo prohodil když tiše prošel kolem. Vedl si kolo jednou rukou za sedlo a nesmál se. Šťastný pes uháněl co mohl zpáteční cestou, dočkal se, táhl za sebou slečnu a štěkal, štěkal. A slečna za ním vzduchem po řemínku, snad byla doma ještě dřív. Ani si nevšimli, jak se z hrušky u branky vznesl chlupatý tvor, obletěl stavení a usadil se na hřebenu střechy. To až se rozlehl jeho hvizd široko daleko, zastavilo se slečně na okamžik srdce. Tak vešla do domu. V té chvíli, než se ta věc ukrytá pod plochým prsem znovu ozvala a rozbolela^u, byla tak šťastná. Potom se ale rozplakala.

"Vždyť už jsem zpátky," uslyšela na chodbě neznámý hlas. "Bylo to všechno stejně úplně jinak?" A jak vešla do kuchyně, ten usazený za stolem na otcově místě pokračoval:

"Víte, já si pamatuju, docela správně pamatuju. Káva v neděli po obědě, na podzim oříšky. Zvonění bylo slyšet třikrát denně; dědeček se zastavil ať dělal co dělal, zvedl prst, pochválil: "Jemný zvuk."

Někdo seděl u kamínek a přikládal, kdosi jiný zhasínal velkými zčernalými prsty jiskry nad komínem.

"Příjemnou zpáteční cestu, pozdravil tento z otcova místa a zmlkl. Klobouk si ovšem zase nasadil a dokonce se usmál.

"S kým mám tu ..." chtěla říct slečna.

, "Jak prosím s kým? Já vyprávím a Vy posloucháte."

"Je to tak," uvědomila si překvapeně.

"Víte, já jsem se narodil a když už je to tak, řekl jsem si zajdi, podívej se...."

"Mívali jsme tě tak rádi," spustil stejnou písničku co zpívali za oknem. Kxx

Pes skákal na dveře a tiše kňučel, ona skládala šátek a jak otevřela skříň, dýchla do světnice vůně větru a listí. Podruhé se jí zasta-

vilo srdce , znovu byla tak šťastná, jenom se už nerozplakala. Jenom si bezmocně sedla na židli, sklonila hlavu ke špičatým kolenům a začala si rozvazovat střevíce. V tichu uslyšela dupání ovce ~~na dřevě~~, maminčin hlas, slepice; to praskalo dřevo.

"Já nejsem bláznivá," zašeptala a pomalu vstala. Za stolem bylo prázdné, za oknem se díval dovnitř obličej, přitisknutý na sklo: rozplácly nos, oči trochu vypoulené a pod nimi čmouhy, vlasy stočené do drdůlku. Sáhla po kapesníku a vysmrkala se ~~se~~ a tvář za oknem udělala totéž.

Do kuchyně vběhl pes, zastavil se, podezřívavě čenichal neznámý pach a maminka, jen tak tak že přešla něj neupadla.

"Kde se tady všichni berete," chtěla by slečna vědět.

Radio tiše povídalo hrálo: "Ale vždy něco zůstane z dětství, nějaká památka, znamení, že nohy a ruce nevyrostají z těla až o něj kdo stojí nestojí jako větve křoví z hlíny, že tady jsou, náhle a najednou, našlapují, hmatají, padají, občas něco podají..."

"Zazpívej kanárku až tu budeš, až ti koupíme zrno a klec, až si tě jednou pořídíme," to je ta vzpomínka, číslo popisné.

"My jsme tě milovali, ale rádi jsme tě neměli. A ty jsi se ~~mám~~ zato nevydařil, už jako přání jsi nás opustil," syčely si jazyky v peci rudými světélky.

"To už je asi po večeři," řekl ten u kamen a rozloučil se.

Slečna položila skládanou sukni na židli, blůzičku přehodila přes opěradlo a potom ve tmě bledě zasvítily drobné kousíčky prádla, opatřené gumou a zapínacími háčky. Peřině ani nestálo zato se nadzvednout, když pod ní vklouzlo to ploché tělo, tak ~~nedočkavě~~ ~~zadýchané~~, plné očekávání. ~~To~~ už Venku padal sníh.

"Jak je to dlouho, co ~~ne~~ nemáme potok," usínala slečna smutně.

"Byla jsi dnes dvakrát šťastná," napomenul jí pes.

Ze snu, ve kterém vedly dlouhé stočené schody na půdu voněly chomáče sena, zachycené pod taškami střechy. Dýchaly suchou, vybělenou vůní a šeptaly: "Koupíme si ho, zase si ho koupíme."

Lubomír Dorůžka

Vážený a milý,

víme o sobě takovou spoustu let, že je to až hanba. Časem se nám zalíbilo v týchž osobách, věcech i myšlenkách, časem jsme z toho vyvozovali podstatně odlišné recepty na jednání a činy. Ani jedno, ani druhé nám nebránilo v tom, abychom se k sobě i nadále chovali jako relativně rozumné lidské bytosti. Asi to není tak samozřejmé, jak by se mohlo zdát, a já si toho vážím.

Jak víte, jsem starý eklektik. /Není to právě nejváženější profese, ale snad je to lepší, než starý epileptik./ Dovolte proto, abych Vám při této příležitosti nabídl tři citátů ze svých oblíbených pramenů:

Mýval nosí černou masku.

A umývá si cokoliv,

než to sní. Když mu

dáte kostku cukru,

rozmyje ji celou a bude plakat.

Na některých z nejsladších pamlsků života

si můžete smlnout, jen jestliže

vám nevaří trocha špíny.

Žádná maska vám přitom nepomůže.

Kenneth Rexroth, ZVÍŘETNÍK

Žil jsem většinu života v dospělých letech mimo zákon a s autoritou jsem nikdy neuzavřel žádný kompromis. Ale nikdy jsem také nevykročil a nedal se s ní do boje. To je hloupé. Na to oni čekají, to posiluje jejich moc. Autoritu má člověk zesměšnit, přelstít a vyhnout se jí. A všechno je to dost jednoduché. Věříte-li v mír, jednejte mírumilovně, věříte-li v cokoliv jiného, jednejte podle toho, to je všechno platné. Ale nepokoušejte se vytáhnout

do pole a obracet Systém na svou víru. Skončíte jen tak, že budete protirečit tomu, čemu sám věříte, a nebude to právě nejlepší příklad.

Japonský guru o svém pobytu ve Spojených státech
v románu Toma Robbinse I DĚVEČKY OD KRAV MAJÍ BLUES

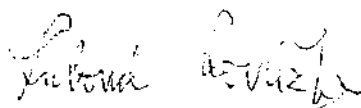
Obávej se, Adsone, proroků a těch, kdož jsou ochotni zemřít za pravdu, protože obvykle nechají spoustu lidí zemřít s sebou, často před sebou a občas místo sebe... A možná, že úkolem toho, kdo miluje lidi, je přivést je k tomu, aby se smáli pravdě, přivést pravdu k tomu, aby se smála, protože jediná pravda je umět se osvobodit od chorobné vášně k pravdě.

Umberto Eco, JMÉNO RŮŽE, Odeon 1985

Netvrdím, že tohle je celá a jediná pravda; na tu, myslím, nemá monopol nikdo. Ale jak pozorujete, v podstatě souhlasím s názorem, že někdy je dobré říct, co si člověk myslí.

Mějte se, jak nejlíp to půjde.

S pozdravem



Jiří Exner

pan Karel SRP, 18.1.1937, Věznice MS č.1, p.ú.614, p.schr.09, 16102 Praha6

Milý Karle, *padleštiny spolu, zdaleka, neoslavám.*

Zašantročili Tě někde na Praze 6 a situace, jejíž představě jsme se spolu tolikrát od plic zasmáli /netroufám si napsat od srdce/, je najednou tak konkrétní, až to bolí.

Sedíš ve vazbě, nemáš asi moc do čeho rejpnout a možná se modlíš, aby Tě po odsouzení /ke kterému zřejmě dojde/~~xxxy~~ nechali lepit přísloušné pytlíky, protože v tom oboru máme za sebou dlouholetý výcvik. [Zatím se po světě potácejí lidičky a střilejí od pasu. Kvalifikované odhady, jak dlouho sis /nebo jste si, nebo jsme si, to je koneckonců jedno/ o To koledoval, se liší o celé roky. Shoda naopak nastává u pocitů, že by Jazzová sekce měla něco udělat, a v mlhavosti představ, co je vůbec možné; vzácná a podivná jednota panuje v roztrpčení nad tím, jak ~~spatně~~ byla Sekce na likvidaci odstraněním klíčových osob připravena, jak málo pokynů pro další činnost jste zanechali. Přirozeně, že ~~Axiomixmizy~~ to padá hlavně na Tvoje triko.

A tu mi nezbyvá, než vzpomenout jednu z ideí, které jsi nám vcelku systematicky mlátil do palic: "Jazzová sekce je učňák. Každý aktivista Sekce musí umět zorganizovat koncert, vydat knížku, připravit výstavu"...A také hájit své i společné zájmy, v čemž jsi byl velmi instruktivním příkladem. Fungovalo to tak? Nic moc, jak se teď zdá.

Do života jsme vyšli ze škol, v nichž kantor je představitelem Moci. Chtít se něco naučit je převzácné hnutí mysli mezi českými studenty. Jazzová sekce byla po všech stránkách dobrovolná organizace, i míra naší osobní aktivity záležela jen na vlastní iniciativě. Ukázal jsi nám studnu, vědro i provaz; často však chyběla žízeň.

Proto myslím, že jsi nám nikdy ~~sp~~lně nedůvěřoval, a nepřekvapuje mě to. Šušká se teď v dobře informovaných kruzích o mučednickém komplexu, ~~že~~ sis prý vypěstoval, a vlastně to sem docela zapadá. Ze školy, ve ~~kté~~ jsi zastával všechny důležité funkce, jsme vlastním přičiněním /nikdy mě nenapadlo rozjímat, do jaké míry jsi o to Ty sám stál, a ani teď to dělat nebudu/vytvořili tak trochu inkubátor, v němž jsme krmení předtrávenými lahůdkami úspěšně odolávali nákazám beznaděje a fanfaronství, pochybnosti a sebejistoty, bezradnosti a megalomanie.

První pláč však jednou přijít musel. Že byly pupeční šňůry přetřaty reznickým nožem a rukou příkladně hrubou je pravda smutné, leč neměnitelné a pro životaschopnost přestárých nedonošenců pramálo důležité. Postupně zjišťujeme, co všechno jsme mohli a nechtěli poznat a o čem bylo deset či patnáct let prožitých v tvé společnosti. Můj chatrný a skeptický úsudek mi velí předpokládat, že kdybys byl nadále mezi námi, ať už osobně nebo inkarnován do nějakého vzkazu či instrukce, nedozvěděli bychom se to nikdy.

Co se známe, obdivoval jsem Tvou geniální intuici v jednom směru: vždycky jsi věděl, na co všechno se můžeš vykašlat, šetršiv vlastních sil, a neohrozit při tom zásadní věci. Někdy se kácel les a lítaly třísky - koneckonců jsi z generace, která to má v krvi - a mně z toho běhal mráz po zádech. Ztráty nakonec pokaždé byly menší, než při charitativnějším postupu, a mě mrazilo znovu, a asi vždycky bude, s některými vlastnostmi se člověk narodí. Přesto mi nic nezabrání, abych z tohoto zorného pole viděl i nyníjší stav věcí.

Jak už jsem se zmínil, všeobecně se Vám, zavřeným, má za zlé, že nezůstaly instrukce, co dělat dál. Rád bych, abys věděl o mém osamocnění, přesto však pevném přesvědčení, byť je hlasu lidu chabou protiváhou: mám za to, že jsi zase jednou nějak vycítil, co je nejučelnější. Rozpusť jsi učňák a nám, nedochůdčatům, připravil maturitu. Bezespornou bolestnou v porovnání s běžnou praxí, ale pravdivou zkoušku dospělosti, při které selhání studenta neznamena neúspěch učitele, ale pouze selhání studenta.

A tak sedíme na potítku, přemíláme otázky ve snaze porozumět alespoň jim, když ne látce, a kličkujeme při tom, protože dobře neznáme ani sebe samé, ani spolužáky, kteří nám z Bůh ví jakých pohnutek napovídají. Je nám však kupodivu jasná jedna věc: nápad, ~~ten~~^{jenž} se z čista jasna objevil a tváří se jako Tvoje stanovisko, totiž že máme zůstat v klidu a nechat vše na abiturientech, kteří se odstěhovali kraj světa, je nepochybně jen chytákem předsedy ~~zkoušební~~ komise, jenž k smrti nerad zkouší.

Na závěr jedinou žádost, snad si ji mohu dovolit: prosím Tě, buď zdrav. V úctě J.

Jiříka Kunc

Anna Fárová

Čas nastoupit královskou prostotu
úzkých cest

Hlavně nevolit to ni ono kmitat
mezi oběma zůstávat vně

Lidé pomíjejí milované zůstává legendární

Je třeba pálit knihy je třeba spálit stránku
jediným slovem?

Je to ono? nepřítomnost dojetí ztišení obav
nedostatek pohnutek selhání pocitů? Je to
ono: prázdnota ?

Trpělivé čekání Ať mine čas

Rozkošné mezimezery mnohých nepřítomností

Slovo: nad propastí která se otvírá mezi
nevědnou schopností samoty jediné která
mě opravdu má a silou milovat jedinou
které se nikdy nevyhnu uzounká lávka
nebo lépe lano napnuté k prasknutí a já na
něm po slepu tápu

Nic než hlas který chce být slyšen

Nauč se zvučet i tam kde okna chrámů nezní
kde zrcadla mlčí kde ozvěny nevrací už zvuk

Nic mě nenutí psát nic mi v tom nebrání
proto proč bych nepsala?

Je noc temná noc ducha Nevím o tom
vstupuji do ní znehybním v ní jdu dále
snad chápu: nakonec si uvědomím svou nevědomost

Není bezvýchodné cesty Je jen překážka která
se tyčí právě tam kudy se musí projít Nevidi-
itelná Poznatelná jediné podle zranění vyzna-
čených na čele toho kdo se o ni několikrát marně
udeřil A přece nezměnitelná cesta vede tudy
jenom tudy nikudy jinudy A přece překážka
je tu nepřekonatelná neřešitelná
Možná jediný prostředek: rozštěpit se ve dvě
Cesta se neznatelně zdvojuje: řeka bude asi
vlevo a stezka napravo Brodit se a postupovat
zároveň suchou nohou Slabý záblesk naděje že
obě okliky se někde sejdou Může nás čekat
překvapení: obešlá překážka práh nemožnosti
překročený zmizí jakoby nikdy neexistovaly

Nejenom je čas který se zastavuje ale je také
jiný a ten se hroutí Zastavený čas: nehybný
okamžik který jediný trvá Zhroucený čas:
tisíce krystalů se řítí v okamžiku a prchají
do nicoty První popírá minulost a budoucnost
Druhý když vše pozřel klene se nade vším
co ničí

Nikoliv hledání ztraceného času: ustavičné pá-
trání po prchavé přítomnosti

Každá věc je středem nepatrného záření
intenzivního nezcizitelného vnitřního

Prvně naposled jedinkrát Všechno co
je obnovené opakované všechno co by se
vrátilo napodruhé je pouze odraz stín
znovupaměť jediné a jedinečné události
Opakování ten měkounký polštář znovushle-
dání s tím co už dobře znám změkčuje
Událost pozvedá a láme a její stěpy potvrzují
existenci která v opakování skomírá

Mohu čekat Bezbarvým hlasem: mám dost času

Průhledný sám sebou

Jedno oko spí druhé bdí třetí ve stavu
zrodu

Mezi čtverci snaží se zaokrouhlit
Uprostřed kruhů jeho úhly zoufale trčí
Tekutý uprostřed pevných skupenství sotva
vstoupil do těkavého zkapalní vypaří se do
kompaktního trochu páry a už je těžký a hustý
A čím víc ho kupíme tím víc větrá jediný
odolávající shodné rozpínavosti Zkušební kámen
beztvarého

Nedá-li se nic očekávat od příštích dnů uzavřu
se do sebe a čekám V současné přítomnosti
budoucího nemožno se splést I když předtucha
se občas mýlí v podmětu a povaze příchodu
nikdy nelže o samotné skutečnosti jeho neodvrat-
nosti Prozatím mlčím

Sen sedmého nebe: nikdo zde mě nepozná
a tam snad už na mne všichni zapomněli
Konečně anonymní bezejmenná beze slov
k vyslovení Zasadila jsem prales uprostřed
města procházím se v něm ztracena vyhýbám
se všemu připoutána napříště jedině k cyklu
ročních dob k běžnému měsíci k proměnlivému
dni a který nekončí Na úsvitu za soumraku

Jsem doma v noci V noci se noříme do téže řeky

Výňatky z autorizovaného překladu knihy:
Věra Linhartová - TWOR
/Gallimard, Paříž 1974/

*Karlu Sypovi přátelsky jeho
Annette Roussu alias Anna Fédorová.*

Václav Havel

Karlu Špovi blahopřejí
k paderatiu a
opisují mu kousek ze
svého rozhovoru s
Karlem Hvizďalou —
nejen proto, že se v
tom kousku mluví
o Jazzové sedci, ale
hlavně proto, že se
v něm mluví o
naději.

Václav Havel

(str. 202 knižního vydání)

Spatřujete v osmdesátých letech už
někde spektrum naděje?

Nejdříve se měl ani říct,

..... kterým obvykle dobré
věci začínají? (konec na str. 207 dole)

Václav Havel

/Z knihy Dálkový výslech - pro Karla Srpa/

Nejdřív bych měl asi říct, že naději, o níž dost často přemýšlím /zvláště v situacích obzvláště beznadějných, jako například ve vězení/, chápu především, původně a hlavně jako stav ducha, nikoli stav světa. Naději v sobě prostě máme nebo nemáme, je rozměrem naší duše a není ve své podstatě závislá na nějakých pozorováních světa či odhadech situace. Naděje není prognostika. Je to orientace ducha, orientace srdce, přesahující svět bezprostředně žitého a zakotvená kdesi dál, za jeho hranicemi. Jako pouhý derivát něčeho zdejšího, nějakých pohybů ve světě či jeho příznivých signálů, se mi prostě nezdá být vysvětlitelná. Její nejhlubší kořeny cítím tedy tkvět kdesi v transcendentnu, podobně jako kořeny lidské odpovědnosti, aniž jsem ovšem schopen - na rozdíl třeba od křesťanů - o tomto transcendentnu něco konkrétního říct. Na tomhle mém přesvědčení - vlastně to je víc než jen přesvědčení, je to vnitřní zkušenost - nemění nic míra, v jaké ten který člověk takové zakotvení své naději přiznává či nakolik je popírá: ten nejpřesvědčenější materialista a ateista může mít této vnitřní, pravé a v transcendentnu /podle mého - nikoli jeho - mínění!/ zakotvené naděje víc, než deset metafyziků dohromady. Mírou naděje v tomto hlubokém a silném smyslu není míra našeho rozveselení z dobrého běhu věcí a naší vůle se investovat do podniků, viditelně mířících k brzkému úspěchu, ale spíš míra naší schopnosti usilovat o něco proto, že to je dobré, a nikoli pouze proto, že to má zajištěn úspěch. Čím nepříznivější je situace, v níž svou naději osvědčujeme, tím hlubší tato naděje je. Naděje prostě není optimismus. Není to přesvědčení, že něco dobře dopadne, ale jistota, že má něco smysl - bez ohledu na to, jak to dopadne. Myslím si zkrátka, že tu nejhlubší a nejdůležitější naději, tu jedinou,

která nás dokáže navzdory všemu udržet nad hladinou, přimět k dobrým činům a která je jediným pravým zdrojem závratnosti lidského ducha a jeho snažení, bereme tak říkajíc "odjinud". A tato naděje to také především je, co nám dává sílu žít a pořád znovu něco zkoušet i v podmínkách navenek tak beznadějných, jako jsou například ty zdejší. To jsem tedy musel představit. A teď k tomu, o čem jste hlavně asi chtěl slyšet, totiž ke "stavu světa" a množství a druhu nadějeplných ~~ukazů~~ v něm. Myslím, že i zde lze skromné důvody k naději najít. Přenechám povolanějším úvahy o tom, co lze očekávat od Gorbačova a vůbec "odshora", tedy od dění ve sféře moci. K tomu jsem se nikdy neupínal na prvním místě, spíš mne vždycky zajímalo, co se děje "dole", co lze od dění "dole" očekávat, co si vydobývá a vyvzdorovává. Každá moc je mocí nad někým a vždycky nějak - ať se jí to líbí nebo ne a většinou spíš bezděčně než programově - reaguje na stav mysli a druh chování těch, nad nimiž panuje, vždycky lze v jejím konání nalézt nějaký reflex toho, co je "dole". Ve vzduchoprázdnu nevládne nikdo, výkon moci je určen tisícerymi interakcemi mezi světem mocných a bezmocných, tím spíš, že tyto světy nejsou nikdy od sebe odděleny ostrou linií: každý je vlastně nějakou svou částičkou v jednom a nějakou v druhém. Nu a pozorujili tedy nepředpojatě ono dění "dole", musím říct, že i zde nalézám sice pomalý a nenápadný, přesto však nepochybný a nepochybně nadějeplný pohyb. Po těch sedmnácti letech zdánlivé nehybnosti a mrtvolna je přece jen situace už dost k jiná, než na jejich počátku. Srovnáme-li, jak se společnost dnes chová, jak se projevuje, čeho se odvažuje - nebo čeho se odvažují její signifikantní menšiny - s jejím tehdejší stavem, musíme ty rozdíly vidět. Pozvolna jako by se lidé opět vzpamatovali, napřimovali, znovu

se začínali zajímat o věci, před nimiž se tehdy tak energicky uzavřeli, objevují se opět ostrůvky sebeuvědomování a sebeosvobozování, objevují se a množí tehdy tak brutálně zpřetrhané vazby mezi nimi. Dorůstá nová generace, netraumatizovaná šokem sovětské okupace: to je pro ni už historie a Dubček je pro ni něco jako pro nás dva třeba Kramář. Něco se prostě ve společenském vědomí děje, byť víc v jeho spodních vrstvách, než v pásmu bezprostředně zjevného. A to vše vykonává nenápadný tlak na společenskou moc. Nemyslím teď na zjevný tlak veřejné kritikyⁱ disidentů, ale na nenápadný tlak obecného stavu mysli a jeho rozmanitých projevů, na který se moc neúmyslně adaptuje - a to i tehdy, kdy mu čelí. Člověk si tyhle věci obzvlášť názorně uvědomuje při návratech z vězení, kdy zakouší ostrý stříh z té situace, kterou měl v sobě zafixováno z doby před zavřením, do situace, jaká je ve chvíli jeho návratu. Pozoroval jsem to u sebe a potvrdili mi tu zkušenost i jiní. Vždy znovu jsme byli překvapeni tím, co nových věcí se děje, oč víc si toho lidé troufají, oč svobodněji si počínají, oč větší a méně skrývaný je jejich hlad po pravdě, pravdivém slovu, skutečných hodnotách. Třeba jen ten nezadržitelný rozvoj nezávislé kultury: jestli ještě před deseti lety tu neexistovalo žádné samizdatové periodikum a založit je by bylo považováno za sebevražedné, dnes jich jsou desítky a přispívají do nich lidé donedávna věhlasní svou opatrností; kolik nových samizdatových titulů a edic tu je, kolik neznámých a nepravděpodobných lidí všechno možné opisuje, jaké pozornosti se to všechno veřejnosti těší! To se s počátky let sedmdesátých prostě nedá srovnat. Kolik nových věcí je ale i ve sféře veřejné či povolené kultury, respektive na jejích okrajích, v tom veledůležitém šedém pásmu či šedé zóně

mezi kulturou oficiální a nezávislou, a jak se tyto ~~na~~ donedávna tak ostře od sebe oddělené sféry začínají prostupovat! Octnete-li se na koncertu nějakého mladého písničkáře či nekonformní~~ka~~ kapely nebo v obecenstvu některého z těch dnešních malých divadel, máte pocit, že mladí lidé, které tam vidíte, žijí v jakémsi svém vlastním a docela jiném světě, než jaký na vás dýchá třebas z novin, televize či pražského rozhlasu, že se ty^Jíva světy ~~xxx~~ prostě osudově míjejí, v jistém ohledu daleko radikálněji, než jak se mýjelo analogické dění šedesátých let se světem tehdejší ideologie. Když o mně něco řeknou v zahraničním rozhlasu, můžu si být jist, že to je zaregistrováno nepoměrně širší veřejností, než jaká by zaregistrovala nějaký útok Tvorby proti mně. Nejen že tu existuje - na rozdíl od doby před deseti lety - nástroj trvalé a nezávislé ~~a~~ kontroly moci v podobě Charty 77, ale jsou tu i docela nové fenomény. Třeba taková Jazzová sekce - to je případ přímo modelový. Nejde o podnik nijak programově opoziční, disidentský, není to nic, co by vzniklo vědomě jako akt politické konfrontace. Ti lidé prostě jen dělali dobře svou práci, dělali tedy jen to, co by teoreticky mohl dělat každý. Režim cítil, že sám vnitřní náboj této práce, její mimoběžnost a duchovní svoboda ho ohrožují a nepřímou usvědčují, a cítil v tom ~~■~~ navíc skandální trhlinu v systému obecné manipulace. Začal tedy Jazzové sekci šlapat na paty. Sekce se nedala a už třetí rok vede statečný zápas o svou existenci - jako organismus, který byl původně součástí oficiálních struktur! Trochu to připomíná dávný příběh Tváře, o němž jsem mluvil. Opět ~~tu~~ je precedens nového modelu chování, výzva jiným a návod ~~pro~~ ně. Příkladů takového napřimování je ovšem víc a na velmi různých úrovních a ve velmi různých prostředích. Něco takového bylo donedávna nemyslitelné. Anebo vzpomeňme na probuzení a rychlé šíření religiozity mezi mládeží, jak to

ilustrovala například pouť na Velehrad. Není to úkaz nahodilý, ale zákonitý: dlouhá, nekončící a neměnná pustota stádního socialisticko-konzumního života, jeho duchovní prázdnota a mravní sterilita, nutně obrací pohled mladých lidí někam dál a výš, nutí je tázat se po smyslu života, hledat smysluplnější systém hodnot a měřítek, pátrat uprostřed rozplizlého a rozdrobeného světa shánky a pachtění po nějakém pevném bodě, probouzí v nich touhu po skutečném mravním úběžníku, po něčem čistším a opravdovějším. Ti lidé prostě touží vystoupit z obecného samopohybu, nalézt opět svůj přirozený svět a nalézt naději pro tento svět. Proti "eschatologii neosobnosti" staví prostě eschatologii jinou. Ale i přímo v prostředí takzvaně disidentského či chartovním je dnes už leccos jinak než před několika lety. Aniž moc změnila svůj názor na Chartu, přece jen si na ni nějak musela zvyknout. Dnes je to už pevná součást společenského života, byť v něm představuje postavení krajní, které společnost vnímá spíš jako poslední horizont svého vztahování a poslední úběžník různých měřítek než jako bezprostřední výzvu k následování. Dnes si už lze těžko představit, že byly doby, kdy ta Charta nebyla - taková představa vyvolává pocit vakua a totální relativity hodnot. Anebo VONS: pár nás bylo zavřeno a odsouzeno za práci v tomhle "protistátním centru". VONS se kvůli tomu nezhroutil, na naše místa okamžitě nastoupili jiní a pracovali dál, my jsme se také nezhroutili a své tresty jsme si odseděli, VONS tu je dodnes a dodnes čile pracuje - a těžko už asi někoho napadne ho stíhat. Oficiálně to sice zůstává pořád "protistátní organizace" /to tahle pyšná moc těžko někdy odvolá/, nicméně sami z toho označení udělali bezcennou frázi: co to je za "protistátní organizaci", která může

už devátý rok veřejně působit? Právo na VONS jsme si tak říkajíc vyseděli. Pro pozorovatele zvenčí jsou všechny tyhle změny možná zanedbatelné. Ptá se; kde máte desetimiliónové nezávislé odbory? Kde máte své poslance? PROč s vámi Husák nevyjednává? Jakto, že vaše návrhy vláda neprojednává a neuskutečňuje? Pro zdejšího člověka, kterému není všechno úplně jedno, to však zanedbatelné změny nejsou. A být nemohou: je na ně odkázán jako na hlavní příslib do budoucna; odjinud se totiž už dávno ~~na~~ naučil nic nečekat. Neodpustím si na závěr otázku: nezhodnocují a neodměňují snad tyto všechny malé, ale nadějeplné známky pohybu tu hlubokou vnitřní naději, která není odkázána na prognózy a která byla prapůvodním východiskem toho nerovného zápasu? Bylo by vůbec dnes těchto maličkých nadějí "venku", kdyby nebylo té velké naděje "uvnitř", bez níž nelze důstojně a smysluplně žít a tím méně pouštět se vždy znovu do toho "beznadějného podnikání", kterým obvykle dobré věci začínají?

Petr Holeček

D O P I S P A N U V Ā C L A V U D O L Ě Ž A L O V I

Motto: "Dne 24. října 1986 udělil ministr kultury České socialistické republiky doc.dr.Milan Klusák,Csc. čestné tituly těmto pracovníkům: VHJ Supraphon, o.p.Praha :
Vedoucí prodejny Alžbětě Jandejskové /zasloužilý pracovník kultury/, topiči Františku Sladkému a vedoucímu oddělení přepisu Jiřímu Očenáškoví /vzorný pracovník kultury/."

/ Gramorevue č.1/1987 /

"Pro nedovolené podnikání podle paragrafu 118 odst.1 trestního zákona, spočívající v organizaci výroby, distribuci a prodeji různých publikací, odsoudil ve středu Obvodní soud pro Prahu 4 k nepodmíněným trestům odnětí svobody Karla Srpa v trvání šestnácti měsíců a Vladimíra Kouřila v trvání deseti měsíců, s výkonem trestu pro oba v první nápravně výchovné skupině. Obžalovanému Josefu Skalníkovi byl uložen trest odnětí svobody deseti měsíců podmíněně na zkušební dobu tří let, ing.Čestmíru Huňátovi a Tomáši Křivánkovi tresty odnětí svobody v trvání osmi měsíců podmíněně na zkušební dobu dvou let. Rozsudek dosud nenabyl právní moci."

/ zpráva ČTK uveřejněná v denním tisku dne 12.3.1987 /

Vážený pane Doležale,

po přečtení Vaší poznámky "Zákony platí pro každého", Rudé právo ze dne 12.3.1987, str.2, jsem byl více než rozhořčen. Jelikož jste se pod článek podepsal a nesete za něj tedy plnou zodpovědnost, obracím se přímo na Vás. Dovolte mi několik poznámek, které Vám v konfrontaci s Vašimi mylnými tvrzeními předvedou, jakou jste svým příspěvkem do našeho předního deníku Rudého práva, již podruhé nadělal spoušť v mínění čtenářů, kteří většinou nejsou s činností pražské pobočky Jazzové sekce SH a jejího uvezněného výboru seznámeni blíže a jsou veskrze odkázáni pouze na hromadné sdělovací prostředky. Pro upřesnění uvádím, že jsem několikaletým členem JS /kvůli přehlednosti i nadále použiji pouze zkratky/ a jelikož jsem se o celou problematiku zajímal, průběžně vývoj událostí sledoval, ale především BYL JS O VŠEM INFORMOVÁN /k tomu později/, vím toho mnohem více nežli Vy. Je jen Vaše chyba, že jste se nechal strhnout povrchními informacemi. Poděkujte tomu, kdo Vám je podával a příště již z tohoto zdroje nečerpejte. Je to v zájmu Vaší novinářské cti.

1. Co je Jazzová sekce:

Tato naprosto legální organizace s původním zaměřením na jazz, později své spektrum rozšířila na veškeré moderní, resp. avantgardní, umění, vznikla v roce 1971. Během své více než patnáctileté činnosti DODRŽOVALA VŽDY právní řád ČSSR a jí určené platné předpisy a stanovy, respektovala je, aktivně se podílela na veřejném kulturním životě v Československu, neustále usilovala o udržení statutu OFICIÁLNÍ ORGANIZACE / a požadovala v rámci zákonnosti, aby s ní tak bylo jednáno/ a především dbala na to, ABY JEJÍ VEŠKERÁ ČINNOST A INICIATIVA BYLY PRÁVNĚ PODLOŽENY. Pravdivost těchto tvrzení budu demonstrovat v následujících kapitolách.

A nyní to nejpodstatnější. JS je řádným členem Mezinárodní jazzové federace /IJF/ při hudební radě UNESCO, koncem roku 1984 jí bylo potvrzeno členství do roku 1987 /Vaše tvrzení, že byla rozpuštěna v uvedené době je zcela mylné/, v současnosti je členství UNESCEM opět potvrzeno a prodlouženo. Jako taková je nadána právním subjektem.

Činnost JS byla ohodnocena IJF i UNESCEM jako jedna z nejlepších v rámci organizace, tj. v celosvětovém kontextu a její publikace označeny za nejlepší v evropském měřítku. Vzhledem k tomu, že se jedná o AMATÉRSKOU ORGANIZACI složenou z nadšenců, máme být na co pyšní /např. slovník moderní zábavné hudby Rock 2000 je v současné době nejrozsáhlejší encyklopedií tohoto typu na světě/. Ještě stále tvrdíte, že se jednalo o "nedovolenou spolkovou činnost"? Pokud nejste ochoten respektovat nadnárodní organizaci UNESCO a její význam, pak jistě. V tom případě Vám radím, abyste byl opatrný a nepouštěl se podobné chyby jako ministr kultury Klusák, který začátkem minulého roku žádal tuto organizaci, aby JS zbavila členství a registrovala z Československa pouze toho, koho ministerstvo kultury dovolí. Uřízl si tak ve světě ostudu a pokazil naši pověst v zahraničí. Pískat si můžete doma, mimo své teritorium se zbytečně nerozčilujte, že Vás nikdo neposlouchá. A ještě něco. Organizaci se sedmitisícovou členskou základnou a více než sto tisíci příznivci bych, na Vašem místě, nenazýval jako "spolek".

2. Činnost Jazzové sekce:

JS se v sedmdesátých letech zapsala do naší historie kultury především jako organizátorka Pražských jazzových dnů. Na těchto hudebních svátcích vystupovali naši přední jazzoví hudebníci a amatéři, kteří se úrovní své tvorby profi-špičce vyrovnali, mnohdy ji i předčili /rozdíl v technickém ovladání nástrojů není důležitý, dobrá technika není zárukou přínosné hudební tvorby a novatorského přístupu/. Rozdělili se vystupovali také rockoví hudebníci a částečně folkaři. JS má tedy hlavní podíl na objevování, zpřístupňování a popularizaci amatérské tvorby, tj. autentické kulturní a umělecké aktivity plnoprávných občanů našeho státu. O tom dále svědčí mj. i její pokusy o zřízení stálé jazzové a rockové amatérské scény v Praze. Nejsem si vědom skutečnosti, že by jiná organizace na tomto poli odvedla větší kus práce. Zřejmě mi namítnete, že v loňském roce se u nás konalo první kolo/ročník/ Rockfestu, který je zaměřen především na amatéry. Pražské jazzové dny však začaly o dvanáct let dříve a na vyšší úrovni. Navíc organizátoři Rockfestu spolupracovali právě s lidmi, kteří se kdysi podíleli na rozhodování o náplni PJD. Portou /festival country a trampské písně/ se snad ohánět nebudete, jsme dospělí lidé a z hraní na cow-boys jsme dávno vyrostli.

PJD se dále účastnily avantgardní světové soubory, např. Art Bears, Ch. Cutler, F. Frith/pro úplnost kadrového posudku uvádím, že jsou politicky levicově orientovaní/, které hrály za podstatně nižší honorář než zahraniční vysloužilci /Amanda Lear, Susi Quatro, Donovan atd./, jejichž tolik opěvovaná vystoupení měla za následek zbytečný úbytek cenných devizových prostředků. I na tomto poli projevila JS ojedinělou aktivitu, která se bohužel nesetkala s pochopením. Je absurdní, že možnost seznámit naši veřejnost s tím nejlepším, čím tehdy světová hudební scéna oplývala a zároveň ušetřit naše hospodářství malicherných ztrát, nebyla využita. Vraťme se k PJD. Zamyslíme-li se hlouběji, pak jejich pořádáním JS umožnila oboustrannou i vnitřní konfrontaci, která časem mohla posloužit k propagaci našeho umění ve světě, zbavit některé z nás komplexu provincialismu a upevnit pozitivní pohled na náš národ. Co více si přát.

Bohužel, všechno je naruby. Postupem času se JS při pořádání PJD setkává s citelným a nepochopitelným odporem, který vyústí jejich likvidací /dodnes nevysvětlenou/ a potlačování pokusů organizovat veřejná vystoupení am. umělců je téměř na denním pořádku. Klacky lítají pod nohy, jen to sviští.

Proto JS přesouvá těžiště své kulturní činnosti na vydávání knižních publikací a brožur, pořádání výstav apod.. Seznamuje tak svou členskou základnu a příznivce s dílem E. F. Buriana, R. Wagnera /u příležitosti jejich výročí/, s avantgardním výtvarným uměním, s hrůzami fašismu a koncentračních táborů, pohotově vydává unikátní brožuru k udělení Nobelovy ceny za literaturu J. Seifertovi. Publikace jsou však zabavovány, stahovány z veřejných knihoven, což v případě svědectví z KONCENTRAČNÍCH TÁBORŮ ZAVÁNÍ POTLAČOVÁNÍM ANTIFAŠISTICKÉHO HNUTÍ. Je jí znemožněno uspořádání výstav přístupných co nejširší veřejnosti, např. výstava výtvarných projevů dětí /kdo se jimi cítil ohrožen?/ a rozsáhlá výstava ke 40. výročí osvobození naší vlasti Sovětským svazem-dobové amatérské fotografie, autentické zvukové materiály, modely bojové techniky /že by zákaz sledoval zneuctnění památky padlých hrdinů a hrdinů Sovětské armády obzvláště? To snad ne!/

Žádné pokoutné šmelení s knihami se nekonalo, za to je tu snaha o plnou legalitu a co největší dopad pořádaných akcí, tedy snaha touto cestou působit především na mládež, vychovávat ji, tříbit vkus našich občanů, bojovat proti komercionalizaci a zprumyslování kultury, vytvářet zářavý/tedy i pokrokový/ náhled na svět, vážený souaruhu.

3. Jazzová sekce a zákony:

Ministerstvo vnitra ve dnech 19.7.1984, 22.10.1984 a 21.1.1985 vydalo rozhodnutí, směřující k rozpuštění JS a celého Svazu hudebníků na základě zákona č.126/68Sb., který byl kdysi přijat jako PŘECHODNÉ OPATŘENÍ k potlačení tzv. krizových jevů provázejících náš kulturně politický vývoj v roce 1968. Pomineme-li, že tohoto zákona, který byl přijat jako PŘECHODNÉ opatření, bylo použito po šestnácti letech od jeho vydání a zhruba po deseti letech od ukončení tzv. normalizace, je jeho aplikace na činnost JS absurdní. JS během své existence přísně dodržovala principy kulturní politiky, usilovala o všestranný kulturní rozvoj, její činnost nesměřovala proti ústavě ČSSR, ani proti samostatnosti a celistvosti státu, proti socialistické hospodářské soustavě, proti mírovému soužití mezi národy /viz.další kapitola/, proti zahraničně politickým zájmům našeho státu, nepropagovala násilí ani teror, neurážela dělnickou třídu a spojenectví mezi zeměmi socialistického tábora. Navíc jí NIC z uvedeného nebylo po dobu její činnosti vytknuto. Z těchto důvodů JS rozhodnutí nerespektovala a dne 9.4.1985 podala žalobu k městskému soudu v Praze o zrušení likvidačního rozhodnutí MV. Žaloba byla zamítnuta, což však z právního hlediska nepotvrzuje platnost rozhodnutí MV. Proto JS pokračuje dále ve své činnosti, kterou odmítá ukončit bez jejího řádného a důkladného přezkoumání / rozhodnutí MV jí totiž dodnes nebylo ZDŮVODNĚNO/. MV reaguje na podání žaloby JS "přiměřeným" způsobem. Následují domovní prohlídky u některých členů výboru a v prostorách JS, je zabaveno velké množství osobních věcí i sekčních materiálů, a to vše v rozporu s postupy danými Trestním řádem.

Kdo tedy jednal protizákonně? Jazzová sekce? Nebuďte poplatný jinému "zákonu", zákonu zbabělce a prospěchaře "Silnější má vždycky pravdu a moudřejší nakonec ustoupí". Pokud jste "jen" špatně informován, uvědomte si, že jako novináře Vás to ani v nejmenším neomlouvá /pokud se novinářinou neživíte, nepleťte se příště do věcí, o kterých nic nevíte/. Tyto skutečnosti doplním snad jen tím, že o všech událostech byla průběžně s nimi informována nejen celá členská základna, ale i naše NEJVYŠŠÍ STRANICKÉ A STÁTNÍ ORGÁNY.

Dne 26.7.1985 bylo zahájeno trestní stíhání pro trestný čin porušování povinnosti při nakládání s finančními a hmotnými prostředky podle §127 tr.zákona, a to nejprve ve věci, později byl, od 6.12.1985, z tohoto trestného činu obviněn předseda výboru Karel Srp a byl stíhán na svobodě. K tomu dodávám, že opět z právního hlediska, toto opatření bylo protizákonné, neboť Karel Srp nikdy nebyl "odpovědný hospodářský pracovník", což ke spáchání tohoto trestného činu zákon vyžaduje. Jak už jsem uvedl, Karel Srp byl volený a bezplatně činný funkcionář do té doby, než z něj náš aparát vyrobil kriminálního. Další porušení zákona, na jehož dodržování si tolik zakládáte a kupodivu JS je stále bezúhonná, že?

Následují domovní prohlídky /již jsem se o nich zmínil/ a pokutování funkcionářů JS národním výborem za pokračování v činnosti a za zřízení pomníčku KE 40. VÝROČÍ ZALOŽENÍ OSN. Takže k nepohodlnému odsuzování fašismu, ideologické diverzi v kresbách malých dětí, nežádoucí výstavě k výročí osvobození Sovětským svazem, přibývá nepřátelská organizace OSN, ve které máme své zástupce. To se nám to hromadí. Kde je onen správný světový názor, tolik vyžadovaný pro odpovědnější pracovní funkce? Nebo se snad oněch vyšších funkcí zmocnila intrikami mafie?

Dne 31.1.1986 požádala JS Obvodní národní výbor v Praze 4 o řádnou registraci své činnosti. Prapodivný kousek pokoutních podvodníků a šmelinářů, není-liž pravda? Samozřejmě bez odezvy. Dne 18.7.1986 "pokoutní podvodníci" tuto žádost ještě urgují. Opět stejný výsledek.

Začátkem roku 1986 koluje na nadřizovaných místech a složkách fáma, že JS zpronevěřila státu na daních více než 1.000.000 Kčs. Když tak bylo publikováno i v tisku /Mladá fronta, 28.3.1986: odpověď slovenského ministra kultury Václava reportérům BBC, Mladý svět č.12/1986: diskusní příspěvek J.Trnky, ředitele Ústavu pro kulturně výchovnou činnost v článku Rockování/, bránila se JS proti "zaručené zprávě" tím, že vystavila ve svých prostorách fotokopie kontrolních zpráv vydaných finanční správou za posledních šest let /tj. od r.1979/ a složky o placení daně do března 1986. Výmluvný důkaz o tom, že JS nedluží nikomu ani halíř. Dne 2.4.1986 byla požádána Obvodní finanční správa v Praze 1, Vodičkova 18 o provedení mimořádné revize odvodu daně a vystavení zprávy. Velice nezvyklý přístup v pozitivním slova smyslu, a myslím, že i dost ojedinělý. Zajímavé? Ještě zajímavější je, že tato žádost byla zamítnuta s tím, že JS /která správě daně neustále odvádí/ NEEEXISTUJE. A nejzajímavější je /a nejotřesnější/ zadržení sedmi členů výboru JS dne 2.9.1986, uvalení vyšetřovací vazby a obvinění z trestného činu nedovoleného podnikání podle §118 odst.1,2a tr.zákona. Nezakonné akce vrcholí, vaše rozhořčení nad porušováním zákona je oprávněné, bohužel mylně orientované. Z právního hlediska je, mimochodem, uvedené obvinění použitelné jen v případech, kdy jde o soukromé podnikání /což je v případě kontrolované a registrované organizace absurdní/. Dále zde jde o porušení nejen našich zákonů, ale i ústavy ČSSR, článku 15 Mezinárodního paktu o hospodářských, sociálních a kulturních právech a článku 19 Mezinárodního paktu o občanských a politických právech. NIKDO nemůže tvrdit, že s těmito závazky nemáme nic společného. A UŽ VŮBEC NE S VLASTNÍ ÚSTAVOU.

Není proto divu, že toto vyvrcholení událostí se setkalo na celém světě s odporem, projevy nevole a byla uspořádána řada rozsáhlých kulturních akcí v USA a většině zemí západní Evropy na podporu JS a uvězněných funkcionářů. Protiprávní akce /jak jsem Vás snad dost srozumitelně přesvědčil/ našich institucí tak zajistily JS ve světě takové sympatie a podporu, jaké nemají v historii posledních let obdoby. Samozřejmě se připlétla i otázka, zda u nás není povolena pouze ta kultura, která se určité menšině hodí do krámu. "Buržoazní sdělovací prostředky", jak nazýváte přední pokrokové spisovatele a dva nositele Nobelovy ceny/jejich díla vyšla i u nás, s nálepkou "pokrokové, pranýřující nedostatky buržoazní společnosti"/, přední jazzové hudebníky /rovněž u nás a zřejmě i Vámi vysoko hodnocené/ zorganizovali a zúčastnili se takových veřejných podniků podpory a solidarity, na které se jen tak nezapomene.

4. Soudní proces s pěti členy výboru Jazzové sekce:

Konalo se ve dnech 10.-11.3.1987 v Praze, v soudní budově ve Spálené ulici, v I.patře, č.dveří 57. Rozsudky uvedl čtvrtedenní tisk, s výjimkou Rudého práva, bez "zasvěceného" komentáře. Co Vás vedlo, pane Doležale, k tomu, aby jste se nominoval na "odborníka v případě JS"? Vždyť jsem Vás svým dopisem dostal do trapné situace, neboť jeden z mnoha příslušníků dělnické třídy Vás teď poučuje, jak se věci opravdu mají. Dělník, odkazany na hromadné sdělovací prostředky, zasvěcuje jejich zástupce.

Pouze jedna připomínka. "Západní novináři přítomní /i nepřítomní, pozn. autora/ v soudní síni se mohli přesvědčit"/byl jste tam vůbec? Já ano./, že jsou právě svědky podezřelé události, zřejmě happeningu. Obhajoba rozmetala obžalobu, prokázala, že nikdo ze souzených se neobohacoval /zisk byl určen k financování další činnosti, neboť v roce 1984 bylo v rámci represivních opatření zablokováno JS finanční konto a bez finančních prostředků těžko může existovat jakákoliv organizace, mj. nadále z těchto oprávněně -publikace byly prodávány členům a naprosto legálně-získaných prostředků odvádí státu daně/, soud konstatoval, že se tedy nikdo vlastně neobohacoval, ale za to byl příliš horlivý a jako nenormální jedinec půjde sedět. Někdo vazbu zaplatit musel. Podezřelost happeningu spočívá v hazardování s osobní svobodou, postavením ve společnosti a zdravím /,které jim nikdo nevrátí/ lidí, kteří se projeví jako přímí, poctiví a stateční, kteří bojovali za zvýšení kulturní úrovně a neucouvli ani před kriminálem. Jako za Havlíčka Borovského. Namísto pochopení a podpory byli zostuzeni a hezkou dobu si posedí. Zda-li se Vám doba trvání trestů krátká, můžete si to vyzkoušet na vlastní kůži. Vynesení rozsudku nad nimi by bylo stejně oprávněné nad kýmkoliv z nás, tedy i nad Vámi.

5. Shrnutí:

Z uvedeného vyplývá možná neuvěřitelné, pro Vás zřejmě nepravděpodobné, dokonce možná prohlásíte, že je to "útok špinavé buržoazní propagandy proti socialismu". Samá voda. Opakuji, že vše je čerpáno z tuzemských zdrojů, podložené, žádné "jedna paní povídala" či "úlovky zaručených zpráv z éteru". Dále připomínám, že jsem občanem tohoto státu, s cizinci se nestýkám, kromě ruštiny žádné cizí jazyky neovládám a finanční prostředky získávám výhradně poctivou prací v dělnické profesi. Dále podotýkám, že již několik let balancuji ve svém rodinném rozpočtu pod hranicí sociálního minima. Žádná CIA, pane Doležale. Žádný útok, ale diskusní příspěvek k Vašemu neomalenému článku. Účty si můžete vyřídit se mnou, s CIA by jste se do křížku nepouštěl.

JS byla přes svou zásluhnou činnost podloženou zákonnými postupy neustále šikanována a vystavena hrubým nezákonným represáliím. Smutné? Něco mezi vymyšlenou báchorkou a tragickou kačkovskou vizí? Uvedená fakta dokazují, že se jedná o skutečné události a jevy, ke kterým bychom neměli pasivně přihlížet. Mohu uvést další a již uvedené upřesnit. Pokud budeme předstírat, že se nás to netýká, budeme tak vlastně

spolupracovat s těmi, kteří pipalají svá EGA na úkor jiných, umožníme jim další manipulaci s člověkem, která míří proti jeho podstatě. A tím i proti lidskosti, humanitě, životu na Zemi a míru. Jde nam přece o mír, ne? JS kromě své kulturní činnosti aktivně přistupovala i k tomuto problému. Podala návrh na doplnění Zákona na ochranu míru z r.1950 a spolupracovala se světovým mírovým hnutím, konkrétně s organizacemi CND a END.

Celá záležitost vyvolá základní otázku: "Proč?". Mohl bych pokračovat v hromadění popsaného papíru, pokoušet se otázku zodpovědět, ale nebudu. Mnohé jsem naznačil, zbytek nechávám na Vás, na komkoli jiném, na každém, kdo se jí bude zabývat poctivě. Poctivým přístupem k věcem dochází k naplnění jejich smyslu, zároveň však k odhalování repříjemných souvislostí, které mnohé lekají. Nebojme se ostřejšího světla. Jeho potlačování vede pouze jedním směrem - do tmy.

Mohl jsem napsat anonymní dopis a poslat Vás "do prdele". Nemám ve zvyku psát anonymní dopisy. Za své názory se nestydím a stydět nebudu. Posíláním do prdele se nic nevyřeší. Jako člen JS jsem v dostatečné míře seznámen s celou problematikou. Proto považuji za svou morální povinnost vůči odsouzeným Karlu Šrpovi, Vladimíru Kouřilovi, Josefu Skalníkovi, Tomáši Křivánkovi, ing.Čestmíru Huňátovi, dále Milošovi a Vlastimilu Drdovi, bránit je před každým, ať mě to stojí cokoli. Oni si to zaslouží a jednali by stejně. Na rozdíl od Vás a jiných si totiž lidí dovedu vážit. Takže jsme v konci.

6. Happy End ?

Jediné, s čím mohu z Vašeho článku souhlasit, je tato věta: "MUSÍ VŠAK DODRŽOVAT ZÁKONY NAŠÍ ZEMĚ A Z NICH VYPLÝVAJÍCÍ ZÁKONNÉ PŘEDPISY". Ano, zákony platí pro každého a bez rozdílu. Nyní je zřejmé, kde máme hledat viníky, kteří zaslouží být potrestáni. Buďte však důslední. VY - pane Doležale, jste svým povrchním přístupem k práci /informace, kterých si nejste nebo nechcete být vědom, Vám byly dostupné/, poškodil poctivou aktivitu plnoprávných občanů našeho státu, pošpinil jejich pověst a tímto porušil tiskový zákon.

Novinář má psát pravdu a novinář v pokrokové zemi obzvláště. Přesto se zákona tak vehementně držíte a dovoláváte. Jistě víte, co je teď Vaší povinností. Zajistit uveřejnění tiskové opravy v Rudém právu, a to nejlépe formou dalšího článku s odkazem na oba předcházející, který podá úplné a nezkrácené informace. Další alternativou je uveřejnění mého dopisu. Máte na vybranou a pokud nejste spokojen s žádnou z možností, nechávám řešení na Vás a Vašich schopnostech. Svědomí by Vás mělo varovat před polopravdami. A nyní to neméně důležité: poškozeným se touto cestou srozumitelným způsobem omluvit. Je to to nejmenší, jak můžete napravit škody, které jste svými články napáchal a jejichž rozsah si možná neuvědomujete. Věřím, že tak učiníte. Jinak Vás budu nucen zařadit mezi ty, kteří svým lajdáckým a lhostejným přístupem k práci poškozuji pracující lid a parazitním způsobem života zájmy celé naší vlasti.

Odsouzení aktivisté pracovali i ve svém volném čase, s chutí a tragicky poctivě.

S pozdravem "Jazzová sekce byla, je a bude"

V Praze dne 12.3.-18.3.1987

Petr Holeček
Letců 678
Praha 9-Kbely

P. Holeček

Dáno na vědomí redakcím: Rudé právo, Práce, Lidová demokracie,
Svobodné slovo, Mladá Fronta, Večerní Praha.

P.S.: Dopis je zároveň reakcí na Váš článek Pod pláštěm "milovní-
ků jazzu", Rudé právo z 1.11.1986, str.2.

Jaromír Hořec

KDYKOLIV JE JAZZU ÚZKO

Jazzové sekci

Kdykoliv je jazzu úzko
jdou po hrdle i zemi
Huby ortelují
a volnost padá za oběť
pasákům moci

Kdykoliv musí vystupovat jazz
pod cizím jménem
protože nemá v žilách správnou krev
a jeho původ je nežádoucí
signalizují po tmách
trubky plamenů
trombony pramenící v černých horninách
i klarinety travin

Big bad který diriguje
od klavíru ve Smetanově síni
Count Basie
jako hvězdná loď prorážející neznámé končiny
duní od jedné galaxie ke druhé

V tyto tajné zakázané chvíle
vstávají ohně z doutnajících skal
zanesenými ústy vyrážejí vody
svaly vzduchu praskají
a tmavá zem poskytuje asyl
pronásledované hudbě

Všechny živly zdvihají pěstě
proti biřicům
kdykoliv je jazzu úzko

6.srpna 1986

Jaromír Hořec

/ Ze sbírky "Půlnoční jam session"/

Bohumil Hrabal

Lákadlo při hloubení studny a vyplivaná sůl, ovzduší znečištěné hudbou a útočiště obalů ze skla a soch, oči poznání zrcadlí hořící sních a emotivní blesky, zlatá stoosmička otevírá ve finiši cestu stoce, smutnému víkendu života, který začínám vesele žít. Šaty, o kterých sním, jsou utkány ze smíchu sibiřské celulózy, zelené ruce osmi set dívek jsou základ sladkého vyznání. Rafije načasovaných věcí a události se proti toku hodinových ručiček přetáčí v nultý čas, avšak jediný den, ztrávený s milovanou dívkou na norském ledovci, je burza všech dobrých lidí. Přátelství ženy je trápení pro dva, lišky se včera odstěhovaly a daly naposled potlesk mosazné dechovce. Po řemenu cest se vracím do počátku žití, objevná nádhera živočišných zkušeností přeje žízňivým městům koupaliště plné dětí. Poslední potok je poslední kapkou vsrknut do říčky, poslední řeka je poslední vlnkou moře, oceán posledním světelným obláčkem se vypařuje na ultramarinová nebesa, já ale bystře sleduji, jak čistá studánka a božský Ago jdou vstříc jaru. Tak obohacen pestrou mísou kočeravých výstřižků, mám naději přesýpacích hodin a pro zdravou výživu je mi milejší smutek. Kousek měděného drátu u benzínové pumpy je schopen mne propojit s věčností, klecový odchov jezerných pstruhů a narušené líbanky, vlající polyesterové záclony v okně rabína jsou nepřetržitý proces naděje a v mrazničce je uložena daň mého osudu. Poslední plamen v barvě oranžových tulipánů mlsá poslední trámovi, já jsi ale raději čtu v novinách, jak lvi kousali dvanáct minut pianino a lvíčata okouzila sportovní novináře. Lidé lítačkami vík rakví nehybnými veřejemi hlíny vstupují do země, ale nejlepší oslavou lidské atmosféry je působivý obraz a budoucnost lidstva je knihkupectví. Stromy a květy opisují kružnice, jablko s jabloní v jádru, mne ale teší krajnosti a výstřednosti, ať přijdou potom rty a prsty masožravých jezinek! Poslední rozvaliny se zasouvají tiše do hebkého prachu, měsíc nad nimi v úplňku se třpytí první šlápějí Armstrongovy podrážky, mne více dojíká zpráva, že šedesátiosmiletá sběračka léčivých bylin si zmámená květinami

zdržela na lince, avšak byla vsrknuta sekačkou sen a její zohavená mrtvola vypadla ze stroje k nepoznání. Hvězdný mikrobus ač v pohybu stojí pořád na místě, já ale raději myslím na hodinový hotel, každých šedesát minut se tady převléká ložní prádlo, aby tři tisíce šest set vteřin trvala iluze chvilkové lásky, protože touha zmůže všechno, touha výbušná jak dětské neštěstí. Nadšené oko je příčinou všech mých havárií, já ale přesto se učím sportu, kterak mluvením dosáhnouti tichého zdraví. Emotivní blesky jsou základ mého vyznání, klením jsem se dobral prázdnoty prázdnin sáhl pod práh událostí. Život je odstraňování nečistoty, milost a náhoda a nutnost jsou buclatá trojčata zázraku, ale dívčí kopačky jsou slovička májová, botičky pouze o číslo menší než kosmický koráb. Střepinky roztráštěných panenek pršícími konfetami poranily plexisklo mé duše, housenka lezoucí v těsné blízkosti mého oka však je větší a rychlejší než v dáli jedoucí rychlovlak. Jakýsi venkovan v moravských horách, když před lety nedostal práci, spráskal na rozcestí sochu Ježíše Krista. Mé srdce je zasaženo dělostřelbou proti mračnům, otvor v mé hrudi není větší než ústa turbovrtulového letadla požírající hejna zpěváků ptáček. Vidím, jak můj život je vsrkáván do života mé matky, vidím jak pupeční sňůrou jsem řetězem matek namotáván nazpátek až do hladého břicha pramáti Evy, vidím, že potřísněné spodky jsou počátkem nekonečna s ušlechtilou hrůzou rozmíchaná střeva vedou k vyššímu vidění. Vidím své semeno, proti proudu se dere nazpátek k první poluci jak horský pstruh, vidím, jak pohlavní ústrojí všech mých předků jsem vstříknut až do chámovodu praoce Adama, hmatově prožívám první resekci žebra, které mi dodneska chybí. Každý pór mého koženého obalu, je ve zvýšené pohotovosti a do prostěradla utkaného z neviditelně jemné látky je uložen celý viditelný svět. Teprve za ubrusem této krajiny se prostírá životodárna prázdnota a já nemohu nikdy dosáhnout na hroty zkřížených mečů protikladů, zavázat na uzel cípy čtyř světových stran. Ale kamelotí Večerní Prahy křičí: Dva ministři vypadli z letadla! Bdělé oko pohraničnickovo zachránilo kostelní obrazy v ceně několika milionů korun! Lenin obdržel stranickou legitimaci číslo jedna, podepsanou samotným Leonidem Brežněvem! Mrtvola neznámého muže nalezena v krčském lese! A tak v podchodu Václaváku vidím groteskně

tesknou krásu, vidím, jak radostná prázdnota obaluje věci a události, stojím před zbořeništěm slunného dne a vidím jak kybernetika jde na nervy vesmíru, vidím, jak opakování přináší veselou zkázu, avšak nápisy a výkřiky mne naplňují svěžestí. Hledím vzhůru a vidím, že jsem přivázán na kružnici vodního mlýnu a brouzdám se do situací, ve kterých jsem ještě nebyl. Katedrála se drobí sochami a obrazy do písmenek plakátů, avšak z jablka polepeného literami lze znovu sestavit bibli. Vidím, že poslední empírový portál z železniční stanice v Haliči, lze navrátit na řecký tympanon. Opilství mne naučilo vstávat z mrtvých, kocovina mne sdostatek poučila, že nic na světě není zadarmo. Když umře hospodář, pláče i dobytek. Povídala mi sestřenka: Letos ti bylo šedesát, tak ti něco musím říct. Povídala tetka Černošková, že tvoje máma, jako teta Mařa, jednou v neděli o polednách roku devatenáct set třináct řekla svým rodičům, že je v jiném stavu a že její milenec si ji nechce vzít. Tvůj děda položil lžici, vytáhl z almary ručnici a Mařu na dvůr a křičel: Klekni si, já tě zastřelím! Vyšla tvá babička a řekla: Nechte toho a pote jezt, nebo to vystydne. To mi řekla sestřenice. Když jsem domyslel celý ten obraz, povídám: Dobře že slovo nepřistoupilo k živlu a nevznikla svátost. Povídám sestřence, ale kamelot Večerní Prahy křičí: Nechybí někomu rodinný příslušník? Volá kamelot, avšak partyzán Česko mi napsal, že jsem studna, ve které se utopilo dítě. I když jsem střízlivý, jeví známky opilosti. Voda se zmladila a oči se mi strojejí do žebřin. Vznětlivý děd Tomáš, moudrá babička Kateřina. A nade vším hořící, hořící, hořící smích. Jsem unaven. Amen.

Praha červenec 1974

Mikoláš Chadima

Jak a co by měl člověk napsat do sborníku vydávanému k 50. Karla Srpa ? Tato otázka mě pronásledovala několik dní. No a nakonec jsem si to nedovedl představit jinak než jako vzpomínání, jak už to u pamětníků bývá. A to vzpomínání na má setkání s Karlem a Jazzovou sekcí, což mi splývá až příliš často v jeden pojem. Vzpomínání na vzácného člověka, který své přesvědčení neprodal a v době, kdy píšu tento příspěvek, sedí za své přesvědčení ve vyšetřovací vazbě. Nelituji ho však, protože vím, že si vždy uvědomoval, co ~~je~~ znamená v našem reálně "socialistickém" státě svého přesvědčení se nevzdát. Vími to, že jeho pověstný optimismus nemůže zlomit ani tahle zkouška. A tak tedy s chutí do toho a věřím, že tenhle dárek k padesátinám bude číst Karel už na svobodě.

Poprvé jsem se setkal s Karlem jaksi nepřímo. Bylo to někdy na přelomu let 1974/1975. Stalo se tehdy něco neuvěřitelného. Po třech letech , ,zněly v tehdy největším pražském sále tóny elektrických kytar a duněly bicí soupravy. Po téměř třech letech ticha se konal v Lucerně koncert muziky, která vzdáleně připomínala rockenroll a která se ho v době dlouhotrvajících antirockových štvanic pokoušela nahradit. O muziku /Jazzrock/ ani tak moc nešlo. Šlo především o to, že po letech, kdy se nedělo nic , se zase dělo Něco!

znormalizovaných hvězd naší pop music, a pokud náhodou některé z kapel "normalizaci" přežily, musely svou touhu po uchování profi-
statutu draze zaplatit. Ztratily to "něco", co dělá z rockové kapely
rockovou kapelu. Jedinou čestnou výjimkou byli Plastic People of
The Universe. Jako jediná z hvězd konce šedesátých let se kapela
odmítla znormalizovat, či se pod tlakem vnějších podmínek rozpadnout.
Jenomže. Kapela se díky tomu stala objektem pozornosti
orgánů, samozřejmě ztratila profi-statut, odešla do pod-
zemí a pro člověka, který nebyl "in", bylo prakticky nemožné jejích
koncert navštívit. A tak se drtivá většina rockových fans musela
pokud chtěla slyšet dobrou rockovou muziku, pokojt xpxpskxkxndskxk
Boutek x psobechanodesek x

v období ticha spokojit
desek zahraniční produkce.

s pouhým poslechem

No a teď se v Lucerně zbytky rockových hvězd 60. let sna-
žily ve spojení s jazzmany přivolávat staré časy instrumentální
muzikou, v které byla virtuosita hráčů povýšena nade vše. Mimo to,
že jednotliví instrumentalisté cvičí tolik a tolik hodin denně,
to sice o mnoho víc neříkalo, ale přese všechno se zdál být dů-
vod k mírnému optimismu. Mezi tzv. jazzrockovými soubory vystu-
poval i Vl. Mišík, jedna z největších rockových hvězd

přelomu šedesátých a sedmdesátých let /Blue Effect,
Flanengo/, se svou novou kapelou ETC. A předváděl opravdu slušný
rockenroll a zdálo se být nepochybné, že jeho znormalizování bylo
jen dočasné. Že by docházelo k podobnému jevu jako v polovině let
šedesátých, kdy se u nás rockenroll přejmenoval na Bigbeat, aby
byla otupena pozornost "kulturních" orgánů? Že by se pod rouš-
kou jazzrocku a jeho protagonistů schoval i opravdový bigbeat?
Zdálo se tenkrát, a čas to potvrdil, že tomu tak bude.

Postával jsem tedy v Lucerně a hovořil zasvěceně se zná-
mými. Před čtyřmi roky jsem začal aktivně provozovat rockovou mu-
ziku, byl jsem tedy odborník, a během těchto začátečnických let
jsem poznal mnoho z toho, co toto, u nás tak rizikové hobby, obnáší.
Čtyři roky bez naděje si zahrát jinde než na občasně venkovské
tancovačce, kam se rockenroll z měst uchýlil před pronásledováním.
Vše bylo jinak než v době, kdy jsem začal chodit na své první roc-
kové koncerty.

Moje generace, generace posrp-
nových rockerů, měla tvrdé začátky. Místo koncertování a slávy jsme
se potloukali po zavahlých zkušebnách, z kterých nás vyhazovali,
a na profi-statut se

nedalo po zreorganizo-
vání agentur pomyslet, a to ani v případě, že by byl člověk ochotnej
se náležitě zkurvit.

A tak tenhle koncert byl prvním zábleskem naděje, jak pro
posluchače, tak pro začínající hudebníky. Záblesk naděje, že ja-
kýmsi zoficielněním jazzrocku / koncertem v Lucerně / přestane
ideologický dohled dostávat hysterické záchvaty z toho,
když zaslechne zvuk elektrické kytary, a že přijde doba, kdy i no-
vá generace rockových hudebníků vyleze ze sklepů a bude moci ukázat,
co dovede.

Speaker celý koncert uváděl s obrovským nadšením a neustále
připomínal, že celou tuhle záležitost spáchala, - pro většinu z nás
jen jakási-Jazzová sekce Svazu hudebníků. Za těch pár let normalizo-
vání jsem se stal hodně nedůvěřivej a to neustálý upozorňování,
že pořadatelem akce je jakási Jazzová sekce, mi bylo proti srsti.
Že speakra přitom zářil takový optimismus, že nám začal lézt
na nervy a za chvíli jsme si z toho všeho dělali srandu.
Nevěděli jsme, co si s tím počít, a měli jsme dojem, že když je jmé-
no nějaké organizace neustále vyslovováno s takovým nadšením, musí
v tom bejt nějaký rudej podfuk. Kdyby mi tehdy někdo řekl, že to
bude právě Jazzová sekce, která se ujme a dá prostor mé generaci
rockových hudebníků, jistě bych tomu nevěřil. "Zoficielnění" jazz-
rocku sice dávalo naději, ale s Jazzovou sekcí jsem ji nijak nespo-
joval.

Slavný koncert skončil a my jsme zase zalezli do sklepů.
Mně se splnil jeden z mých rockerských snů a po letech hraní
/Nebo spíš zkoušení?/ s tancovacím kapelama jsem začal zkoušet
s kapelou, která se jmenovala Elektrobus a která se snažila vy-
mejšlet původní, nekomerční muziku a chtěla ji hrát na koncertech
a ne tancovačkách. Občas jsem zašel do klubu Labyrint, který
vedl Miloš Čuřík. Byl to vlastně jedinej klub v Praze, kde člověk

mohl vydržet celý večer a nebát se, že dostane porci normalizace. Pěkná čouara byl ten klub Labyrint. Když tam přišlo víc jak čtyřicet lidí, praskal ve švech. Proti klubům šedesátých let to sice byla bída, ale my jsme byli tenkrát rádi aspoň za to. Labyrint se ukázal být hrozně důležitý. Svoji premiéru tam měla většina z pozdějších hvězd "alternativní" rockové scény. Pravidelně jsem naopak chodil do hospody Na Slavníku, která nám nahrazovala rockovej klub. Pili jsme pivo, kecali o bigbeatu a chodil tam s náma jeden, kterej se jmenoval Tomáš Kraus. Ten se vždycky kolem sedmý hodiny zvednul a důležitě prohlásil: "už musím do redakce." Jeho důležitost nám byla sice k smíchu, ale od něj jsme se dozvěděli, že Jazzová sekce není žádná státem řízená organizace, že se jedná jen o partu nadšenců, kterou vede nějaký "bezvadnej chlápek" Karel Šrp. Věděli jsme od něj i to, že tahle organizace už uspořádala dvoje Pražský jazzový dny a že hodlá pořádat další, že vydává zajímavý Bulletin. Jenomže i když nás pomalu přesvědčoval o čestných úmyslech Jazzové sekce, bylo nám to hovořitelné. My jsme nehráli ani jazz, ani jazzrock, a ani jsme nebyli agenturou prověřený profíci jako třeba Mišík. Ale naše skepse se měla brzy rozptýlit a měli jsme se přesvědčit o tom, že pohled Jazzové sekce na muziku není zdaleka tak úzký, jak se zdálo z programů prvních Pražských jazzových dnů a jak by se líbilo ideologickému dohledu.

SETKÁNÍ DRUHÉ

Během roku 1975 začaly některé z našich nadějí dostávat konkrétní podobu. Jazzrockové koncerty v Lucerně se pomalu začaly stávat samozřejmostí. Pod rouškou jazzrocku se začalo koncertovat v novém pražském "Jazz & rock metodickém centru" Na Rokosce. Jednou za čtrnáct dní tam pořádal Miloš Čuřík koncert. Ale sem tam se hrálo i jinde.

"Centrum" bylo splněným Čuříkovým snem a velkou nadějí pro nás začátečníky. Většina z kapel, které tam hrály, byly sice jazzrockbandy, ale Miloš počítal i s uváděním kapel amatérských. A stalo se. První amatérskou kapelou, která dostala po více než dvou letech

existence příležitost vystoupit v tak velkém sále, bylo Neduhovo Extempore /květen 1975/ a brzy měly následovat další. * kapacita 400 míst:

V roce 1976 následovala další významná událost. Miloš fúzoval s Jazzovou sekci a "III. Přehlídka amatérských jazzových a rockových skupin", kterou pořádal v "Centru" již podruhé /první se konala samozřejmě v Labyrintu./ se stala součástí IV. PJD. Díky publikačním možnostem Jazzové sekce Přehlídka podstatně nabyla na významu. A Miloš nás /Elektrobus/ na Přehlídku pozval! V březnu roku 1976 se splnil další z mých rockerských snů. Odehrát v Praze úspěšný koncert s původní muzikou, a hned v tak velkém sále. Nejen to! Naším dušičkám toužícím po uznání se dostalo velkého zadostiučinění. Elektrobus se stal "největším objevem večera..." a každý si to mohl ve Zpravodaji, který vycházel během PJD každý den, přečíst. Překvapující pro nás bylo i to, jakým způsobem se psalo o problémech kolem amatérský jazzový a rockový muziky. Takovou otevřenost jsme nezažili. Na Slavníku se od IV. PJD důležitým odchodem do redakce smál jen málokdo,

Tenkrát Na Rokosce jsem stanul Karlovi tváří v tvář poprvé. Nepamatuju se přesně, jestli mě někdo představoval, nebo jsem šel jen tak kolem. Pamatuju si dojem, který na mě udělal. Měl jsem pocit, že je něco divného na tom, když tenhle chlapík vyvádí takovýchle věcí. S lidma jeho generace jsem se až dosud setkával spíš v souvislosti s průserama a zákazama, kterých bylo a je

v Česku kolem rockové muziky ... víc než dost. Tehle chlapík ale vypadal, nehledě na to, co vyváděl, celkem důvěryhodně. A zase mi to nešlo nějak dohromady. Přes všechno Krausovo povídání byla Sekce dobře zavedená a státem tolerovaná organizace. Kdyby pořádala své akce výhradně jazzmanama a profíkama, byla naděje nejen na to, že nebude mít vážnější problémy, ale i naděje na dotace od různých státních sponsorů a možná - pro šéfa - na nějaké dobře placené místo, třeba na MK. No, nějak mi to nešlo pod fousy. Těch pár let normalizace /která snad nikdy neskončí/ s člověkem zamávalo a s jeho důvěrou v to, že ... můžou existovat i nezištná individua, dokonce v nějaké organizaci, zrovna tak. Proč to dělají, ptal jsem se, proč riskují a ... vytahují ze sklepu amatéry? Nezbylo mi než uvěřit, že proto, že je to baví, mají muziku rádi a chtějí vytahovat na světlo boží to, co se jim líbí, i když to nebude bez problémů.

jsme Měli dojem, že postavení Sekce je ... pevné. Když jsme se na posledním koncertě IV. PJD - jazzrocková dílna - dozvěděli, že byla zahájena štvánice proti Plastikům a undergroundu, že se zatýká, nemohli jsme tomu uvěřit. Nějak se mezi lidma rozneslo, že Plastici jsou členy Sekce. Měla pro nás takovej punc legality, že se ... zdálo nemožné, aby její členy mohla STB zatýkat. Inu, mladost radost. Jakobychom neprožívali už sedmý rok "normalizace".

SETKÁNÍ TŘETÍ

K němu došlo začátkem roku 1977. Z Elektrobusu už byla jenom legenda, o jejíž koncertech, které od podzimu 75 do května 76, uspořádala, se ještě pořád v kuloárech "neoficiální" rockové hudby mluvilo. Pociť ... nedokončené práce a hořkost z rozpadu nadějnýho Elektrobusu jsem si ... na podzim 76 začal léčit nástupem do Extempore. A neprohloupil jsem. Po premiéře pořadu "Milá 4, viselců" /23.11.1976/ a několika po sobě následujících reprízách, ... - "Jazzrock" už se hrál i v jiných sálech a klubech než jenom v "Centru" - se Extempore stalo pražskou rockovou atrakcí a novou hvězdou "neoficiální-amatérské" scény.

Buch! Někdy začátkem roku 77 jsme se dozvěděli zprávu, která nám všem vzala doslova a do písmene dech. Jazzová sekce počítá s vystoupením Extempore na V. PJD. Ne však v rámci amatérské přehlídky, ale na hlavním koncertě v Lucerně!! Spolu s profíkama!!! Když jsme po několikerém ujišťování uvěřili tomu, že se nejedná o něčí blběj vtip, byli jsme z toho úplně vedle. Ale hned ... taky zbrojili: "nesmíme zklamat... když ... už nás pozvali, musí to být bomba... natřeme prdel ... profíkům, jazzrockovejmu velmistru".

Za několik týdnů jsme šli s Jardou na setkání s Karlem a jeho spolupracovníky, ... na kterém se měly řešit různé problémy kolem PJD. A tam jsem Karla potkal tvář v tvář podruhé. Byl jsem z něj vedle podobně jako při setkání prvním. Jednal s náma úplně stejně jako s ostatními účastníky ... porady, mezi kterými nechyběly tehdejší hvězdy profesionální scény. Moc se nám to líbilo, snad i ... kvůli tomu, že na některých hvězdách bylo vidět, že nesou Karlovo rovnostářství s jistou nelibostí.

Dny se rychle blížily a najednou došlo k něčemu, na co jsme, jakožto jen málo zkušené rockeři, nebyli připraveni. Naše čtyři, po sobě rychle následující koncerty /reprízy Milé 4, viselců/ vzbudily ... zájem nejen rockových fanoušků. Většina členů kapely dostala svoje první předvolání na "Barčák". Když jsme se po ... výsledcích všichni sešli, měli jsme společný jeden pocit: naše popularita překročila určité meze a od této chvíle musíme

počítat se snahou orgánů o likvidaci kapely. Že bychom i po tomhle extempore mohli vystoupit v Lucerně, jsme moc nedoufali. Nezbylo nám nic jiného než o celém průseru informovat Karla. Věřili jsme mu sice, ale v koutku duše stále hlodala trocha nedůvěry. Nevykašle se na nás teď, kdy jsme se stali oficiálně podezřelou kapelou? Jeho optimismus a ujišťování, že ne, že se na nás nevykašle a my v té Lucerně opravdu vystoupíme, jsme moc potřebovali. A on nám toho všeho naděloval hodně.

Dny začaly uprostřed týdne "Amatérskou přehlídkou". Od začátku bylo jasné, že Dny budou pod ztřeštěnou kontrolou orgánů, i to, že se orgány budou snažit vyprovokovat něco, aby měli důvod Dny zadržet. /možná k tomu pomohlo to, že Jazzová sekce napsala na povolovačku téměř všechny undergroundové kapely. Dvě z nich dokonce povolovacím řízením prošly./ Měli jsme hrát až v sobotu a tak nám pěkně tekly nervy. Pořád jsme s obavou čekali, že zazvoní telefon a někdo nám oznámí; "...je nám líto, ale..." Nešlo nám už o slávu, ale o to, že po prvním pozvání jsme s Jardou dostali další. Nabyli jsme přesvědčení, že se nad náma vznáší sekera orgánů a jediné co nás může před nimi zachránit, je koncert v Lucerně a s ním spojené představení širokému publiku. Nechtěli jsme skončit jako PPfU, z nichž byli dosud někteří ve vězení. Kalkulovali jsme s tím, že když vystoupíme v Lucerně, bude pro orgány jen velmi těžké uspořádat proti nám takovou "reklamní" kampaň, jako tomu bylo v případě Plastiků. Karel byl ale pořád stejně optimistický a neustále nás ujišťoval, že všechno dobře dopadne. Ale kdo by mu to věřil na 100%? Znali jsme ho ještě moc málo.

Dočkali jsme se ve zdraví nejen soboty, ale i vytoženého koncertu. Zmalovaný, otrhaný /abychom byli jako ti viselci/ jsme s Pantomimou předvedli, před více než třemi tisíci diváky, naši rockovou operetu. Extempore se tak stalo první "neoficiální" kapelou, která vystoupila na hlavním koncertě Pražských jazzových dnů. Měli jsme obrovský úspěch. Neduha byl odnášen z jeviště na ramenou a Extempore se stalo největší senzací V.PJD. Karel měl z našeho úspěchu stejně velikou radost jako my. Teprve po vystoupení jsme se od jeho spolupracovníků dozvěděli, že ještě večer před naším vystoupením vrcholil nátlak orgánů na Karla, kteří ho svým zvláštním způsobem "žádali", aby vystoupení Extempore z "technických důvodů" odvolal. Od této chvíle jsem o Karlovi i JS nepochyboval. Už jsem věřil, že to, co dělá, dělá upřímně, že se jedná o člověka, který chce dělat pro lidi, a ne pro kladné puntíky na ministerstvech, i tomu, že Karel nepatří a ani patřit nebude k těm kulturním pracovníkům, kterým stačí jen náznak toho, že akce kterou pořádají, je sledována orgány s nelibostí, a už vyvěšují cedulku "... se z technických důvodů nekoná..."

O rok později jsme mohli Karlovi vše, co pro nás dosud udělal, aspoň částečně vrátit. Z Jazzové sekce se po V.PJD stala definitivně podezřelá organizace, a koncem roku 1977 došlo k prvnímu pokusu zadržet jí tipec. Prostředníkem orgánů byla část vedení Svazu hudebníků, nadřízeného orgánům JS. Po delších tahanicích a zákulisních bojích vyřešil Karel celý spor o autonomii Sekce svoláním schůze členů JS a vedení svazu, která se uskutečnila začátkem roku 1978 v Praze na Vinohradech v sále Hajnovky. Pozvání dostaly i některé kapely a hvězdy, které na Dnech dobývaly svoji slávu. Zdálo se nám naprostou samozřejmostí podpořit jedinou organizaci, která kdy pro nás něco udělala, a pozvání jsme přijali. Kupodivu se to nezdálo být samozřejmostí pro ostatní a marně jsme hledali v sále tváře některých z našich hvězd. Asi byli "zkušenější" a cítili, že tohle organizací - mimo vyhrávání

na Dnech za peníze - není dobrý mít zas tak moc společného. Je mým pochopitelné, že tohle nám Karel nikdy nezapoměl a měl k Extempore daleko bližší a srdečnější vztah než k ostatním amatérským kapelám. No a ti, co se na Hajnovku báli přijít, nás pak obviňovali, že lezeme Sekci do prdele, abychom si zajistili vystupování v Lucerně.

Na Hajnovce jsem měl jednu z prvních příležitostí nahlédnout do zákulisí Jazzové sekce, jejíž jsem byl mimo jiné čerstvým členem. Dojem o její všemohoucnosti a pevném postavení se zhroutil jako domeček z karet. A tak jsem jenom s úžasem zjišťoval, co může dokázat malá skupinka lidí přesvědčených o své pravdě, a kteří, a to hlavně, se neposerou, když se na ně orgán podívá s nelibostí. Teprve tehdy jsem se dozvěděl, co všechno předchází tomu hladkému, pro diváka a posluchače jaksi samozřejmému průběhu PJD. Kolik lítání, přemlouvání, sebezapírání a nejistoty, že vše nekiksne na podpis jednoho předposraného úředníka, ale i vůle k tomu, dotáhnout vše až do konce, se skrývá nejen za PJD, ale i dalšími uskutečněnými koncerty.

Schůze skončila vítězstvím jazzové sekce, která dostala plné záruky k tomu, aby mohla nerušeně pokračovat ve své práci. Její odpověď na tento první pokus o zpacifikování se staly VI.PJD /jaro 1978/, co do rozsahu vůbec největší v jejich historii, na kterých mimo Extempore vystoupily v Lucerně další špičkové "neoficiální" rockové kapely Stehlík a Amalgam. Úspěch amatérů v Lucerně byl opět obrovský a jejich vystoupení se stalo potvrzením názoru vysloveného v jednom z úvodníků Zpravodaje PJD: "Pojem profesionál amatér znamená u nás jen vyjádření vztahu hudebníka k agentuře a nic víc". Když jsem sledoval publikum bouřlivě aplaudujícímu Amalgamu, vzpomněl jsem si na slova, kterými končil Karel Srp svůj projev na Hajnovce. "Neustoupíme ani o píď", slíbil tenkrát členům JS, a já věděl, že mu může věřit, že to tak zkrátka je.

SETKÁNÍ ČTVRTÉ

Tři Dny po VI.PJD jsem šel na vojnu. Vrátil jsem se sice za čtyři měsíce, ale VII.PJD jsem k velké lítosti o dva dny prošvihnul. Bylo to smůla, ale moje zklamání bylo zažehnáno zprávou, že se podařilo obnovit "Jazzové a rockové metodické centrum". Toho bylo opravdu zapotřebí. Koncem roku 1976 se sice objevilo pár klubů, kde mohly neoficiální kapely vystupovat, ale většina z nich nevydržela déle než rok. Nadějně vypadaly jen VŠ kluby, na Strahově, v Řeznický a ke koncertům nepříliš vhodnej klub v Michalský. Naděje ale moc dlouho nevydržely. Začátkem roku 1978, po koncertech Extempore a Stehlíka v Řeznický, byl vydán zákaz jejich vystupování ve všech VŠ klubech v Praze. S tím se bohužel svezly i ostatní neoficiální kapely, a tak zbyl jenom Klub Eden, kterej tu a tam, opatrně, nějaký ten koncert neoficiálními kapelám uspořádal.

"Centrum" Na Rokosce skončilo svoji činnost začátkem roku 1977. Pokus o jeho obnovení se konal v září 1977 v sále Karlínské besedy. Jednou týdně, v pátek, se konal koncert dvou kapel. Během září tam sice vystoupila kompletní špička amatérského pražského rocku, ale pak přišel pátek poslední. Koncert skončil tím, že se na jevišti vedle muzikantů objevili junáci s červenejma vejločkama a protestující jazzmany ohrožovali služebními obuškami. A bylo po "Centru". Možnosti vystupování se tím pro neoficiální amatéry smrskly na minimum, která se dalo spočítat na prstech jedné ruky. Dvakrát do roka na PJD, a pak spo-
léhat na náhodu.

Jazzová sekce, jak je patrné z předcházejících řádků, se tenhle stav snažila změnit, ale lehké to nebylo. Sál U Záhorských však vypadal nadějně, a předběžná jednání s jeho majiteli zrovna tak. Bylo to důvod k optimismu a k víře, že tentokrát by mohlo "Centrum" vydržet alespoň jeden rok.

Několik dní po návratu z vojny jsem se stavil u jednoho z předních protagonistů neoficiální rockové scény Petra Křečana. Měl jsem starosti.

Neduha a dva další členové Extempore se s kapelou koncertem na VI.PJD loučili. Na vojnu jsem po domluvě s Jardou odcházel jako jeho "dědic". Petr byl jeden z těch, co odešli, a protože bubeníka zbytek spoluhráčů během mého pobytu na vojně nenašel, chtěl jsem Křečana ukecat, aby s náma pokračoval. Nechtěl, a naopak pozval mě ke spolupráci na jeho novém projektu Kilhets. Mělo se jednat o čistě improvizační muziku, ale žádný blues, boogie, rockenroll, jak bylo u nás tehdy zvykem. Vše mělo být úplně jinak včetně zachovávání anonymity členů kapely. S nadšením jsem souhlasil. To však opadlo, když začal Petr vysvětlovat, jakým systémem by chtěl Kilhets prezentovat. Jeho nápad byl sice dobrý, ale kde sehnat v Praze místo, kde by se dalo uspořádat 6 abonentních koncertů za sebou, nám nebylo zrovna jasné.

Věděl jsem okamžitě, že jedinej, kdo nám může v tomhle pomoci, je Karel Srp. Promluvil jsem s ním o Petrově projektu. Karlovi se to zdálo zajímavé, a tak jsem jim smluvil schůzku. Dopadlo to líp, než jsem očekával. Karel Petrovi dokonce nabídl, že Kilhets zaštití Jazzová sekce jako takové jakoby zřizovatel. V prosinci 78 se v "Centru" uskutečnil první koncert. Až do posledního vystoupení v lednu 1980/ke kterému došlo už bez účasti Petra, o vánocích 1979 emigroval/ jich bylo ještě sedm. A tak díky Karlovi a JS zářila něco přes rok na pražském hudebním nebi, podle mého názoru nejzajímavější česká rocková skupina 70.let.

Ale nehrál jsem jenom s Petrem. Nakonec se našel i bubeník pro Extempore a koncem roku se v Edenu konala předpremiéra nejen nového pořadu, ale i nového Extempore. Obavy z toho, že fandové kapelu po Neduhově odchodu zavrhnou, se nekonaly, a tak jsme mohli v lednu uspořádat premiéru zcela oficiální. Nový pořad i trochu pozměněný styl měly úspěch. Zdálo se, že je všechno v pohodě a kapelu očekávají jenom "zářné zítřky". Byl to omyl. Fini sebevědomí jsme se v dubnu 1979 vypravili hrát na tancovačku do městečka Libouchec /okr.Ústí n.L./ Repertoár na ni jsme udělali z převážně skladeb punkovejch a anklickejch hvězd, které byly obohaceny o české texty. To abychom jako ukázali lidem, co je to ten punk, do kterýho zrovna ostře šila propaganda, vlastně zač. No a tancovačky jsme chtěli zkusit hrát tak jednou do měsíce, abychom trochu zvedli průměr našich vystoupení, který se od roku 1977 pohyboval kolem čísla 7.

Punk měl úspěch již při premiéře, kde jsme několik kousků zahráli jako přídavek. Punk měl úspěch i v Libouchci. Tedy u tancechtivých návštěvníků. Punk však totálně neuspěl u orgánů z Ústí nad Labem. Měsíc na to jsem měl po jedné dobrodružné návštěvě Ústí, kam jsem byl odvezen proti své vůli, na krku trestní stíhání pro výtržnictví. Tentokrát to bylo vážné. Zdálo se, že s kapelou je konec a já skončím v kriminále. A asi by se tak i stalo, nebýt Karla a několika slušnejch lidí ze Svazu hudebníků, kteří se za nás postavili. To rozhodně nebylo obvyklé počínání, od takovejch problémů dával ve většině případů každý ruce pryč.

Celej malér se táhnul ^{dál} než rok a nakonec skončil je-
nom pokutou za porušení norem socialistického chování či co.
Vysvětlovat, že tancovačka proběhla úplně bez problémů,
snad ani nemusím. K výtržnictví prej došlo tím, že
jsem na jevišti řekl slovo sračka.

Důsledky trestního stíhání a následného zeskanalizování
kapely však byly těžké. S tancovačkama jsme sice okamžitě skonči-
li, protože jsme se báli provokací, ale tím jsme se připravili o
jednu z řídkých možností si vůbec před lidma zahrát. V Praze
jakoby kolem nás vyrostla zeď. S výjimkou jediného
koncertu v Ědenu, kde jsme malér zatajili, byla jediným
pořadatelem ochotným nám uspořádat koncert Jazzo-
vá sekce. Jak jinak, že? Náhody odpadly, a tak jsme se mohli
těšit alespoň na tři koncerty do konce sezóny. Na VIII.PJD
v květnu 1979 jsme však chyběli. Tentokrát byl Karel
postaven povolovacími orgány před hotovou věc: pokud Extempore
vystoupí, budou Dny okamžitě ukončeny. Mrzelo nás to moc/ale věděli
jsme, že tentokrát neměl Karel jinou volbu. V sázce bylo
daleko víc. Na Dnech měli být zahraniční hosté. A jací! Poprvé
od roku 1971 /Mike Wetbrook/ měla v Praze vystoupit nekomerční
rocková kapela ze západní Evropy - londýnští Art Bears. To stálo
i nám za to, abychom své vystou-
pení oželeli.

VIII.PJD skončil obrovským úspěchem organizátorů i muziky.
S výjimkou jediné skupiny, ETC, se ukázalo, že
pouze špička "alternativní" rockové scény
tvoří muzikou srovnatelnou s tím, co předvedli
Art Bears, kteří způsobili šok jak posluchačům, tak většině
profihudebníků i amatérů, kteří
zjišťovali, jak moc jim ujel vlak. Červenat se nemuseli jen ETC,
jak už jsem řekl, a amatéři, ať již šlo o skupinu Amalgam, Kilhets,
FOK nebo Švehlík.

Nakonec jsme si na Dnech zahráli i my. Vystoupili jsme
na parníku, který JS pořádala na závěr snad nejúspěšnějších PJD
vůbec. A ještě z jedné věci jsem měl nakonec radost. Říkat vysoce
profesionálním a hudebně objeveným vystoupením některých amatérských
kapel amatérské se jaksi nehodilo. Po delší době, kdy se tento trend
snažila JS ve svých publikacích zachytit pojmy jako "neofici-
elní", nekomerční, progresivní atd., přivezli hudebníci z Anglie
pojem zatím u nás málo známý, ale plně vystihující situaci. Z ama-
térských, neoficiálních či buhví jak nazývaných kapel, se staly ka-
pely "alternativní", čímž se dala vyjádřit i jejich odlišnost
od "undergroundu", soustředěného kolem PfofU a Magora. Význam toho-
to kroku se ukáže, když si uvědomíme, že pro většinu mimopražských
pořadatelů, odtržených od informací, měl pojem "amatérský"
stále tentýž pejorativní význam jako v letech šedesátých, kdy pro-
fi-statut mohla získat, každá poměrně slušná skupina.
Teprve od této doby se začal zvedat zájem mimopražských pořadate-
lů o koncerty teď již "alternativních skupin". A mohlo za to nejen
přejmenování amatérských kapel, ale i
osvětová práce
a autorita, kterou Jazzová sekce začala získávat i mimo Prahu.

Po VIII.PJD tlaky na Sekci opět vrostly. Myslím si, a už
jsem to jednou naznačil, že ideologický dohled sralo ze všeho nej-
víc právě to, že Sekce dává prostor "alternativním" kapelám,
z kterých se díky PJD rychle stávaly hvězdy zastíňující prově-
řené profíky. Tyhle kapely měly být pěkně schované ve sklepech,
skryté v anonymitě, aby je bylo možno v případě potřeby
bezbolestně likvidovat tak, jako tomu bylo u souborů undergroundu.

Pravda, že se v zahraničí proti likvidačním zásahům zacíleným na underground ozývaly protesty, bylo nepříjemné. Ale doma stačilo k propagandistickému úspěchu Moci pár kousků muziky nebo textu vytrženého z kontextu, a český pořádkumilovný občan se radoval, že zlý rocker dostal po hubě.

Na podzim 1979 se konaly IX.PJD. A tentokrát bylo těch klacků, které ideologický dohled házel Sekci pod nohy, opravdu početně. Několikrát odložené Dny se nakonec uskutečnily až začátkem listopadu. Byly poslední. I když to během nich nikdo nemohl vědět jistě, vše tomu nasvědčovalo. Koncerty se konaly ve sportovní hale Na Folimance. /S nájmem Lucerny byly tentokrát jakési "neidentifikovatelné" potíže./ Bylo to střetnutí dvou naprosto rozdílných světů. Uvnitř haly pohoda, klid, muzika, venku policejní automobily, kordony a služební psi. Snaha vyvolat nějaký incident byla i na naše poměry mimořádná. Návštěvníci PJD to moc dobře věděli a bylo obdivuhodné, co všechno si nechali od provokujících policajtů líbit kvůli tomu, aby Dny mohly proběhnout tak, jak bylo naplánováno.

Situace Extempore i moje byla od Libouchce stále nezměněná. Trestní stíhání stále ještě probíhalo, i když se zdálo, že Ústeckým orgánům dochází konečně dech. Tentokrát se však Karel rozhodl, že brát budeme. Snad nám tím chtěl vynahradit naši neúčast na Dnech minulých. Nevím. Ale měli jsme Dny zahajovat samostatným koncertem v "Centru" u Zábranských a den na to vystoupit večer Na Folimance. Měl jsem trochu strach, jestli to Karel nepřehnal, ale rád jsem byl. V létě jsem změnil obsazení kapely a pak se rychle dělalo na novém programu. Stihli jsme to akorát. Na Dnech měla být premiéra. Nějak se nám to všem líbilo a zdálo se nám, že je to nejlepší muzika, jakou zatím Extempore udělalo.

Premiéra dopadla báječně a moc jsme se tedy těšili na Folimanku. Byl z toho nervák. Nikdo z účinkujících nevěděl, jestli si zahraje. To, co se dělo venku, nepřidávalo na jistotě, že je vyloučeno, aby byla hala vyklizena právě v okamžiku, kdy se bude chystat na scénu. My jsme na tom byli asi ze všech kapel nejhůř. Nedalo se totiž vyloučit, že právě pro nás si přijdou, aby naše vystoupení znemožnili. Žádná jiná kapela v takovém průseru jako my nebyla.

Nakonec ale všechno dobře dopadlo a v neděli se ukázalo, že naše starost a nerváky byly zbytečné.

Pokud se pamatuju, podepsal kulturní inspektor povolovačku až někdy v neděli odpoledne, a tak se téměř celé Dny konaly svým způsobem nelegálně.

A teď bych se chtěl vrátit k jedné věci. V příloze ke Zpravodaji IX.PJD byly zveřejněny "Úkoly české alternativní hudby". Byla to obrovská bomba. V jednadvaceti bodech bylo zpracováno několik tezí, které, to bylo jasné, přivedou ideologický dohled do stavu zuřivosti. Myslím, že bude stačit, když ocituji jen tři necelé ukázky: "Bod 7, - ...na muziku není třeba absolventského diplomu z konzervatoře. V některých případech je takový diplom i brzdou... Bod 9, - ...umělec nepotřebuje žádný glejt na to, aby byl umělcem... Bod 17, - ...nebojte se nahrávat sami... a místo desek? Magnetofonové pásky nebo kazety..." V "Úkolech" se prostě vyvracela vše, co tloukla lidem do hlavy znormalizovaná kulturní politika, která učinila z naší země "Biafru ducha". Bylo to otevřené vyhlášení boje monopolu státu na kulturu. O "Úkolech" mluvím především kvůli jedné věci.

Málokdo si uvědomuje, že odpovědným redaktorem všeho, co kdy bylo vytištěno pod hlavičkou Jazzové sekce, byl až donedávna Karel Srp. Někteří publicisté si získali svými články v publikacích JS pověst odvážných a nebojácných bojovníků za pravdu. Aniž bych chtěl jejich odvahu nějak snižovat, myslím, že musím ještě jednou připomenout: Odpovědným redaktorem byl Karel Srp, případné následky by tedy nesl on, a ne autor!!

Dny skončily a v prdeli byl i jarní optimismus. Nálada byla stísněná, jakoby všichni tušili, že to bylo naposled. A bohužel tomu tak bylo. Další PJD se zatím uspořádat nepovedlo. Jedinou útěchou bylo, že pořád ještě existuje alespoň "Centrum". Nám to ale bylo málo platné. Zeď, která kolem nás v Praze po Libouchci vyrostla, rostla stále výš. Brzy po Novém roce jsme měli hotovou další novou muziku, která jak se nám zdálo, představovala vrchol dosavadní tvorby. Ale na jedinou nám nikde neplatily naše papíry. A tak jsme si nemohli zahrát ani v "Centru". A nemělo smysl, abychom se pokusili koncertovat v "Centru" načerno. Kapel, pro které bylo "Centrum" jedinou možností si zahrát, bylo moc. Dohled se po IX.PJD natolik zostřil, že by nás stáhli z jeviště dřív, než bychom mohli vůbec něco zahrát. Dočkat jsme se měli až po roce. Ale smůla. Týden před naším vystoupením bylo "Centrum" zrušeno. Zřejmě to mělo být poslední dějství příprav na to, aby po několika letech mohli orgány obviňovat Sekci, že se dostatečně nevěnuje muzice. A jak asi mohla? Kurva noha!

Začalo však klíčit "sémě Sekcí zaseté". Probudili se mimopražští pořadatelé. A tak se sice hrálo minimálně v Praze, ale o to víc se jezdilo hrát mimo ni. Pojem "amatér" nabyl na vážnosti a pořadatelé se předháněli ve snaze nějakou ze zavedených "alternativních" kapel získat. Mnoho koncertů se zakazovalo, ale mnoho se jich uskutečnilo. Nikdy si Extempore nezahrálo tolik jako v roce 1981, kdy hrálo od začátku do září 15x. Podobně na tom byli i ostatní, pokud přežili první rok bez Dnů. Moc jich bohužel nebylo. Ale o to víc byly slavné. Ideologickému dohledu nezbylo nic jiného než zasáhnout přímo. A tak koncem roku 1981 vydává úhlavní nepřítel Sekce, seznam 36 kapel, které nesmí hrát. Brzy následuje, od téhož pána, zákaz Svazu hudebníků zřizovat kapely. A bylo to. Na Dnech, které se Sekce po celý rok 1981 snažila uspořádat, by na jedinou neměl kdo hrát. Tedy pokud by se Sekce nechtěla vrátit k svým začátkům a uspořádat koncert odvařenejm veličinám našeho "zábavného průmyslu". A tak se tehdy Sekce vzdala dnů sama. Odmítla se zkrátka prodat.

SETKÁNÍ PÁTE

Je setkání poslední. Po tom, co jsem rozpustil Extempore / derniéra září 1981 - tedy ne v důsledku Trojanova zákazu, ale z důvodů umělecké krize, jsem své další hudební projekty začal realizovat spíš nárazově. Tam mi zbylo víc času a ten jsem věnoval práci v Jazzové sekci. Stal jsem se, dále se to tak říci, Karlovým spolupracovníkem. Už jsem se s ním ne- setkával. Byl jsem s ním a mohl ho sledovat zblízka. Jeho neuvěřitelný entuziasmus, optimismus a záběr, s kterým se pouštěl do každého nového projektu. Energie, která byla vkládána do PJD, se teď přesunula na pole publikační činnosti. Bulletin byly stále tlustší a edice se rozrůstaly.

Od prvního setkání s ním jsem krapítek dospěl. Na některé věci a způsob práce mám jiný názor. To však nic nemění na tom, že jsem ho vždy pokládal a pokládám dosud za velkou osobnost, za přítele, s kterým si pokládám za čest spolupracovat. Aniž bych chtěl

snižovat práci jeho nejbližších spolupracovníků Josky Skalníka, Vládi Kouřila, Tomáše Křivánka nebo Česti Huňáta, myslím si, že bez Karla /Určitě se mnou nebude souhlasit,/ by Jazzová sekce nikdy nedokázala udělat takovej kus práce a držet se tak dlouho nad vodou. Jmenovaní spolupracovníci jsou jistě poctiví dřiči a pracanti, i za nimi je spousta práce, ale motorem, který všechno šekční snažení hnál dopředu, byl přeci jenom Karel. Je především jeho zásluhou, že do těch posranejch sedmdesátek let pronikla, co se muziky týče, alespoň trochu světla, radosti a naděje.

A tak jsem s ním a Sekcí prožil celý to drama od roku 1982 až do zatčení nejen jeho, ale i celého výboru. Občas to byl nervák, občas radost a sranda. Vidět ho, když držel v ruce každou nově vydanou publikaci, byl - a já věřím, že zase bude - velkej zážitek. Dovedl se z každýho úspěchu radovat jako malej kluk. Všichni, nebo alespoň většina z nás, tušila, že jde o čas. Že to nebude dlouho trvat, spadne klec a stát bude chtít toto porušení svého monopolu na kulturu sprovodit ze světa. "Neustoupíme ani o píd!" Bylo vůbec kam ustoupit? Věděli jsme i to, že do toho někdo spadne. Jen jeden z nás to měl stoprocentně jistý a to byl Karel. A jelo se dál. K našemu údivu a díky Karlově zálosti "vyznat se v tlačénici" k tomu nakonec došlo o mnoho později, než jsme očekávali. No, a tak sedí teď Karel a další v Ruzyni. A aby se od nich odvrátilo co nejvíc lidí, tak prej proto, že se na Sekci obohacovali. Tak už to u nás chodí. Zloděj křičí: Chyťte zloděje! Je to nesmysl a každej, kdo zná Karla a kluky, to ví. Kdepak! Žádný odvracení se konat nebude, protože není na světě moc lidí, který se můžou pochlubit tím, že mají takovýho kámoše!

Listopad 1986

Jindřich Chalupecký

Realismus a skutečnost

Novost umění tzv. renesance se vykládá jako objev skutečnosti. Je to "realistické umění". Člověk nyní začíná skutečnost okolo sebe ohledávat, porovnávat, měřit a zkoumat. Svět kvalit/vystřídává světem kvantit. Všechna naše lidské činnost spočívá "na základní lidské schopnosti měřit, vážit a počítat," psal tehdy Mikuláš Kusánský. "V této schopnosti je základ vší činnosti rozumu." (1) ~~Realismus~~ ~~přijetí~~ ~~Realismus~~ / Měme tu rozumět tak, že do té doby člověk žil bez znalosti skutečnosti, nedbaje o ni, jako by ji nepotřeboval? To přece není možné. Ale rozhodně vztah ke skutečnosti se měnil. Vysvětlení musíme hledat v tom, že doba začátku realismu - realismu v umění, realismu v životě - byla zároveň dobou, kdy začínala v Západní Evropě dalekoséhlá krize náboženská.

Každá ^{ví}civilizace, kolik jich známe, se uskutečňuje v rámci svého náboženství. Náboženstvím Evropy mělo být křesťanství, ^zak vzniklo zároveň předchozí civilizační krize, jež začala před začátkem našeho letopočtu na Předním Východě a v Středomoří. ^{Jeho} ~~z~~ původní podobu ~~křesťanství~~ si dobře můžeme revokovat z dokumentů Nového Zákona a z nejstarších křesťanských spisů. Nabylo rozhodujícího historického významu proto, že pesimistický názor, do kterého vyústila předcházející historická zkušenost, se odvážib navzdory všemu nahradit optimismem. Bůh-tvořitel vyslal svého Syna, aby přinesl světu spasení. Starý svět tu ještě zůstával, ale rozhodně ve svůj čas, možná v nedaleké budoucnosti a možná už teď měl se tento svět proměnit. Bylo to náboženství naděje.

Postupem věků se měnilo. Málo na Východě, kde zůstávalo blízko svému původu, pronikavě na Západě, kam bylo ^{1. Krize} ~~přeneseno~~ ~~Přeneseno~~ ~~eu-ange-~~ ~~lion~~, ^{ev} ~~angeli~~ ~~am~~ Kristovo mělo platit stejně zde i tam, v západní interpretaci nabylo takové podoby, že naposled východní a západní křesťanství se proměnily ve dvě rozdílná náboženství. S tím se od sebe odtrhly i východní a západní civilizace Evropy.

Východní křesťanství zůstávalo optimistické. Existoval pozemský svět a svět nebeský, immanence a transcendence, ale mezi obojím trvala plynulá spojitost. "Bůh se stal člověkem, abychom my se mohli stát bohy," vyslovil to alexandrijský biskup čtvrtého století Athanasius. (2) ~~Byzantské učení~~ / To bylo byzantské učení o "theósis", "zbožštění". Této theóse dosahovali jenom ti, kteří ^{chen} ~~všechn~~ svůj život obětovali zbožnému konání, mnišství, ale jejich askese nebyla odpíráním pozemskému, nýbrž jeho sublimací. Proto bylo mnišství na Východě v takové vážnosti a nebylo ohroženo tou degenerací, která jím otřásla na Západě. Mezi mnišským zážitkem božského a všedním životem zbožného lidu nebyla propast. V chrámu a při bohoslužbě každý člověk mohl

zakotvit to božské. V nádherně byzantského obrádu a byzantského umění neunikali lidé prostě z pozemského. Prostorový útvar chrámu, jeho světelnost, barevnost a plastičnost jako inscenace a zpěvnost bohoslužby byly ^{nejen} ~~pořád~~ pozemské, ale dokonce své smyslové působení co možná stupňovaly. Jenže právě to smyslové působení mělo vést a vedlo za smysly, za jejich diferenciací k předsmyslovému, původnějšímu a úhrnnějšímu. Připomínalo zbožným lidem velkou vzájemnou přítomnost lidského a vesmírného a zároveň i místo, které má člověk v této přítomnosti zaujmout. Křesťanská ikonografie promítala do monumentálního pozemskou lidskou zkušenost.

Rozvinutá byzantská civilizace měla pochopitelně obrovský vliv na západní křesťanství. Skvělost chrámu od románské epochy do vrcholné gotiky byla toho důsledkem. Stejně zájem, s kterým se potkávala byzantská theologie, ^{jak} ~~s kterou~~ se na Západě seznámili ^{se} v překladech spíše Dionysia Areopagity. Leč ten vliv musel pomíjet. Západ byl jiný. Ať to byl zčásti vliv augustinské theologie, ať germánské tradice a nejspíše propojení obojího, na rozdíl od monistické interpretace východní, západní interpretace křesťanství byla dualistická. Řeční k církevní Otcové nikdy nečinili Adamovy potomky odpovědnými za Adamův hřích, i když lidskost za něj platila svou smrtelností. /3/

~~Gregorius, 1904, 130.~~ Pro západní theologii od Augustina ^{jak} ~~počíná~~ člověk zde na zemi se nikdy už nemohl vrátit do své božské nevinnosti. Božské zůstávalo neodstupné. Askese tu ~~byla~~ měla být soustavným odpíráním zlu světa; pozitivního obsahu se jí nedostávalo. Proto naposled západní mnišství upadalo. Na Východě nepřestával být mniš uctíván, na Západě začali ho zesměšňovat a nenávidět jako pouhého příživníka. Lidská společnost podle východního přesvědčení uskutečňovala vytvořením křesťanské říše boží vůli.

Byla "mimésis", ^{napodobení} ~~nepodobení~~ boží říše. "Bůh stvořil své království na světě, aby bylo obrazem království v nebi," vyslovil to Eusebius Pamphyli ve své ^{řeči} ~~knize~~ chvále Konstantinově. /4/ ~~Byla to~~

~~Byla to, jak se říká, imitatio Christi, která byla základem celého křesťanského života. Pro Augustina, který chtěl jakkoli chránit svému původnímu manicheismu a obhájit svět jako dílo boží, přece lidstvo bylo od počátku prokleté, je "massa damnata". První viník, tedy Adam, opustil Boha a přivolal trest na všechno potomstvo bez výjimky. Boží milost je udělena jen vyvoleným, ale většina lidstva je na důkaz boží spravedlnosti prokleta. /5/ ~~Augustin, 1904, 130.~~~~

Podle Řehoře Nazianského Bůh ve svém nekonečném milosrdenství nakonec spasí i Dávla - přesvědčení, které se ozývá i u Dostojevského.

~~Podle Augustina, který chtěl jakkoli chránit svému původnímu manicheismu a obhájit svět jako dílo boží, přece lidstvo bylo od počátku prokleté, je "massa damnata". První viník, tedy Adam, opustil Boha a přivolal trest na všechno potomstvo bez výjimky. Boží milost je udělena jen vyvoleným, ale většina lidstva je na důkaz boží spravedlnosti prokleta. /5/ Augustin, 1904, 130.~~

Viz úvodní monolog Marmeladovův v Zločinu/trestu.^{a/} "A /Kristus/ všem odpustí, dobrým i zlým, moudrým i pokorným. A nakonec, až už vyřídí všechny, pak se i k nám obrátí: 'Vyšupte,' řekne, 'i vy! Vystupte opilím, vystupte nemohoucím, vystupte hanebním!' A rozevře náruč svou a my s pláčem padneme do prachu... a všechno pochopím! Bože, přijď království Tvé!" Podle usnešení lateránského koncilu 1215, který dal konečný tvar katolické dogmatice, Dábel je tu sice od času, ale zůstane na věky. Krok odtud k představě, že světu vládne Dábel a křesťan je tu pouhý "peregrinus", "přechodně usídlený cizinec".^{18/19/} Peter Brown, Augustine of Hippo /1967/, 1969, s. 324./ Pro západní civilizaci světské mělo být rozhodně odtrženo od božského. Proto také Augustin nebyl přízniv umění a tak v tom pokračovala i augustinská tradice. Závěr jeho ranné Musicy veruje před vším smyslovým v umění a stejně se vyjadřuje Augustin i jinde. "Hudba? K smíchu! Malba, sochy? Zbytečné!"~~...~~
~~207 250 (18)~~

Byl to onen kosmický optimismus, který činil byzantskou civilizaci tak stabilní, že ve srovnání se západoevropskou byla dokonce pokládána - neprávem - za nehybnou a neplodnou. Západní civilizace naproti tomu byla a je civilizací nejsitou a vše znejišťující. ~~Proti světovému pesimismu~~ ^{Proti světovému} pesimismu ~~tohoto~~ ^{jejího} křesťanství musel od sebe odrazovat. Zatímco ve svém vnějším uspořádání Západní Evropa zůstávala věrně křesťanskou, půdy nabývala lhostejnost, nevěra a materialistický cynismus. Křížové výpravy, organizované na výzvy papežů, měly být manifestací západního křesťanství. Ve svém průběhu se podivně zvrhávaly. Ty ~~křesťanské~~ ^{křesťanské} výpravy k znovudobytí svaté země z rukou nevěřících nebyly jen výpravami křesťanských rytířů, ale spolu i dobrodruhů, jichž nic nebylo svaté. První začala vražděním židů v Německu a vyvrcholila roku ~~1099~~ ¹⁰⁹⁹ vyvražďováním muslimů na oslavu dobytí ~~svatého~~ ^{svatého} města Jeruzaléma. O ~~100~~ ^{více než sto} let později při své čtvrté výpravě latinskí křižáci využili dynastických sporů v Byzanci, aby obsadili Konstantinopol. Tehdy se ukázalo, jak rozdílně už se měl rozvíjet obě ty civilizace. Křižáci byli oslněni velikostí a bohatstvím města, ale nevyvladlo to v nich pocit úcty, nýbrž bezmezná chamtivosti: ukradli a odvezli, co se dalo. Nebyla to jenom surovost, s kterou si počínali, nýbrž hlavně a především jejich bezbožnost, s jakou zneuctívali chrámy. Rasismus a kolonialismus, který měl provázet celé dějiny Západu, se tu poprvé projevil v celé své nebezpečnosti. "Mezi námi a Franky /tedy ~~křesťanskými~~ ^{křesťanskými} západními

moralitu,)

Náboženská začala degenerovat v sentimentalitu a rétoriku. Umění se zatím osamotňovalo a nabývalo vážnosti. Ta vážnost je z toho, že pokračuje v svátčném. Umění není nikdy jen realistické. V jeho díle je vždy něco ~~XXXX~~ více, a to je činí uměním. Stejně realistická věda vede za realismus. Je dílem usuzování i dílem obrazivosti. Moderní věda se daleko už neomezuje na to všední, jak tomu chtěl Hume. ^{Také ona} ~~Spěje~~ svým způsobem do nejvzdálenějších prostorů a časů. Čím dále postupuje, tím více dospívá něčeho, co přesahuje rozum. Dostáváme se za lidské. Co mělo vést ke konečné rozumové pravdě, vede k údivu a úděsu. Její poznání ~~přesahuje lidské~~ místo k pochopení všedního a usnadnění života ~~ž-ně~~ objevuje něco nebezpečného, co může přinést zkázu.

Realismus všednosti by měl člověka postavit pevně na zem a do mezí jeho živobytí. Jeho programem je jistota. A přece s realismem, který by byl pouhou bezbožností, člověk nevystačí. Svůj život nezvládne rutinou všednosti. Lidské pobývání ve světě není samozřejmostí. Náboženství byla pokusy odpovědět na otázku, jak žít. V bezbožné civilizaci ta otázka naléhá jako nikdy jindy. ~~.....~~

Simone Chernusky

Úryvek z větší práce: Evropa a umění

- /1/ Idiota, De Sapientia, 1450, I, fol. 137
- /2/ Jean Mayendorff, L'église orthodoxe, 1960, s. 167
- /3/ tamtéž, s. 169
- /4/ D. J. Geneakoplos, Byzantine Church, Society and Civilisation Seen through Contemporary Eyes, 1984, s. 18
- /5/ Civitas Dei, XXI, 12
- /6/ Část I, kap. 2
- /7/ Peter Brown, Augustine of Hippo /1967/, 1969, s. 324
- /8/ H. I. Marrou, Saint-Augustin et la culture antique, 1938, s. 297, 350
- /9/ D.J. Geneakoplos, Interaction of the "Sibling" Byzantine and Western Cultures, 1976, s. 12
- /10/ Essay Concerning Human Understanding, 1739-40, XII, 3

Petr Kabeš

TŘPYT ŽÁDAT O HVĚZDU?

- nech nesbratřené bohy žít! -
ani vlast vláčená v kufru
není majetnictvím natož výsadou
natož přítěží a prokletím:
jenom lásku nosit lze
ba přenášet;
ale potom je to vždycky bříško,
srdce bezesporu
mimo spor,
chovající sebe až po otisk policejní
bříška malíku,
což může být i málo,
zato do důsledku. Dva, mladí jako následníci
trůnu před vtiskem zla let
kdy jsem se rodil
kdy jsem dorůstal, cestovali v Jeruzalém a
/mrtev již jeden
druhý pro řeč ochrnut/
líčili po letech shodně
- aniž se kdy znali -
tamější, blízké město chleba
/dnes poněkud mými/ slovy:
co tam překvapí, že všecko
zdrobnělé jak jesličky.

Petr Kabeš

Jaroslav Kladiiva

Milý Karle,

přeji Vám k Vaší padesátce mnoho zdaru, zdraví a životní pohody. Rád bych Vám poslal rozsáhlejší dopis než je tento. Jsem na tom zdravotně velmi špatně a těžko se soustřeďuji.

Vzpomínám jak jste se ujal mé knihy o E.F. Burianovi, která zapadala do Vaší koncepce vyličit, mimo jiné, historii jazzu. Obdivoval jsem Váš styl práce, jenž byl mimořádně efektivní. Dovedl jste s pomocí malíře a grafika J. Skalníka vydat knihu za několik měsíců. Druhá moje práce Poslední z transportu vyšla dokonce po dvou měsících. Pracoval jste s přehledem, rukopisy jste podrobně prostudoval, dal připomínky a vytvořil tak předpoklady pro vydání knihy. Nic podobného jsem dosud neviděl. Miloval jste knihy, kombinoval jste literaturu o hudbě s nejnovějšími dějinami v nichž jste hledal poučení a především historickou pravdu. Přitahovaly Vás, podobně jako mne dějiny druhé světové války a nacistické okupace.

Často jsem přemýšlel o Vašich organizačních schopnostech, jež doplňovaly Váš ~~intelekt~~ intelekt. Uvědomoval jsem si, že byste úspěšně vedl velké nakladatelství a nikoliv jen vydavatelství pro vnitřní potřebu. Vaše zájmy byly ovšem ještě všestrannější než uvádím. Patřily k nim přednášky diskuse, pořádané v přednáškové síni Ústavu pro českou literaturu, v Památníku národního písemnictví.

Chtěl bych Vám poděkovat za Vaše přátelství a pomoc. Přeji Vám klid pro soustředěnou práci a její uplatnění, mnoho sil do života a díla. Tisknu Vám ruku a srdečně ~~Mě~~ Vás zdravím

Váš
Jaroslav Kladiwa

Ivan Klíma

O muži, který sázel na outsidersy

(Karlův Srpenec 10. prosince 1964) Ivan Klíma

Čekají mě narozeniny, ale slavím je stále s menší radostí. Postupující čas člověku pochopitelně přináší spíše svízele než potěchu, připadá mi však, že potěšitelného ubývá i ze světa kolem mě, a to se zdá méně pochopitelné. Občas mám chuť zavřít oči a vrátit se o mnoho desetiletí zpátky, i když si vůbec nemyslím, že tehdy bylo obzvláště dobře.

Pan Václavů už nejspíš dávno nežije, neviděl jsem ho málem půlstoletí. Tehdy bydlel v činžáku, kde jsme bydleli i my. Přebýval v nejvyšším patře. Ženu neměl, jen psa, tenkou hůlku, pod nosem ještě tenčí knírek. Nosíval bělouňkou košili, černého motýlka, boty stejné barvy se vždy leskly. Kdykoliv přešel kolem našich dveří, na chodbě zůstala směsice pachů z psiny, kolínské vody a doutníků. Pan Václavů nepracoval, což se v dobách mého dětství ještě smělo, čas denní trávil doma, večer odcházel - prý do společnosti. Jen v neděli těsně před polednem seběhl ze schodů na prsou velké pouzdro s triedrem, nasedl do svého černého kabrioletu značky Mercedes a odjel do Chuchle. Neboť pan Václavů, jak všichni věděli, se živil tím, že sázel na koníčky.

Volá mě telefon. Známy se právě vrátil z Bulharska. Blahopřeje mi k narozeninám a dotazuje se, zda je pravda, že utekl zasloužilý umělec Waldemar.

Řeknu, že jsem dokonce v mimopražském rozhlasu vyslechl už tři nenáročné rozhovory s uprchlíkem.

"Tak vidíš," raduje se známý, "z Gottwalda nám už zůstal jenom Gott. Co ten tomu asi říká?"

To nevím, ani mi na tom nezáleží. V zemi, kde v celých krajích hynou lesy a rodí se zmrzačené děti, kde všechny noviny píší totéž a rušičky přehlušují i recitaci básní, a přenos bohuslužeb, kde většina z těch, co si něco myslí, musí mlčet, aby náhodou nezmínili jedovatý mrak, který nad námi všemi visí, spor o to, kdo lépe zdobí duchaprázdno, zda zasloužilý či národní pěvec, je nesmyslný.

Jednou v neděli před polednem mě pan Václavů zastal před domem. Pozdravil jsem - on mi pokynul. V pohybu jeho ruky se snoubily ledabylost a vznešenost anebo aspoň s povzneseností. Otevřel dvířka svého kabrioletu, vyhrnul střechu, upravil si bílý kapesník v kapsičce, otočil klíčkem startéru, vtom ho cosi napadlo. Vyklonil se z okénka, znovu mi pokynul a zeptal se: "Nechtěl by se taky podívat na koníčky?"

Něco takového mě nenapadlo ani ve snu. Musel jsem se zeptat doma. Matka nejprve namítala, že bych obtěžoval, pak mi s sebou namazala krajíc chleba, dala desetikorunu na vstupné a nakázala mi, abych se choval slušně, držel se pana Václavů, ale nerušil ho zbytečnými řečmi.

"Sedne si!" ukázal mi řidič na místo vedle sebe. "Jestlipak si vzal s sebou svoje úspory, aby si mohl vsadit?"

Neměl jsem žádné úspory. Ukázal jsem svoji desetikorunu, pan Václavů se chraptivě zasmál - a vyjeli jsme.

Zase telefon. Zavřeli vedení Jazzové sekce. Nejstaršímu z čerstvých vězňů minula už sedmdesátka. Domovní prohlídky, zabavená knihovna a dokumenty, zapečetěné místnosti a tak dále. Člověk má pocit, že ta hanba nikdy nepomine. Všude kolem - myslím zeměpisně - se děje cosi smysluplně nadějného. Mluví se o novém myšlení, u sousedů právě propustili všechny politické vězně, jinde vyhodili zkorumpované funkcionáře, jen u nás právě naopak. Ještě se vyskytlo pár bláhových nadšenců, kteří věřili, že má smysl zaplňovat duchoprázdno aspoň hudbou, aspoň znalostí, aspoň nekonformním uměním? Za mříže s nimi!

Ptám se, z čeho je obvinili.

Samozřejmě z toho, co zní nejnehorázněji a nejparadoxněji: z nedovoleného podnikání. Bláhové podnikavce sebrali a jejich rodiny teď nemají z čeho žít. Tihle lidé samozřejmě nepatřili do rodu těch, co mají jediný cíl: nakrást si. Aspoň tohle vytěžit z duchoprázdna, do něhož jsme uvrhováni.

Vytáhnu z knihovny jediný svazek, který vlastním z těch mnoha, co nadšenci vydali. Napadá mi, že kdyby zveřejnili jen tuhle Hrabalovu novelu, kterou si nikdo jiný vydat neodvážil, zasluhují, aby nebyli zapomenuti. Ale oni vydali ještě desítky dalších skvělých knih. Nebýt jich ze slavnostní řeči našeho jediného laureáta Nobelovy ceny za literaturu nepřetiskla by se v Čechách ani větička. Pro literaturu bez nároků na odměnu či ocenění učinili víc než všechny ty vydržované umělecké svazy, jejichž tajemníci či předsedové si každoročně ke svým skvělým platům nestoudně rozdělují statisíce jako ceny, odměny či honoráře.

Závodiště! Nikdy předtím jsem nespátril tu krásu. Davy, které proudí k pokladnám, hřmí hudba a znedaleka zní koňské ržání. Pánové v pumpkách, dámy v kostýmech, barevné slunečníky a triedry, jejichž skla vrhají blešky. Držel jsem se co nejtěsněji pana Václavů, zkrušen úzkostí, že se ztratím, dav mě pohltí a vyvrhne pak kdesi v daleké a nepřátelské Chuchli. Zato můj průvodce jako by na moji přítomnost zapomněl, hnál se k pokladnám bookmakerů. Teď teprve jsem viděl, jakou vážnost tu požívá, jaké proslulosti se těší. Klobouky se nadzvedaly, muži, ženy se v průvodu táhli za ním, aby vyzvěděli jeho tip. "V prvním dostihu Sicilii!" utrousil.

"Ale Sicilie je přece outsider," kdosi použil slova, jehož smysl jsem neznal. Ještě vykládal cosi o tom, že si stojí sto ku jedné.

"Právě proto!" odpověděl pan Václavů, chraptivě se zasmál a spěchal

k pokladně. Tam z tašky vytáhl svazek bankovek a znovu zvolal to jméno; Sicilie, takže všichni, kteří stáli za ním i kolem něho, to mohli slyšet a znovu zvážit svoji volbu.

Cítím se spřízněn s těmi, kteří se snaží udělat něco proti duchaprázdnosti, proti jedovatému mraku, co neničí jenom zdraví dětí, jenom pohraniční lesy, jenom knížky či hudbu, ale co ubíjí naše životy. Myslím na ty, kteří teď sedí v cele, zatímco si pokojně přijímám blahopřání a vzpomínám na zaslé časy. Přál bych si udělat něco, co by otevřelo zámky na jejich kobkách. Sepsat výzvu anebo aspoň stížnost.

Vážím své možnosti. Chvilí se oddávám rabským snům. Představuju si mocného cara, kterému napíšu moudrý dopis, a on, obeznámen, pak vydá moudrý ukaz. Představuju si, že se odvolám k pánům mocným, ti konečně nakloní svůj sluch k stížnostem, které nepřetržitě zaznívají. Pak si zavážím, že ti, kteří se cítí zodpovědní za jedovatý mrak z plynů i ze slov, stížnostem rádi nenaslouchají, dokonce k nim ani nedolehnou, také moudří caři jsou v nedohlednu. Ke komu se obrátit?

A tu mi vytane ušlechtilá hlava, vznešená tvář pana prezidenta - jak to, že jsem na něj ani nevzpomněl? Sáhnu opět do knihovny, tam mám jeho spisy. Vytáhnu namátkou jednu z knih, listuju si v ní, jako bych se chtěl ujistit, že mě opravdu vyslechne.

Odebrali jsme se na tribunu, koně se už řadili ke startu. Odvážil jsem se zeptat, který z nich je Sicilie, pan Václavů mi letmo ukázal na jednoho z koní. Jeho jockey, upozornil mě, má červenou čepičku. Koně jsem nerozeznal a polovina jezdců měla čapku v nějakém odstínu červené. Pak koně vyrazili, pan Václavů vyňal triedr z pouzdra a se zájmem sledoval běh koní. Lidé kolem nás vstávali, křičeli jména koní, zvedali ruce, propukali v jásot a zase umlkali. Nic jsem nechal, ale zmocňovalo se mě vzrušení, které tu panovalo, cítil jsem, jak mi vysychá v krku. Koně se blížili cílové rovině. V čele opravdu cválala ryzka s žokejem v červené čapce. Pohlédl jsem na pana Václavů, abych zjistil, zda se raduje, ale jeho tvář se zdála ve stínu černého přístroje, který si držel před očima, zcela lhostejná.

Koně doběhli, vzrušení opadlo, lidé se zvedali ze svých míst, mířili opět k pokladnám bookmakerů. Špitl jsem ke svému průvodci, kolikátá že doběhla Sicilie, a pan Václavů se překvapil, že jsem to sám nepostřehl. Přece poslední. Podle očekávání.

Toho odpoledne sedmkrát pan Václavů sázel, vždy na outsidera. Sedmkrát okázale položil na přepážku svazek bankovek, z nichž se mu nevrátila ani jediná. Outsideri dobíhali, jak se čekalo, poslední či

předposlední. Byl jsem zdrcen tím neúspěchem, tím množstvím ztracených peněz. Kdo je mému průvodci nahradí? Po posledním dostihu jsme se prodrali davem diváků, kteří byli ještě příliš vzrušení, než aby nás vnímali, a nasedli jsme do černého kabrioletu.

Přehlédl jsem si několik podtržených míst: "Ale všechno politické úsilí konec konců vychází z mravního úsudku," psal pan prezident v době, kdy ještě nebylo národních ani zasloužilých umělců. "Je-li moc pravdou a právem, pak ovšem politika se stane částí zoologie." A ještě jinde: "Poznat pravdu, to znamená pravdu vyznat. Máme povinnost poznanou pravdu vyznat a v ní stát. To je potřebné... v každém jednotlivém i nejnepatrnějším případě, který se nám jako jednotlivcům v životě vyskytne... Mít zmužilost hájit svého poznání, hájit svého přesvědčení. Jestli se to stane, netřeba žádného strachu..." A ještě: "My v malém národě se často domníváme, že musíme dělat to, co dělají druzí - dopouštět se násilí. To není pravda, my půjdeme svou cestou, cestou práce."

Vážený pane prezidente, dovoluji si Vám zaslat své upozornění. Všechno se nějak zvrhlo. Politické úsilí nevychází z mravního úsudku, moc se stala pravdou i právem. Kdo poctivě pracuje, upadá v podezření, uznání docházejí pouze ti, kteří se hlásí k pánům, i když jejich práce slouží ke zmaru: krajiny či lidí. Když čtu, pane prezidente, Vaše napomenutí, cítím hanbu. Co se to stalo v naší zemi? Ti, kteří se zřekli zmužilosti, honosí se tituly, pak před očima zmatených prochájí. Ti, kteří chtějí hájit svého poznání a přesvědčení, jsou bráni v zástavu jako rukojmí. A nade vším se vznáší jedovatý mrak. Vážený pane prezidente, kdybyste jen tušil...

Pan Václavů dále jezdil každou neděli ve své černé Mercedesce do Chuchle sázet na outsidersy. Po čase se odstěhoval, koupil si prý vlastní vilu. Za co? divili se všichni. Že by bylo tak výnosné sázet na koníčky? Pak se v domě rozkřiklo, že jeho sázení bylo jen dobře sehrané divadlo. Dostával peníze od bookmakerů, aby sváděl ostatní ke špatným tipům. I tu slávu kolem něho prý vytvářela zjednaná klaka. Jaké mravy, zděsil jsem se, to panují na závodištích! Víckrát jsem se na dostihy nerozjel.

Moudrý pan prezident umřel právě v den, kdy mi bylo šest let.

Marek Chlápek

Jaroslav Kořán

Kurt Vonnegut

To ani jazz nemůžou povolit?

Ze všech triumfů dnešních nenávistníků života, dnešních nenávistníků legrace, dnešních nenávistníků krásy, dnešních nenávistníků myšlenky a lásky, Sil Satanových, chcete-li, tíží nejvíc moje srdce pohnutky některých československých politiků a policie, kteří se chovají k nejlidštějším a nejtalentovanějším členům své společnosti jako kanibalové.

Tihle krutí mutanti, zrození ze špíny druhé světové války a všeho nečistého slizu, jenž se rozbujel později, hodlají nyní, jak se zdá, s úděsným uspokojením a tvrdostí potrestat sedm neškodných a sympatických členů výkonného výboru Jazzové sekce, kteří byli zatčeni v září a od té doby zůstávají bůhvíproč ve vazbě.

Ačkoli tak docela bůhvíproč to není, třebaže v každém rozumném národě by to prakticky bůhvíproč bylo, neboť paragraf 118 československého trestního zákona označuje za zločin provozování nedovoleného podnikání. Opovážlivé podnikání Jazzové sekce, založené roku 1971 a tehdy ještě považované československými úřady za zákonnou organizaci, jíž se později dostalo i požehnání UNESCO, spočívalo v podstatě v oslavě jazzu a podpoře domácích jazzových hudebníků.

Jazz, tenhle nádherný dar černých obyvatel Spojených států celé planetě, utěšoval a bavil v Československu, tak jako všude jinde, nejen muzikanty, ale všechny milovníky života, které Jazzová sekce vítala jako členy rodiny.

Jména těch neozbrojených jazzových fanoušků, podupávajících a luskajících prsty do rytmu, kteří byli bezohledně vyrváni ze svých domovů těmi nejhoršími z policajtů, zní: Karel Srp, Josef Skalník, Vladimír Kouřil, Tomáš Křivánek, Čestmír Huňát, Miloš Drda a Vlastimil Drda.

Poznal jsem některé z nich spolu s dalšími členy jejich rozšířené rodiny před dvěma roky, tak jako o několik měsíců později John Updike. Nechť se tedy soud, který se je chystá soudit a odsoudit, dozví to nejhorší, k čemu mě a Johna přiměli: Každý z nás musel vysadit stromek a zalít ho vodou.

Kterýkoli policajt nebo jen policajtovo dítě může za přítomnosti hrdě přihlížejících rodičů tyhle stromky snadno porazit.

Pánové Srp, Skalník, Kouřil, Křivánek, Huňát a oba Drdové jsou jako ty stromky zakořenění v maličkém národě, jehož příslušníci navzdory svému nevelkému počtu vytvořili značnou část nejvýznamnější světové architektury, sochařství, malířství, hudby, poezie, divadla, imaginativní prózy a zcela nedávno, již v emigraci, také filmových děl. Kdyby se mě nějaká bytost z létajícího talíře zeptala, které město, architektonicky vzato, považují Pozemšťané za nejobyvatelnější, bez váhání bych odpověděl: "Pojedte se mnou do Prahy."

Techniky práva, zajímavící se o to, co podnítilo tahle poslední zatčení Čechoslováků, kteří se jako na potvoru nechtějí obejít bez umění, odkazují na newyorskou skupinu Helsinki Watch, kde se jim dostane všech podrobností. Telefonní číslo najdou v seznamu.

Já osobně téhle příležitosti, a Československo, Chile, Polsko, Turecko a další země nám jich jistě nabídnou ještě mnohem víc, využívám k tomu, abych řekl, že dvě nejmocnější duchovní síly, které dnes soupeří takřka všude na světě, nemají nic společného s národy, politickými stranami či hospodářskými filozofiemi. V těch dvou zneprátených táborech stojí ti, kdo se těší dětské hravosti i ve věku dospělosti, a ti, kdo ne.

Pojedte se mnou do Prahy.

The International Herald Tribune, 16. prosince 1986

*příteli Karlani
pro radost přeložil J.K.*

Pavel Kouba

T Ř I F R A G M E N T Y O U M Ě N Í

Z POZŮSTALOSTI FRIEDRICHA NIETZSCHEHO

"O č i s t a v k u s u" může vyplynout jen z p o - s í l e n í typu. Naše dnešní společnost pouze p ř e d - s t a v u j e vzdělání; vzdělaný člověk c h y b í . Chybí velký s y n t e t i c k ý č l o v ě k : v němž jsou různé síly bez pochybností spřaženy v jedno jho za jediným cílem. Co máme, je r o z m a n i t ý člověk, nejzajímavější chaos, jaký snad kdy existoval: avšak n i k o l i chaos p ř e d stvořením světa, nýbrž po něm - G o e t h e jako nejkrásnější výraz typu (- n a p r o s t o n e O l y m p a n !)

Právo na velký a f e k t - třeba znovu získat pro poznávajícího! zapírání sebe sama a kultem "objektivna" se vytvořila falešná hierarchie i v této oblasti. Omyl dosáhl vrcholu, když Schopenhauer učil: p r á v ě v e z b a v e - n í s e a f e k t u , vůle prý máme jediný přístup k "pravdě", k poznání; intelekt prostý vůle prý vůbec n e m ů ž e j i n a k , než vidět pravou vlastní podstatu věcí.

Týž omyl in arte: jako by vše bylo k r á s n é , n a - z í r á m e - l i to bez vůle.

Boj proti "účelu" v u m ě n í je vždy bojem proti m o r a l i z u j í c í tendenci v umění, proti jeho podřízení m o r á l c e : l'art pour l'art znamená: "čert vem' morálku!" - Avšak dokonce i toto nepřátelství prozrazuje převahu předsudku; vyloučí-li se z umění a f e k t m o r á l - n í h o k á z á n í a "zlepšování člověka", ještě zdaleka z toho neplyne, že umění vůbec je možné bez "afektu", bez "účelu", bez mimoestetické potřeby. "Odrážet", "napodobovat": dobrá, ale jak? všechno umění chválí, slaví, vynáší, zjasňuje - p o s í l u j e některá hodnocení: což to smíme chápat jen jako něco vedlejšího, jako nahodilost působení? N e b o j e t o j i ž z á k l a d e m t o h o , c o u -

m ě l e c " u m í " ? Vztahuje se umělcův afekt na umění samo? Ne snad spíše na život? na ž á d o u c n o s t ž i - v o t a ?

A to množství ošklivých, tvrdých, strašných věcí, které umění zobrazuje? Chce tímto u t r p e n í m o d r a d i t od života? naladit k rezignaci, jak mínil Schopenhauer? - Avšak umělec sděluje především svůj p o s t o j vůči těmto hrůzám života: tento postoj sám je ž á d o u c n o s t ; kdo jej prožil, vysoce si jej váží a sděluje jej, za předpokladu, že je bytostí sdílnou, tj. umělcem. S t a t e č n o s t před mocným nepřítelem, vznešenou těžkostí, hrozivým problémem - je sama v y š š í m s t a v e m života, jejíž veškeré umění vznešenosti oslavuje. Bojovná duše slaví své saturnálie v tragédii; štěstí boje a vítězství, drsné hrůznosti tváří v tvář trpícím a bojujícím lidem, jak je to vše vlastní člověku, který je útrapám přivyklý, který je v y h l e d á v á .

podzim 1887
Wille zur Macht= WM 883

T r a g i c k ý u m ě l e c . - Je otázkou s í l y (jednotlivce nebo národa) z d a a k d e užije soudu "krásný". Pocit plnosti, n a h r o m a d ě n é s í l y (který dovoluje přijímat zmužile a s dobrou myslí mnohé věci, kterých se slaboch h r o z í) - pocit m o c i přikládá predikát "krásný" i věcem a stavům, které instinkt bezmocnosti může hodnotit jen jako n e n á v i d ě n í h o d n é , jako "ošklivé". Cit pro to, s čím bychom se asi dokázali vy- pořádat, kdybychom se s tím tělesně setkali jako s nebezpečím, problémem, pokušením - tento cit určuje ještě i naše estetic- ké Ano ("To je krásné" je p ř i t a k á n í).

Z toho vyplývá, obecněji vzato, že z á l i b a v p r o b l e m a t i c k ý c h a s t r a š n ý c h v ě - c e c h je příznakem s í l y : zatímco náklonnost k h e z - k é m u a p ů v a b n é m u přísluší slabým a jemným. R a d o s t í z tragédie se vyznačují s i l n á období

a silné charaktery: jejich non plus ultra je možná divina commedia. Jsou to h e r o i č t í duchové, kteří sobě samým uprostřed tragické hrůzy říkají Ano: jsou dost tvrdí, aby i útrapy pociťovali jako radost.

A co v případě, že slabí žádají požitky od umění, jež pro ně není určeno; co podniknou, aby si tragédii učinili nesitelnou? Vloží do ní s v é v l a s t n í c í t ě n í h o d n o t : např. "triumf mravního řádu světa" nebo nauku o "bezценности života" nebo výzvu k "rezignaci" (- nebo také napůl medicínské, napůl morální vybití afektů à la Aristoteles). A konečně: u m ě n í s t r a š n é h o , pokud dráždí nervy, může být slabými a vyčerpanými ceněno jako stimulant: to je dnes např. důvod vysokého o c e ň o v á n í umění Wagnerova. Je známkou pocitu b l a h a a m o c i , n a k o l i k smí člověk přiznat věcem jejich strašný a problematický charakter; a z d a vůbec na konci potřebuje "řešení".

Tento druh u m ě l e c k é h o p e s i m i s m u je přesným p r o t i k l a d e m p e s i m i s m u m o r á l - n ě - r e l i g i ó z n í h o , který "zkažeností" člověka a tajemstvím bytí trpí: ^{takový} pesimismus rozhodně chce řešení, alespoň naději na řešení. Ti, kdo trpí, zoufají, nedůvěřují si, jedním slovem nemocní, měli ve všech dobách zapotřebí vytrhujících v i z í , aby to vydrželi. (pojem "blaženost" je t o h o t o p ů v o d u). Podobný případ: umělci dekadence, kteří mají k životu v zásadě n i h i l i s t i c k ý postoj, s e u t í k a j í d o k r á s y f o r e m , - mezi v y - b r a n é věci, kde příroda dosáhla dokonalosti, kde je indiferentně v e l k á a k r á s n á . . . ("Láska ke krásě" může být tudíž něčím jiným než s c h o p n o s t í něco krásného v i d ě t , k r á s u t v o ř i t : může být právě výrazem n e s c h o p n o s t i k tomu).

Strhující umělci, kteří z každého konfliktu vyloudí libozvučný tón, jsou ti umělci, kteří svou vlastní moc a sebevykoupení ještě přidávají věcem: vyslovují svou nejvnitřnější zkušenost symbolikou každého uměleckého díla, - jejich tvorba je vděčností za jejich bytí.

H l o u b k a t r a g i c k é h o u m ě l c e tkví

v tom, že jeho estetický instinkt přehlédne vzdálenější důsledky, že nezůstává krátkozrace u nejbližšího, že přitakává ekonomii celku, která vše strašné, zlé, problematické ospravedlňuje, a nejen - ospravedlňuje.

podzim 1887
WM 852

-

Člověk je umělcem za tu cenu, že vše, co všichni ne-umělci nazývají "formou", pocituje jako obsah, jako "věc samu". Tím se ovšem ocitáme v obráceném světě: neboť z obsahu se nám nyní stává něco pouze formálního - včetně našeho života.

listopad 1887 - březen 1888
WM 818

-

/přel. Pavel Kouba/

Vladimír Kouřil

K mým mylným představám patřovalo ještě před nedávnou dobou, že hry na krutost, mstivost pečetěná krví, škodolibá zloba, pěstní právo či nelidskost jako smysluplný program patří k atavistickým hodnotám. K jevům rychle uvažajícím souběžně s věkem dětské krutosti, skomírajícím v záři rozvíjející se lidské kultury a v nejhorším případě se zjevujícím jako fosilie světů, se kterými člověk nepřichází běžně do styku dotekem ani jinými základními smysly.

Cítíš se dlouhá léta od tohoto lidem nepřátelského světa oddělen. Vnímáš však jemnost dělící opony. Tím jak léta přibývají, se k ní přibližuješ stále častěji a zamyšleně studuješ onu kupodivu snadno zranitelnou strukturu, která odděluje dva základní světy lidské morálky, způsobu života.

Nedá ti to, jsi nucen se zajímat o to, co je za oponou, z čeho je, proč tu je. Sám si znova kladěš otázky, které si v nejrozumnějších formách položily před tebou v různých podobách miliardy lidí naší rozumné civilizace a desítky, stovky filozofů se snažily vše vysvětlit za nás a pro nás.

Také my jsme se odvážili dotknout opony. A zjistili jsme, že se trhá již při pouhé naší fyzické přítomnosti, že se rozpadá před hlasem, pod pohledem. A za ní se na nás šklebí zle i pobaveně soběstačný svět zkázy, který dokáže likvidovat práci, myšlenky, lidské vztahy, minulost i budoucnost a dovede krutě ovládnout přítomnost. Protože činnorodé zlo okamžiku současnosti je člověku nejnebezpečnější.

V den, kdy jsi prožíval první hodiny svého druhého pílstoletí, jsme byli blízko sebe, ale systémem zdí a katrů tak pečlivě odděleni, že mi nezbyvalo, než vzpomínat na Tvou práci. Na začátky už kdysi dávno, téměř před čtvrt stoletím, v prvních číslech HUDBY PRO

RADOST, v čerstvě vzniklé MELODII, v době, kdy jsme se všichni mylně domnívali, že začíná zlaté éra hudební publicistiky.

A pak následoval tucet společných pilných let v Jazzové sekci, roky činů a výsledků, obrovský kus života soukromého i života i života té rozumné části společnosti v níž žijeme. Konečně - kdo se odváží stanovit hranice soukromého života u lidí snažících se prospět celku? Celou tuto obrovskou kapitolu o kultuře naší současnosti se pak tak pečlivě snaží odepsat, vymýtít a jednou pro vždy uvrhnout v zapomnění celé týmy našich spoluobčanů, jejichž smyslem života je popírat to, co duše jiných vytvoří. A smějí k tomu zneužívat kteroukoliv lidskou ideu. A jsou také pilní a pracovití.

Lidská kultura - to je jen slupka křehkostí a svou bezpodmínečnou nutností pro pokračování života se srovnávající snad jen s barevným popraškem na křídlech motýlů. Proto je třeba vážit si ~~žák~~ nejen těch, co ji každým pokolením svou prací zpevňují, budují, těch, kteří ji pečlivě ochraňují, ale je třeba být snášenlivý i k těm, kteří ji neškodí. Nelze však nezodpovědně utéci před těmi, kteří se cítí uměním a kulturou ohroženi natolik, že její omezování, případně i likvidování považují za své svaté právo, za své poslání.

Zrovna tak, jako jsem Ti, Karle, nemohl podat ruku letos v lednu, nemůžu Ti odeslat tento dopis. Neprošel by cestou hlídanou těmi, kteří v uplynulém období tak pečlivě dbali na to, abychom při náhodných setkáních na ruzyňských chodbách spolu nepromluvili ani slovo, dokonce abychom vedle sebe nemohli ani mlčky postát.

Kde se v nich bere ten strach, ta hrůze z nás obyčejných lidí tohoto světa? Fanatický děs z naší radosti, z našeho štěstí, z hudby, z popsaných stránek, z pokreslených archů?

Je to doopravdy jen tím, že v genech opravdoví lidské činnosti jsou zakódovány pojmy pravdy a svobody, slova, kvůli nimž vznikly dějiny civilizace na naší planetě?

Chytří a činorodí lidé si kladou mnoho otázek. Odpovědi často nenajdou, není na to vždy dost času a uvnitř se pro tyto nevyřešené otázky a odpovědi trápí, někdy až k smrti. Já však už dávno vím, že už to, jakou dali náplň smyslu svého života, aniž to třeba sami tuší, je pro ostatní lidi tou nejzřetelnější odpovědí.

Proto je takovým lidem dáno, aby se dostávali do nesnází. Proto je to dáno i Tobě. Pro tuto chvíli pozbývá smyslu dělit se na pesimisty a optimisty. Historie učí, že nesnáze slušných lidí se časem přeměňují v nebezpečnou látku, která trvale poškozují každý lidem neprospívající řád. Která dezinfikuje bolavá místa humanismu.

A proto tvrdím, že všechna naše práce v Jazzové sekci je součástí takovýchto očišťujících procesů.

Naděje, to není heslo na plakát. Naděje je také bolest.

A bolest potvrzuje, že žijeme.

V Praze, červenec 1987.

Wladimír Kouřil

Josef Kroutvor

Malá velká kunratická

V sobotu ráno, ještě před snídaní vybíhám. Jde to těžce, tělo se vleče jako pytel brambor do schodů. Mám chuť se zastavit, vzepřít se jako mezek.

Supím a klušu lesním průsekem, který se přede mnou otevírá jako školní perspektiva. Pohyb paží se už srovnal s pohybem nohou, srdce a plíce mechanicky pracují jako pumpa.

Na cestičce leží spadané listí, jinovatka obroubila trsy suché trávy. Mezi kmeny modřínů probleskuje těžké podzimní slunce, ve vzduchu je cítit tlení.

Nálada se lepší, nálada je už výborná. Probíhám dlouhou rovinkou, ale potom už přichází stoupání. Příjemný pocit námahy je zárukou věci. Někdo ve mně šlape jako stroj, táhne mě a tlačí kupředu. To snad ani nejsem já, ale někdo jiný, můj dvojník.

Zdá se, že účelem není rychlost ani pochybné vítězství. Běh je intelektuální disciplína, vnitřní monolog, rozprava o pohybu.

Při stoupání zlobí levé koleno, ale nestěžuji si. Udržuji rytmus, chytám druhý dech, ubíhám času a vbíhám rovnou do prostoru. Mezi krajinou a mým pohybem v ní je dokonalý soulad. Vytáčím lehké křivky, neruším, jsem v pohybu, plavu si a létám, proskakuji vzduchem. Všechny živly bytí jsou teď mé.

Když zapomínám, že běžím, cítím se nejlépe. Vytrvale šlapu vzduch, vznáším se kousek nad zemí, táhne mě to vzhůru. Trat dostává další rozměr, k horizontále se připojila vertikála. Podvědomí se uvolňuje, zabývají se posledních konvencí. Běžím, dýchám, prostě jsem.

Miluji terén, členitost jeho reliefu, všechny nerovnosti a překážky tratě. Běh, stejně jako psaní, je především záležitostí vytrvalosti, úniku a rozkoše z pohybu.

V Tibetu prý běhávali mniši, běžci-poslové, mezi kláštery. Ačkoliv tito lidé neměli za sebou žádný trénink, přesto překonávali i stokilometrové vzdálenosti. Tajemství vytrvalosti spočívalo v tom, že se při běhu soustřeďovali na jednu myšlenku, na jednu větu či formulaci, kterou si v duchu stále opakovali. Tak se dostali do zvláštního stavu, kdy přestali vnímat únavu. Mělo to ovšem jeden háček: nikdo nesměl na běžícího mnicha promluvit, nikdo ho nesměl vyrušit v kontemplaci. Jinak bylo vše ztraceno - poselství i vytrvalost běžce.

Na trati potkávám i jiné běžce. Ale tito lidé běží opačným směrem: sportují. Bez zájmu se mímáme.

Trénink je nesmysl, každý běh je stejně důležitý. Nikdy se neběží za něčím, ale pro něco. Příčina pohybu musí být někde v nás.

Mým idolem je Hanč, Jan Hanč, atletický trenér a český básník. Osamělý běžec závodil na jiné trati než jeho úspěšní soupeři. Básnické

deníky nazývané Události, jsou jedinečnými atletickými dokumenty. Co jiného je deník než životaběh... Česká atletika je Henčovi vděčná za lecos, ale co česká literatura?

Každý začátečník dělá chybu: běží příliš rychle. Rychle běžet se musí umět i pomalu. Nesmí se pospíchat jako k ohni. Běžec se nesmí nechat strhnout první euforií. Drž se, zbytečně nefilosofuj, ale běž, to je zkušenost joggingu, kterou si musí každý vyběhat sám. Běž, rychlost tě sama dohoní!

Maraton je disciplína zralého věku, dynamika dlouhých tratí nás fascinuje. Ve čtyřiceti letech člověk už neběží jako zajíc, je to jiný styl.

Dobíhám zcela sám, bez povykování davu, který vyžaduje nové a nové rekordy. Mým jediným důstojným protivníkem byl dnes vítr.

-k-

Kamil Kuchyňka

PRVNÍ LIGA.

Galinu jsem poznal tak že mě přejela.

To samozřejmě není nic tak moc vyjimečného při podobných událostech to oni jinak nejde. Vždycky, když vás někdo přejede nebo někoho přejedete vy nedá vám to a přirozeně chcete vědět kdo to asi je.

Nebo byl - he he

Tím chci říct jenom to že jsme se s Galinou nehledali a ani jsme se neměli kde potkat. A taky bych rád věřil že se už nepotkáme. Ovšem neobvyklost našeho setkání nespočívala ani tak v tom že mě přejela jako v tom čím mě přejela. Teď nepřejela mě dokonce mě ani nepovalila skorať mi vyrazila z ruky igelitovou tašku se dvěma lahvama Sklepmistra.

To bylo tak - stál jsem u Olšanskýho hřbitova a čekal na autobus kterej by mě dovezl do Vysočan. Jel jsem tam na návštěvu, proto ten Sklepmistr. Číslo autobusu jsem znal přesně, jenom jsem nevěděl kterým směrem od Olšan jsou Vysočany. Mohl jsem se zeptat nebo se podívat na jízdní řád, ale já se rozhodl že se kouknu na oba konce té ulice, jestli na jednom z nich ty Vysočany neuvidím. Byla to tedy volovina ale měl jsem za sebou pernou noc a ještě pernější ráno a strach že se budu trmácet na druhou stranu - i když tím správným busem - mi nedovoloval abych nějak moc přemýšlel o tom co dělám.

Tak jsem vstoupil do vozovky a zahleděl se k horizontu. V tom jsem za sebou zaslechl zavejsknutí - Juch! nebo tak nějak - a něco mě praštilo do tašky se Sklepmistrami. Tu jsem musel pustit a otočil jsem se abych se podíval co to bylo. Neviděl jsem nic ale slyšel jsem nějaký lomoz - tentokrát znovu za sebou. Proto jsem musel během zlomku vteřiny udělat už druhý obrát o 180 stupňů a měl jsem dost práce s tím abych se vůbec udržel na nohou. A tak jsem se tam točil jako Karol Divín než jsem spatřil - teď už konečně před sebou - na zemi kolo a dvě postavy v bílejch čepičkách. Ze všeho nejdřív mě napadlo že do mě vrezili bratři Pospíšilové ale ti mají každéj svoje kolo.

Tchle kolo bylo totiž tandem a ty dvě postavy nějakěj urostlej mládenec a taková přívá holka. Když vstali mládenec si prohlížel kolo a ta holka šla ke mně a ptala se jestli jsem v pořádku. Sice se mi tuze točila hlava ale řekl jsem jí že mi nic není. Pořád se omlouvala a já se taky omlouval než jsem jen tak na okamžik ucejtil prchavou vůni těch Sklepmistrů. Mezitím k nám přišel i ten mládenec a taky se začal omlouvat.

A ten mládenec to právě byla Galina.

Ne že by vypadala jako mužatka - právě naopak - ale v tom kalupu jsem se nějak upnul na ty bratry a teď, když se přede mnou tyčila o hlavu větší než já s ramenama jak obchodní dům, nemohl jsem se s tím vyrovnat. Povídala že se zrovna koukala někam jinam a nepřestávala se omlouvat. Nechal jsem jí mluvit a přitom jsem si jí prohlížel. Svalnatý stehna, cyklistický vypasovaný šortky a bílý tričko s nápisem, kterej jsem nemohl přečíst, protože se mi vzdouval před očima v rytmu jejího dechu. To jsem ještě nevěděl, že je to vrcholová sportovkyně, ale napadlo mě to hned jak jsem si všimnul toho množství kyslíku co dokázaly její trénovaný plíce pojmout.

Přestala mluvit a ještě jednou se zeptala jestli mi něco není. Řekl jsem že ne, ale přitom jsem se kroutil, abych to už konečně přečetl. Koukala na mě jako na blba a měla na to plný právo. Cejtil jsem jak pro ní každou vteřinou přestávám bejt zajímavěj a mráz mi běhal po zádech.

"Vy jste ségry, co?" Pospíšilové mi nešli z hlavy

"Cože? My dvě?"

"Jo. Sestra se sestrou, ne?" mluvil jsem jako kniha.

"Ale kdepak!" řekla takovým hlasem že jsem jí radši nic nevysvětloval a otočila se k tý přlavý: "Deme Bohuno!"

Seřadily se na tandem a daly nohy do pedálů

"Moment..." skoro jsem zařval a v tu chvíli jsem zapomněl co jsem to chtěl říct. Trčel jsem tam ruce se mi třásly a asi jsem se mračil. Musel jsem vypadat nádherně protože Galina se rozesmála sáhla někam pod sedlo a podala mi kus papíru. "Až si vzpomeneš tak brkní."

Byla to vizitka:

Galina Sedláková
TJ Potrubí - oddíl házené
adresa telefon

Podíval jsem se za níma. Na tu dálku to vypadalo jako kdyby si Bohuna vezla na rámu ležničku.

Tašku se střepama jsem hodil do koše a šel jsem domů.

Pozorně a vždycky jenom na zelenou.

Hned druhej den jsem jí volal. Třikrát. Soudružka Sedláková byla nejdřív v posilovně a potom ve sprchách. Poznala mě okamžitě ale pokecat

si nechtěla. "Koukni se, nazdvihala jsem nad hlavu třicet metrů a přesně ve dvě jedu do Nymburka na soustředění. Jestli chceš, přijď v neděli na Brumlovku. hrajeme mistrák s Orbisem. V deset."

"A kde je Brumlovka?"

"Na mapě, čau."

A bylo to

V neděli jsem vstal už v osm. To už jsem věděl, kde je Brumlovka a že tam pojedou metrem a potom kus pěšky. Nějak jsem přestal věřit autobusům.

Brumlovka je taková žlutá budova s nápisem DŮM POKYBOVÉ VÝCHOVY. To se mi líbilo. U vchodu nikoho nezajímalo, že mě pozvala sama soudružka Sedláková. skasírovali mě a ukázali mi kam si mám sednout. Moc lidí tam nebylo a nikdo neřval, i když už se hrálo.

Házená není fotbal.

Je to taková podivná hra. Šmečka holek se prohání po parketách sem a tam, vždycky se před jednou bránou seřadí do půlkruhu a tam do sebe strká a šlouchá tak dlouho, dokud někdo neupadne nebo dá gól. Galinu jsem poznal, až když házela penaltu. Praštila sebou o podlahu a šit se rozvlnila a na hodinách svítilo: ORBIS-3 POTRUBÍ-2.

Potrubí vítí

Když skončil poločas šel jsem dolů k zábědli a zavolał jsem na ní. Zamávala mi, ale nějaký chlápek jí chytl za ruku a strčil jí do dveří za ostatními. Asi to byl trenér.

Když se vrátily, stačila se mně přiběhnout, abych na ní potom počkal venku. Zbytek máče jsem stál u toho klandru a sledoval jsem jenom Galinu. Obdivně tam kralovala. Házela ještě čtyři penalty a vždycky sebou mrskla o parkety až to mlsklo. Jednou jsem šel kolem Černého pivovaru zrovna když tam řezníci skládali celý pátky prasat. Jednou se ta hora masa svezla s ramena a mlskla o chodník. Byl to ten samej zvuk.

Ale Galina to snášela statečně.

Spíš to vypadalo jako že jí to dělá dobře. Běhala tam zpocená nohy samou modřinu a hrála jak o život. Trvalo to celou věčnost než Potrubí konečně vyhrálo a Galina na mě ještě jednou mrkla než zase zmizela.

Říhla tak za půl hodiny a s celým vančářem. Řekla ahoj a dala

mi pusl. Nějakej svalovec jí plácnul přes prdel až na mě skoro upadla a vtipně prohodil: "Bacha na ní, mladej!"

Galina se zahihňala: "Nešil, Pepíno!"

Vohromná psina.

Všichni našli do autobusu Galina si k nim dala svůj bágel a vrátila se ke mně. Poslechli jsme si pár žertovných poznámek, zamávali jsme jim a konečně jsme osaměli.

"Kam jedou?"

"Oslavit dva body."

Tak jsem jí pozval na oběd, aby jí to nebylo líto. Ovšem pozvat někoho na oběd v neděli u Brumlovky není jen tak. Široko daleko jediná hospoda a jídelní lístek přepestřej: Gothaj nebo Turista.

Nakonec mě musela pozvat Galina. Měla na Jižním městě garsonku a v té garsonce kuře a láhev Frankovky. Cestou mi povídala o tom jak je házená světová hra, a já se občas přistihl že vůbec nevím co to povídá.

Doma otevřela Frankovku a pekla to kuře. Tedy jenom ho ohřívala ale vonělo nádherně. Na jedný zdi měla žebřiny a tak jsem se zavěsil abych si srovnal záda. Páteř se mi natshovala a oči jsem zavřel blahem. Visel jsem tam a kuře vonělo po nějakých bylinkách když jsem zaslechl jak ztichla. Tušil jsem že si mě prohlíží a snažil jsem se vypadat co nejšlachovitěji. Přišla až ke mně, v prskání másla jsem slyšel jak dějchá. Oči jsem nechal zavřené líbilo se mi to. Líbilo se mi to tak že jsem cejtil jak se mi dole napínají kalhoty. Nadechla se jakoby něco chtěla říct ale hned se zarazila. Že by si všimla? Byl jsem napnutěj jako struna. Nadechla se ještě jednou a pomalu řekla:

"Roste ti pupek."

Otevřel jsem oči. Koukala na mě jak na nemocnýho koně a kalhoty už mi byly zase akorát.

"Vážně, jsi takovej vochablej."

Co jsem na to měl říct? Vedle ní musel vypadat vochable i Bob Divílek. Neřekl jsem nic a začal jsem se starat o kuřátko. Vzal jsem si kousek prsíček a Galina spucovala zbytek. Pak nemám bejt vochablej. Ještě jsme museli dorazit tu Frankovku ale Galina už začala zívát a mlela jenom o tom jak je utahaná. To už se mi tolik nelíbilo ale vlastně jsem s tím mohl počítat.

"Co kdybyme se na chvíli natáhli?" navrhla když jsme tu láhev konečně dojeli. Řekl jsem že jo. Típnul jsem cigáro a šel jsem se vysrat. Hajzlík měla vylepenej svejma fotkama z novin a dokonce tam měla i

titulní stránku Stadionu na který stále v propoceném tričku s lvíčkem na prsou. Vábec jsem netušil že je tak slavná

Když jsem se vrátil byla už v pelechu

Svlíknul jsem se a vklouznul za ní. Měla na sobě jenom kalhotky a tak jsem se jí připlácnul na záda a dal jí ruku na břicho. Bylo tvrdý a horký jako plotna. Navalila se na mě roztáhla nohy ale neprobudila se. Ruka sama mi zajela do těch kalhotek. Rozhodně jsem si nemusel dělat výčitky, že jí vzbudím měla tam teplo a vlhko jak na rašeliníšti.

Stáhnul jsem z ní deku i kalhotky a vztyčil se nad ní. Byla neskutečně svalnatá a asi se jí zdálo něco pěkného protože se usmívala jako měsíček. Nacpal jsem se dovnitř a pomalu jsem se dal do práce. Trošku se rozvinila ale pořád ještě měla pálnoc. Kdybych toho teď nechal a složil se vedle, ani by o tom nevěděla.

Ale já toho nenechal

Právě naopak. Měkal jsem jak barevnej než konečně přišla k sobě. Ani neotevřela oči a začala vrnet a cukat sebou že jsem měl co dělat, abych z ní nespádnul. Něco jako motocross, jenom jsem se neměl čeho držet - chyběly jí řídítka

Chytla mě za prdel a snažila se mě rozkmitat ve svém knitočtu. Jenže to bych musel bejt šicí stroj abych jí stačil. Už jsem pomalu ztrácel vědomí když jí došla trpělivost a nevrle mě povalila na záda. Ruce mi dala na ramena a rozjela se jako tryskovéj stav. Dělal si to o mě jak o klančr a konečně bylo po jejím. Já jenom ležel a bál se, že mi ho zlomí. Ani jsem se nestačil pořádně rozkukat, když najednou zakvičela a vyklouzla až to mlesklo. Padla mi břichem na tvář a chvíli se ani nepohnula.

Jenom se tak trošku chvěla

Fotom se sesula vedle a ihned začala pravidelně oddechovat. Měla na to plný právo to co mi předvedla, vzbuzovalo doctu. Řekl jsem jí to, ale neodpověděla mi. Ležela na břiše a já měl přímo před očima tu její atletickou prchalčku. Otrčil jsem jí ruku mezi stehna protože jsem to už chtěl nějak skončit abych mohl taky jít spát. Ale reakce žádná.

Tady šly žerty stranou!

Vzpínal se mi až v něm praštělo a ona si chrní jako kůň. Tou samou rukou jsem s ní zalovcoval. "No tak...nespi pořád!"

Jenom vztekale zaskučela, odtáhla se a spala dál. Bylo to marný. Co mi zbejvalo, jenom jsem žalostně vzdychl a sáhnul si po něm.

Jak na pionýrském táboře

Stejně jsem za chvíli probudil. Šel jsem se umejt a ani jsem se nesnažil jí vzbudit. Ležela tam jak jsem jí nechal a už se zase usmívala.

Když jsem se oblíkal našel jsem vedle postele památníček. Vopravčovej památníček i se třema tulipánama na obálce. Kresbičky, citáty, věnování a tak podobně. Ale zajímavý byly podpisy: Fibingerová, Kratochvílová, Bugár, Machura, Venclovský, zkrátka samý esa. Nejhezčí bylo tohle:

Ať ti to pálí!
Tvůj Láďa Vízek

Propisku jsem našel v kuchyni na ledničce. Pěknou fialovou od Neckermanna. Sedl jsem si na to ke stolu a na protější stránku jsem napsal:

Ať ti to mrdá!
Tvůj pupek vochablej

A potichu jsem se vytratil, abych jí neprobudil.

Karlu Spoví
K 50. narozeninám
Kamil K. Kochynka

Ludvík Kundera

K.S.

Chodničky vyšlapané v trávě
do snové stráně
k domu který připomíná hájovnu
Louka zdadaizovaná
nesčetnými milenci
/Věc tudyž ztracena není/
Uvnitř ruch veliký
leč tichý
Slyšet jen saxofon
Za rohem
Kurtem Vonnegutem čerstvě zasazená
lipka
Kdo ji kdy obšuní?

A to už je vlastně portrét
muže i jeho
krásného pachtění

Uwe J. Munder

Vojtěch Lindaur

Od Rockfestu k Rockfestu :
Pod prapory nesamozřejmosti

Končil-li jsem reportáž z prvního Rockfestu (6/10/87) vírou v garanci vyčerpání, nyní občas zuřím nad svojí někdejší naivitou. Jiní naopak pělí pajány na nebývalou, pozitivní aktivitu institucí, které mají v násl. práci se zabývat se touto hudbou. Inu, názory a úhly pohledů jsou různé. Ten následující je můj.

Z neustálé snahy o prosazování rockové hudby a z neustálých obtíží, které z toho plynou, vznikl a trvá komplex obhajovací. Hájit a neustále ospravedlňovat něco, co jinde existuje přirozeně a samozřejmě, bylo a je téměř jakýmsi poznávacím znamením české kultury vůbec. Takhle chápané prosazování, kulturních hodnot - v tomto případě rockové hudby - je dvojsmyslně negativní : Připouští, a přitom upozorňuje na její nesamozřejmost, na jakési potenciální, ideologické nebezpečí, ukryté v každém kytarovém tónu (které je tedy třeba ukryt) a na druhé straně na druhé straně vede ke vzniku tvorby, vycházející z pozic tzv. vnitřního exilu, tvorby směřující do, illegality, jejíž kvalita je pak posluchači, ale někdy i muzikanty měřena převážně samotným faktem odvahy "být na druhé straně". Jedním z úkolů Rockfestu jistě mělo být ostře zakročit proti takto, kulturní politikou vymezenému hřišti, a naopak označit za jediný možný směr vývoje cestu konfrontace všech se všemi. Rockfest samotný se snad částečně konfrontací stal. Ve svých důsledcích však vyvolal novou řadu restrikcí vůči akcím podobného druhu : Ondřejov, Opatov, Ostrov nad Ohří a další přehlídky byly zakázány, několik kapel bylo na Rockfestu vytipováno "ke zrušení", k němuž v průběhu dalších měsíců skutečně došlo či v současné době dochází.

Věty, které nyní často slyším a čtu o tom, že amatérismus je ryzí, zatímco, profíci počítají korunky, jsou stejně blbé a nebezpečné

jako opačné úvahy o nadřazenosti profesionálů. Zájem širokého okruhu posluchačů o tzv. amatérský rock, Rockfest skutečně prokázal a lze to kdykoliv doložit čísly a procenty o návštěvnosti jednotlivých scén. Přívlastek "ryzí" má být zřejmě jakousi odměnou či náplastí amatérským souborům za to, že v institucionálních vztazích je jim pořád hořce. Stále příliš mnoho kapel zůstává bez zřizovatele, odkázány na příležitostná vystoupení na vernisážích, šťastnější kolegové (se zřizovatelem) nadále předkládají své texty (bez hudby) a na základě, odborného posouzení odborných pracovníků národních výborů je jim kupříkladu zakázána tři čtvrtina repertoáru. Pětupný systém povolovacího řízení zůstal stejný, tedy nejednotný. Ten dělá to a ten zas tehle. Ti, kterých se různarodost a mohutnost rockové hudby, prezentované na Rockfestu, měla dotknout nejvíce, zůstali nadále žuloví.

V období mezi Rockfesty se ~~xxx~~ z tohoto pohledu nestalo nic. (Světlou výjimkou je vydavatelská činnost Pantonu, jejíž výsledky se však teprve projeví.) Každý, kdo se přípravami, organizací či dramaturgií Rockfestu zabývá by měl vědět: rocková hudba se vyvíjí pravidelným koncertováním ~~xxxxxxxxxxxx~~, pravidelnou konfrontací. Jedině tímhle způsobem je možné docílit toho, že rockové soubory budou pravidelně vydávat desky, pravidelně vystupovat v rozhlasu a v televizi. Není možné ztrácet čas obhajováním. Česká rocková hudba je zohledněna od všech vlivů institucionální povahy - samozřejmá a svébytná součást české kultury.

P.S. Vůbec nejvýznamnější událostí (a také nejsmutnější), týkající se vývoje rockové hudby v institucionálních vztazích mezi Rockfesty je případ, který nemá obdoby, případ prvních propagátorů původní české rockové hudby, případ ^{vyšoru} Jazzové sekce PPSH.

Sergej Machonin

Sergej Machonin:

Z jednoho dopisu

/Karlu Srpovi k padesátinám/

... mluvil jsem s ním jenom dvakrát a pokaždé uprostřed místnosti plné lidí a hluku, ale vůbec to nebyl ten obvyklý vernisážní či podobně společenský rituál, kdy se lidi motají jako brouci od jednoho známého k druhému, dotknou se ~~navzájem~~ navzájem broučími tykadly a honem hledají dalšího brouka. Při prvním i při druhém setkání jsem měl okamžitě pocit, že má i uprostřed vřavy dar klidu a svých vod. Říká se tomu výsostné vody. Má jakousi nezadatelnost a přitom obyčejnost lidí, kteří dělají velkou práci, jsou plní myšlenek, jde jim o věc a jsou trpělivi, neefektní a zarytí.

Když jsem se tady dověděl, co potkalo sekci, a že se ^{přij} v jakési úřední argumentaci říká něco o ~~neadekvátním chování~~ ^{nedovoleném podnikání} či čemsi podobném, představil jsem si toho Karla Srpa, jak mi s úsměvem vykládá jakýsi projekt, a to "^{podnikání} ~~obohacování~~" mi připadlo jako příšerná nehoráznost a zároveň něco nízkého a hanebného.

Ano, šlo mu, z jemu a celému tomu zvláštnímu zázraku jménem "jazzová sekce" o ^{podnikání} ~~obohacování~~, ale o jiné: obohacovali řízenou kulturu o něco, co jí chybí: o alternativy. Měli za to už dávno dostat velké vyznamenání. Dirigovaná kultura diriguje myšlení lidí v jednom žádoucím směru, produkuje žádoucí jednomyslnost, žádoucí poslušnost a nemyslivost - co je mimo předepsané korejtko, je od ďábla. Jazzová sekce se k oficiální kultuře ^{ovšem} ~~nechovala~~ jako řvavý odpůrce napadající její krátkozrakou nerozumnost. Chovala se k ní jako starší, moudřejší inteligentní partner: doplňovala její mezery. Myslela hlavně na generace mladých lidí, ukazovala

11
jim^{ti} další kromě nabízených nebo vnucovaných možností, umožňovala jejich intelektu volbu. Znáám jen pár knížek, které vydala, ale i ty to dobře dokládají. Knížka Ludvíka Kundery o světovém hnutí DADA například, knížka o Living theatru, knížka o E.F. Burianovi a děčku, Čhalupeckého studie Surrealismus a dada v Čechách, Hrabalova knížka Obsluhoval jsem anglického krále a ještě pár dalších, které se mi dostaly do ruky. Každá z nich by mohla /a dávno měla/ vyjít velkými náklady ve státních nakladatelstvích! Čeho se tam bojí, že je nevydávají?

V duchu té úřední floskule o "~~podnikání~~", ^{či} o kradení do vlastní kapsy, se u nás obohacuje dost lidí - kam se člověk koukne, vidí nějakou hrubou zlodějinu. Pomalu to v rámci socialismu a jeho ušlechtilých idejí vytváří a "kodifikuje" typ poslušného řádného občana, zalezlého do hmotného blahobytu, měřícího všechno šikovně vykoumanými penězi a výhodami, konzumujícího všechno ke konzumování nabízené včetně konzumní kultury - a mírně cynicky spokojeného. Vidím ho tady na vesnici v nesčetných variantách téhož modelu.

Když jsem se někdy zjara rozjel do sekce pro knížku o DADA, nevěděl jsem přesně, kde sekce sídlí, vystoupil jsem o stanici dřív, nakukoval jsem do všech příčných ulic, až jsem to našel: baráček nic moc, před ním a kolem něho posedávaly hloučky a dvojice mladých lidí, vyhřívaly se jak ty kočky v podvečerním sluníčku. Všichni v kdečem, v džínách, v tričkách, ve volně spíchnutých kreacích. Uvnitř se to hemžilo kolem knížek, na zdi byla cedulka tuším o práci v zahradě. Kdo chtěl, mohl jít rejpat.

Sedím tady ve vsi plné břízolitových tvrzí za půl milionu, obydlených těžkým, opatrným, vychytralým a hamážižným sobectvím, a myslím na ty mladé lidi, kteří nevlastní a nechtějí vlastnit nic krom té drahé duše a žízně něco se dovědět, něco nepředepsaného si přečíst, pustit svou fantazii do nových oblastí, žít životem ducha

a radostí vnitřní svobody, dělat něco dobrovolně, bez odměny,
protože je to těší.

Koho to tam budou soudit, jestli skutečně dojde k ostudnému
soudu s jazzovou sekcí?..

Vlasta Marek

Co je dobrý to je zakázaný

/Sen z 22.12.1981/

Hrajeme s Pavlíčkem a Kocábem, Hrubeš nesmí kvůli papírům, přednatocené pásky za pomoci digitálních mašinek Kotrubenka, mám chvíli čas a tak stojíme za oponou a kecáme, zní to chvílkama jako Talking Heads ale šlape to, naprogramovali jsme tisícínové zrychlování. Někdo utíká, otevřenejma dveřma je vidět jak máničky se svejma holkama berou roha, bouchaj dvířka aut a já nelením, popadnu tabla a metelím si to taky ven k zadnímu vchodu, venku dělám jako že nic a kolem svištěj dvě volhy, už si myslím, že jsem z toho venku když v tom fuííí volha přede mnou volha za mnou a perlustrace a už mě mají.

Během výslechu stále držím tabla pod paží, pořád nevím jakto že mě vyhmátli, dyk měl hrát Hrubeš a nakonec jsem se přímo zeptal ale oni že jen plnili rozkaz a že náčelník. A jak tak jsem drzej a chci náčelníka a ze dveří se hrne kožený sako červená kravata a obrovský břicho, otevírá ~~mixážer~~ pancéřovou skříň a ukazuje svou pýchu: spousta monitorů, ciferníků, ručiček a špatně ~~poslouchá~~ transotypem pod monitorama napsáno Lucerna, Radiopalác, Rokoska, Rychta, Dvojka - jsou tam všechny sály co jich je v Praze a okolí a koukám, někde se hraje a ručičky se hejbaj, to sou decibely, vysvětluje pyšně náčelník, a teď se koukej a mačká knoflík a na obrazovce se křivky slévají, fuřt nic nechápu ale on jen řekne "co je dobrý to je zakázaný" a ukazuje jak v Lucerně zrovna zpívá Tina Turner v tělovém trikotu, zesílí zvuk, zní rockenroll, a v tom lup, křivka se dotkla červené čáry na monitoru a crrrrr vyskočil nápis Poplach a náčelník se o mne nestará a už to sviští. Já čumím. Na monitoru je vidět jak vyklízej Lucernu. Vycházím jako zmoklá slepice, ani mi nevzali otisky ~~prstů~~ a v hlavě se mi motá playback o provozářce OPBH jako vládce tisíce ~~mladých~~ nebožáků. Druhej den chodím po burze a potkám Pavlíčka a povídáme a on jo, víš že to byl omyl? Prý mluvil s ~~mixérem~~ fotrem a ten říkal, že jim vypadl transistor na jednom monitoru na kterém byl zrovna náš koncert a proto ten poplach. No proto, myslím si, dyk vono to zas tak dobrý nebylo.

Jazzové dny

/sen z 24.3.1982/

Protože nemá vstupenku a nevím jestli budu nebo nebudu hrát jdu s tablama velice brzo do Lucerny, ale Indové už tam jsou. Poznávám bubeníka ~~xyfena~~ a vedoucího, zdravíme se namasté, já si jdu vybalit bubny, potkávám docela oholenýho Mazánka tak mu říkám aby pro mne vyzvedl volňáska ale on se cuká a nejapně vymlouvá že to nejde a tak jdu raději pryč a on za mnou

křičí "že má dojem že některé věci mu dělám naschvál" atd. Jdu na parket kde Indi seděj, zdravíme se ještě jednou, ~~koukám~~ koukám že se utváří něco jako čelo průvodu na zahájení Dnů, jenže tanečníci už nevydrželi ~~mu~~ pořád jen sedět a začínají temperamentně křepčit, jdu si honem pro foťák ale stále mi to ~~nejde~~ nějak nejde zaostřit a tak fotím odhadem. Smějeme se pořád na sebe navzájem a řvu s nima to jejich ~~dhaghetera~~ "dhaghetera". Na pódiu mezitím sestavujou ~~spacelera~~ děsný věžáky ~~syntetizérů~~ syntetizérů a nahoukávají sál, něco začíná pištět, no jasně Polypov se do toho sere, omlouvám se indům balím tabla a jdu si do zákulisí říct někomu o volňásek, všude hroznej rachot..
/dcerušky berušky po mně lezou a křičej.../

Rozhovor se Srpem

/Sen z 30.3.1982/

Jsou Jazzové dny, začala ale nějaká náhradní kapela, docela fajn, dva kontrabasisté ale najednou se dole v sále přidalo nasvícený piano a začala zpívat nějaká mulatka, sedím přímo nad tím takže dobře slyším, chodbičkou přivážejí chlebíčky a pití a začínají to rpoávat, hudba poněkud ustrnula, ruch v sále. Obvyklé témy sólo sólo téma a tak když jsem uviděl Srpa honem běžím za ním, povídám mu o "subjektivní" kritice Zuba ale hlavně mu nabízím že klidně taky budu psát abych dokázal že to jde i jinak. Srp se usmívá jako vždycky a prý mám jít hned s ním, jdeme na půdu a po prknech která se prohýbají lezeme někam dozadu, Srp zná cestu a tam mi mizí, nestačím mu. Dolezu k nějaký chaloupce kde se jedna kamarádka loučí se svým ~~psem~~ psem a tak chvilku debatujeme o životě ale pak mi dýchází že když tu zamrznu že dopadnu jako v tý ~~prevoznický~~ prevoznický pohádce a budu muset prokecat celej život dokud nepříjde další pitomec kterej se dá nachytat a honem jdu dál.

Karel Marysko

LOUČENÍ S CHIMEROU

D.S.

Inkoust noci kterým píše
řídne vodou dne,
nebudeš mi o vlas bližší,
až Tě najde poledne.

Ze všeho už jenom zbyly
matné obrazy,
představy se v drůzy slily,
v mlhu nad hrázi.

Čas se jako káča točí,
na místě však zůstává,
v naději si šátek smočí
kdo se nevzdává.

Tak jdi hledat sama sebe,
za svou touhou jdi,
každý najde svoje nebe
a nebo ho uvidí.

Petr Oslzlý

Jednoho slunečného zářijového dne roku 1978 se v postranní ulici malého polského městečka počali shlukovat lidé – většinou mladí. Vycházeli z velkého sálu v šedivé oprýskané budově, v jehož nitru ještě zněl závěrečný zpěv divadelní inscenace "Na prodej pro všechny". Jiní je již čekali na ulici a další přicházeli. Za chvíli se vytvořila početná skupina, barevná nejen trochu nápadnějším a křiklavějším oblečením, ale i různými odstíny pleti a výraznými tvářemi posbíranými z různých končin světa. V jejím středu to hučelo téměř babylónskou směsicí jazyků. Z budovy byly vaneseni hadroví panáci na dlouhých tyčích, popsané praporce, transparenty, plakáty a cedule. Znovu se rodil zpěv posilovaný živou hudbou, jejíž táhlé tóny se spíše zadíraly pod kůži než vyzývaly k pochodu. Ale i tak se po chvíli celá skupina dala do pohybu. Byla už tak velká, že by snesla označení dav, kdyby se významu tohoto slova nepřičila její naprostá nestádnost. Každý tu byl sám sebou a tmelem bylo pouze příbuzné cítění a chtění, nikoliv dominantní a přehlušující jednota myšlenky.

Podivné společenství zahrulo na konci ulice do hlavní třídy. Lidé spěchající domů z práce, lidé uštvaně přebíhající mezi obchody, muži s první jiskrou vodky v krvi i ženy s věčnou starostí usazenou za krkem, všichni se alespoň na chvíli zastavovali ve svém pobíhání, aby se v jejich očích objevila kratičká otázka, krátký záchvěv apatického zájmu či úplná lhostejnost. Avšak zvláštní nesourodost procházející skupiny i neútočná směsice odhodlání, bezbrannosti a smutku v jejím počínání se střetávala s obrazy k radosti organizovaných pochodů, které se všem vybavovaly v paměti. Jejich pohledy chtěly pouze přelétnout slova na cedulích, plakátech, korouhvích a pruzích papíru vlajících ve větru. Chtěly se po nich nevnímavě sklouznout, jak k tomu byly vycvičeny každodenními nevyhnutelnými setkáními s velkými i menšími nápisy podpírajícími poněkud omšelou a neutěšenou realitu. Zadržávaly se a zastavovaly na něčem neobvyklém. Místo hluchých hesel četly úryvky veršů a kousky básní.

Vyvolané reakce byly rozličné a rozhodně ne pouze souhlasné. Někteří spěchali dál v podstatě nevyrušení. Oslovení, které se k nim obracelo, se nesetkalo a jejich pochopením nebo je polově-

domě zapudili, protože jejich mysl byla naplněna jinou jednodušší, hmotnější či naopak hlubší a vážnější starostí. Jiní se zastavovali, aby někdy i jadrně vyjádřili svou nevoli nad zbytečným a neužitečným počínáním, a jeden, který už v tuto odpolední hodinu byl více rozjařen, něco nesrozumitelně zahulákal a s bojovým popěvkem se vrávoravě připojil ke konci pochodu. Nejvíce lidí chvíli postálo, sledovalo neobvyklý výjev, přečetlo si pár veršů a s různými názory o tom, co se před nimi odehrálo, pokračovalo v další cestě za svým cílem. Jen někteří se hnuli, aby dál z chodníku sledovali skupinu, která vyvolala jejich zájem, zvědavost či sympatii a u některých snad i pocit akutní solidarity. Přesto počet lidí pomalu narůstal, zaplňovali pomalu celou ulici a mezi nimi se nenápadně pohybovalo pár mužů, v nichž toto dění vzbudilo silný, i když přesněji nepojmenovatelný pocit podezření a nemohli je proto pustit z bdělých očí.

Na několika místech se pohyb na chvíli zastavoval a herci v tmavých kabátech zahráli okolo jednoho v bílé košili expresivní, "žalostně cirkusový" výjev, v němž zaznívala stále stejná slova: "ten smích, ovšem, ta radost, na níž se podílíme - jak zkrásní obyčejnými tragediemi!". Občas se někdo ze skupiny oddělil, aby připevnil na teď domu nebo přilepil na výkladní skříň plakát či pouhý útržek papíru s úryvkem básně. Na malém náměstíčku se všichni na chvíli rozešli mezi diváky, vstoupili do obchodů a vnikli do hospody, aby rozdávali papírové pytlíky, v nichž se normálně prodávala jablka a teď byly popsány několika verši či ukryvaly kousek básně. Opřeny o zeď či sedící na lavičce zůstávaly v ulici figuríny s novinami v rukou. Stránky novin byly velkým černým písmem přepsány slovy skládajícími se do úryvků básní.

Trochu ve spěchu, protože nebe se pokrývalo temnými mračky, zabočil průvod nakonec na prázdné prostranství a staré polorozbořené hradby, jež je uzavíraly, se staly posledním útočištěm i výstavní plochou pro dlouhé panáky, papírové korouhve, plakáty a transparenty pokryté poezií.

Protáhlý strašák podpíral černý praporec popsaný hořkými slovy:

"Pes
který zdechá
a ví o tom
že zdechá jako pes
a může sdělit
že ví
že zdechá jako pes
takový pes
žije"

Do ztemnělé prostory svítil bílý plakát s lapidárním zvoláním: "Ochraňujte otevřený prostor!", fragmenty veršů vedly mezi sebou neslyšný dialog a mezi prvními kapkami deště odnášely poryvy větru papír s trojslovím, které je pro nás již téměř nesrozumitelné: "víra, naděje a láska".

První mezinárodní setkání otevřeného divadla a umění už několik dnů ve své druhé, festivalové části uvádělo ve velké a ruchem nabitě Vratislavi inscenace experimentálních divadel z celého světa, ale ve třicet kilometrů vzdálené Olešnici, teď již opět klidné a bez nečekaných vzruchů, poletovaly ulicemi stále ještě cáry papíru s několika slovy a u staré zdi pomalu chátraly papírové laty se zlomky básní. Lidé si občas připomněli podivnou "demonstraci" a pod příkrov všedního dne se tu a tam vlomilo nečekaně slovo, metafora či celý verš. V ulicích, paměti a duši městečka Olešnice zůstaly na čas zadřené stopy otevřené společné akce, navržené, formované a řízené Divadlem osmého dne z Poznaně.

Snad někteří diváci této akce byli znejistěni v pohodlném bezmyšlenkovitém vnímání spousty bezobsažných slov. Snad mírně teatralizovaný happeningový pochod vyvolal na chvíli hmatatelně palčivé uvědomění nutnosti chránit kulturu vytvářenou nezplaněnými slovy a naplňovanou bohatostí jazyka. Neboť v jazyce, jako v magické kouli se zjevuje stav kultury a jeho čirost lze udržovat jen každodenní péčí o její zranitelné předitivo.

Na konci roku 1960, nesen stejnou vlnou vtíravého vědomí, napsal ruský básník a spisovatel Konstantin Paustovskij tato slova: "Ohavný jazyk je důsledkem nevzdělanosti, naprostého nedo-

statku vkusu a lásky k vlasti. Boj za čistotu jazyka proto začíná všeobecným úsilím o zdokonalení kultury, za vládu rozumu, za skutečné, široké vzdělání."

Zasažení příbuzným pocitem úzkosti o zachování kultury formulovali členové Divadla osmého dne při otevřeném setkání v Olešnici východisko k mezinárodní uliční akci. Psali v něm o slovech "úvězněných ve sloganech, manifestech, reklamách, návodch a instrukcích. Slovech transparentů, plakátů a letáků - anonymních a odcizených. Slovech pažravě přítomných v každodenním životě a bolestně chybějících v našem myšlení."

Položili si otázku: zdali ztratilo veřejné slovo jakoukoliv možnost návratu, zda je stále ještě schpno na sebe upozornit a vniknout do našeho vědomí? Zda můžeme přenést slovo z básnických dílen a nalézt pro ně smysluplné místo na ulicích a zdech města? Zda "může být slovo oživeno novým viděním a přečtením nebo potvrdíme-li si pouze jeho impotenci?"

Vyzvali k novému zasazení slov do městské krajiny. Týden hledali s lidmi z celého světa, kteří se přidali k jejich projektu, básně a slova, jež je bezprostředně oslovovaly a na konci tohoto týdne je vnesli do ulic a zkusili je otevřít vnímání druhých lidí.

Ještě dlouho po tom, co skončilo mezinárodní setkání otevřeného divadla a umění, sedávala v jedné olešnické pivnici figurína v montérkách a chlapi popíjející zde pivo a vodku jí denně vkládali do rukou čerstvé noviny, jejichž planý obsah občas někdo překryl veršem psaným velkým černým písmem.

Několik lidí si rozvezlo do celého světa varování a touhu rvát se o živou pravdu v jádru slov.

A zcela nezávisle na otevřené akci v městečku Olešnici, z hluboké podstaty se stále znovu u jiných lidí a na jiných místech rodí stejný strach o smysl slov, o život kultury, a nutí je přidávat se k tomuto nekončícímu boji ...

Petr Oslzlý

Patrick Ouředník

P r a v d a v í t ě z í

Jakýsi příčinlivý pařížský policista obžaloval občana Vanderbilda z nadměrné rychlosti a předal záležitost soudu.

Občan Vanderbilt nebyl kritického dne v Paříži. Soud jej zprostil obžaloby.

Prostý justiční omyl: neboť co mohlo lépe svědčit o krajně podezřelých spádech občana Vanderbilda než fakt, že současně byl i nebyl v Paříži? Že přijel, aniž by býval odjel?

Pravda vítězí. To je jisté.

Občan Elina je kariérista.

Nedopustil se však lži.

Npravda nemusí být vždy pravděpodobná.

Tiára je čepec z bavlny a zlata.

Pravý či falešný, čepec žlutý, žlutý čepec.

A navíc, Saitapharnes měl hrůzu z podobných ozdob.

Je to skutečně Saitapharnova tiára, avšak Saitapharnes nikdy tiáru nenosil.

Saitapharnes, nosič tiáry, neexistoval.

Saitapharnes je firemní značka výrobce.

Lež nemusí být vždy lež - to je fakt.

Alfred Jarry: Spekulace

Karel Pecka

První setkání s Danym

Když se Dany Smiřický dostal na tábor Bytíz, neobešlo se to bez rozruchu. V té době platil ten lágr za jeden z nej-příjemnějších, čas hladu pominul, dalo se vyžít i z přidělo-vých stravovacích dávek, a tak se místo chleba pašovaly ze šachty knihy a časopisy.

Duší literárního kroužku, který na táboře vznikl, byl Míša Kuthan. Dostal asi patnáct let jako syn statkáře, který úspěšně hospodařil tam, kde pozdější družstvo krachovalo. Mí-ša vystudoval agronomii, než se však stačil zakulačit, vyří-dili ho spolu s tatou. Ač vzděláním hnojař, miloval poesii a beletrii - nebo právě proto? Na šachtě pracoval v partě na-rážky, která celou šichtu jezdila po patrech a těžila hunty, tím pádem měl Míša možnost seznámit se s kdejakým fárajícím civilem. To se promítalo i v kvalitě knih, pašovaných do tá-bora. Nezůstávalo však jen u riska protáhnout kontraband přes bránu a namátkové filcunký, potom ještě na lágru šmejdi-li bachaři a kontrolovali, co kdo čte. Moc rádi takovou zbůh-darmou činnost neviděli a svazek musel mít razítko táborové knihovny. Samozřejmě ho vždycky měl a hlouběji už znalosti strážců nesahaly.

Dany kupodivu přišel úplně legálně. Doba byla postižená ideovým zmatkem natolik, že osvěta nakupovala do táborové kni-hovny většinu oficiální produkce. A tak jsme jednoho dne do-stali hlášku přímo od čepu, Danyho jsme zatklí a nepustili ze spárů, dokud jsme ho všichni důkladně neprokádrali. Putoval v tom okruhu z ruky do ruky velice svižně, přesto však hodně dlouho.

Po pravdě - jeho přijetí nebylo zcela jednoznačné. Menta-lita Dany Smiřického se lišila od lágrové, působila poněkud frivolně a provokativně, jeho životní filosofie s tím trochu

gražerským, jakkoliv předstíraným cynismem (...Hlavně ať se nic nestane mně...), dráždila a odporovala zkušenosti lidí, kteří přežili díky vzájemné solidaritě a obětavosti.

Jenže jak šel čas a Dany koloval od baráku k baráku, což provázely neutuchající diskuse, hrany se obrušovaly a tolerance nabývala vrchu. I když fyzicky nepřítomný, byl přijat do společenství muklů jako právoplatný člen. Jeho definitivní zařazení potvrdila restaurace ledové vlny, v níž Danyho roztrhal na cucky jistý žlučovitý stařec. Výrok o prašivém kotěti se stal obecně známý a pro obveselení často používaný.

Odstup let pak ozřejmil, kde je prašivina a kde práce hodnotná a obdivuhodná. Do těch mnoha příštích, pane Dany, všechno nejlepší. Další setkání s Vámi už probíhala za méně dramatických okolností a já se nemohu zbavit dojmu, jako kdybychom se ještě někdy měli potkat, někdy, až bude víc klidu.

Karel Pecka

Jan Rejžek

Vida, co napsal Jaromír John už před čtyřiceti lety. " Jsou, a není jich málo, prostosrdeční lidé, kteří jsou toho mínění, že jakmile se někdo dostane k soudu, je vinen." A jinde říká: " Někdy se to píše paragraf a čte se to pěst."

Jsem vždycky v náramných rozpacích, když přijde v životě chvíle, kdy se má blahoslavít někdo, koho si upřímně vážím. Ve strachu z patosu těžko volím slova, potácím se na pokraji zoufalého vtipkování, málem bych bodře plácal po ramenou. Záchrenou bývá útek do knihovny a více méně případné zastupování non ex offio sympatickým klasikem. Zachránila to, Johne i Zachraň to i ty, Italo Calvino, který ústy Marca Pola pravíš:

" Peklo živých není něco, co bude; je-li nějaké, je už tady, je to peklo, ve kterém každý den přebýváme, které vytváříme tím, že žijeme pohromadě. Jsou dva způsoby, jak jím netrpět. První je pro mnohé snadný; přijmeš to peklo a staneš se jeho součástí do té míry, že je přestaneš vidět. Druhý způsob je riskantní a vyžaduje neustálou pozornost a snahu: hledat a umět rozpoznávat, kdo a co uvnitř pekla není peklo, a tomu pak zajistit trvání a dát prostor."

Co jsem tím vlastně chtěl říct i že bych rád stiskl ruku tomu, kdo bez dlouhého hledání pronikavě rozpoznal a rozsvítil i v jiných samozřejmou pravdu, že vnitřní mravnost, čest a statečnost činí i to peklo snesitelnějším, bez ohledu na pitvorné "brrr brrr brrria" čertů z loutkového divadla. Ono "trvání a prostor" je tím pádem pojmem nepodstatně relativním.

Jar. Rejžek
Jar. Rejžek

Petr Rezek

Dva druhy pohledu ^{1/}

Petr Rezek

I.

Proměna pojetí obrazu ve výtvarném umění dvacátého století způsobila, že se nakonec i teoretikové museli pokusit přestat chápat obraz jako průhled či okno do jiného světa. Tyto pokusy o nový výklad mají jeden společný rys: vycházejí z aktivního pojetí smyslového vnímání. Obraz je podle nich stejně jako jiné vnímané skutečnosti ve vnímání teprve ustavován. Ale zatímco v běžném vnímání předměty svého okolí pouze rozpoznáváme a identifikujeme, umožňuje nám umělecký obraz ve vidění prodlít, tj. umožňuje nám vidění vidoucí.

Kupř. Dieter Jähni^g z této pozice popisuje Braqueův obraz Portugalec takto: "Život, ^{živý} 'vztah' - oproti nějakému od života abstrahovaného předmětu - nelze předvést jako napodobení nebo jako výřez. Lze ho pouze - jako prostor a rytmus - ustavit. Obraz musí být /v případě kytary/ právě jako tento obraz ekvivalentem hudby. Musí to být něco podobného jako tanec, do něhož pozorovatel může být vtažen." ^{2/} Srovnání s tancem poukazuje na aktivitu vnímání - vidění tu není pasivitou přijímání, nýbrž "činnost" pozorovatele je tu neprosto stejně důležitá jako přítomnost obrazu.

Jiný příklad tohoto přístupu, který bychom chtěli v dalším blíže ověřit, tvoří pojednání

G. Boehma. Ten ve svém příspěvku vypracovává ideu obrazu a jeho obrezovosti na základě tzv. redynamisovaného vidění : "Hledící subjekt je rozhodující měrou transformován, stává se partnerem jakési produktivní oboustranné hry, v níž se překonává mezi obrazem a skutečností vztah pouhého zrcadlení." ^{3/} Tato transformace dívajícího

se subjektu zde nastává proto, že "redynamisované vidění" v obraze odhaluje jedno z očí bájného Arga^{4/}. Obrazy se tak stávají hledícíma očima, které nám vracejí náš pohled.

Je zřejmé, že takovéto pojetí obrazu umožňuje přistoupit nově i k obrazům klasického umění, ale já bych se chtěl pokusit o něco jiného, totiž použít uvedený přístup, zvl. v pojetí Boehmově, pro výklad jedné situace G. Segala.

II.

Na první pohled se zdá, že také situace Georga Segala "Portrét: Sádrová postava Sidneye Janise s Mondrianovou kompozicí z r. 1933 na malířském stojanu" /1967/ splňuje podmínky potřebné pro Boehmovu tzv. ikonickou diferenci^{5/}. Ony tři složky /postava, obraz a malířský stojan/ bychom podle Boehma neměli identifikovat a teprve pak je nehlížet jako patřící k sobě, ale naším úkolem by spíše bylo je uvést v souhru jako součásti jedné situace. Ikonická diference zakládá obrezovost, která je dle mého názoru principiálně stejná též u plastiky a měla by tudíž dle Boehmova pojetí obrazu být i v naší situaci organizačním principem, tzn. simultaneitu a sukcesivnost nejenom rozlišovat, ale být i prostředníkem mezi nimi.

Postava, pozorujeme-li ji zvlášť v laterální sukcesivnosti, jak navrhuje Boehm, ^{se}jeví jako povrch: je to tělo bez tělesnění, tělesný život tu končí na povrchu. Laterální vnímání /totiž vnímání zaměřující se na souvislost a kontrast, nikoliv na identifikaci/ nyní sleduje tuto do sebe uzavřenou plastiku v jejím okolí, ve kterém se netělesně nachází a ke kterému se i vztahuje /neboť uzavřenost je také vztahem k jinému/. Vidíme, že se postava dotýká rámu Mondrianovy Kompozice. Pokus udržet oba tyto elementy situace pohromadě působí, že "oko" Mondrianovy Kompozice, které na nás ještě před chvílí hledělo, se

již nedívá. Z obrazu  -  originálu se stává reprodukce, obrez nabývá jakési plakátovité přítomnosti - Argovo oko již ne nás nehledí, stala se z něj, když byl usmrcen, jak vypráví báje, ozdoba na pavím peří. Jako by zde byla Mondrianova Kompozice partnerem figury - a toto partnerství jako by oba účastníky proměnilo. Důležité však je, že pro nás, redynamisované diváky, již není možné se vrátit k oné Kompozici, která na nás ještě před chvílí hleděla. Ta je teď pouze stopou svého někdejšího života. Pochopili jsme, že oko tohoto obrazu nesneslo přítomnost oné plastiky, že není schopno se vůči ní prosadit.

III.

Třetí součást naší situace, malířský stojan, se chová jako jiné předměty Segalových "situací". Tyto předměty nevstupují do situací tak jednoduše jako nábytek do provedení divadelní hry anebo jako se noviny stávají součástí koláže, nýbrž chovají se přinejmenším dvojnásobně, takže můžeme mluvit o "koincidenci reálného světa a světa umění"^{6/}. Předmět, např. levice v "Ruth ve své kuchyni", zůstává skutečnou levicí, a přesto není k sezení - ovšem od levice, která se nachází vně této situace, se odlišuje naprosto stejně jako každá jiná Mondrianova Kompozice od té v naší situaci. Ono "ne již k sezení" a ono "již ne k duchovní komunikaci" však nezpůsobila nějaká překážka, nýbrž proměna. Tato proměna nevylučuje pouze možnost sezení a duchovní komunikace /takže zbývá nakonec jenom např. dívání na levici/, nýbrž konfrontuje nás ^(s) nepřítomností těchto možností. Tato nepřítomnost je tak hmatatelně blízká, že bychom měli říci: tělesně přítomná. Na základě souhry trojitě přítomnosti, totiž přítomnosti reálných předmětů a Mondrianova obrazu a netělesné přítomnosti figury se může divákovi otevřít smysl této situace. Jinde

jsem ji charakterizoval jako maskovitou plasticitu.^{7/} Nemáme tu ani masku, která by na nás bez účasti pohlížela, ani obraz masky, máme tu maskovitou situaci. Z této situace hledí jiný pohled: ne pohled duchovní, nýbrž tělesný. Masce ^{ovšem dale} přísluší, že je extrémně blízká a přesto jí člověk nemůže odpovědět, protože je současně nekonečně vzdálená, nedosažitelná. Tento princip ovládá Segelovy situace.

Mezi situací Segelovou a divákem, jeho vidoucím viděním, tu nevzniklo žádné partnerství. Místo obrazu s Argovým okem jsme našli pohled, který by mohl patřit masce. Při pokusu respektovat ikonickou diferenci jsme se ocitli mimo obrazovost, která byla naším východiskem.

IV.

Pokud platí naše analýza, naskytá se otázka: neohlašuje se tu nějaký jiný druh "skutečnosti" /nebo působnosti/ než je ta, kterou zná metafyzika? /Podle Boehma ^{rozlišuje} metafyzika: možnost, skutečnost a zdání./ Označil bych ji jako mytickou přítomnost skutečných předmětů. V našem případě to byla přítomnost maskovitá - člověk ji nemůže unést a když jí odpoví nahlížejším postojem, promění ji v obraz, ve zdání.

Weischedel, když chce pojmenovat to, co obrazem prozařuje, mluví o překonání obrazu. Obraz mu totiž zůstává obrazem, byť ^{může} J. Jähnig říci: "Obraz... je sám stromem a zdí" ^{8/}. Řešení Weischedel nalézá v symbolu, který viditelně reprezentuje "neviditelné". Možná, že náš příklad ^{pozorně} naznačuje jinou možnost překonání obrazu: na náležavou přítomnost viditelných reálných předmětů a situací. Jev a skutečnost jsou zde identické bez redukce na fenomén či zdání. Přímou ve viditelném se setkáváme s tím, co není k vidění. Snad bychom mohli

s Weischedelem, i když vycházejíce z jiných předpokladů, říci: "Avšak zbývá otázka, zda zavření oka nedospívá do blízkosti absolutně niter- něji než ono obrazové nazírání, v němž se blízkost a dálka tak podi- vuhodně proplétají" 9/. Zde to, s čím se setkáváme v takovýchto pří- padech, jako je Šagalova situace s Mondrianem, je absolutno, ^(možná nelze rozhodnout) avšak že nejde o obraz, to ^(je mi velmi zřejmé)

V.

Co způsobilo onu proměnu, že Mondrianova Kompozice již není s to nás oslovit jako duchovní skutečnost, jako jevení, jako proces příslu- ^{žící} obrazovosti? Co učinilo z obrazu plakát? A co to bylo, co z reálných předmětů, jako je lavice, učinilo předměty dvojznačné a přitom ape- lující k zjednoznačnění? Jiná přítomnost než je přítomnost reálných a duchovních útverů. Tato jiná přítomnost a působnost by se mohla jmenovat mytická situace. Dva druhy pohledu nám teď rozdíl naznačují: 1. pohled Argův reprezentuje duchovní přítomnost, 2. pohled masky koresponduje s mytickou situací. Reálné předměty samy k nám nemluví ani na nás nehledí, leda nastane-li jedna z oněch dvou uvedených možností - ^(promluví-li) (v obraze, pak ovšem nejsou reálné, anebo v mytické situaci, pak ovšem nejsou zobrazené).

Poznámky

- 1/ Tento článek rozvíjí některé myšlenky statě Holá přítomnost /Prolesomena k performance/ vydané Jazzovou sekci SH v autorově souboru statí Tělo, věc a skutečnost v současném umění /Jazzpetit č. 17/, s. 117 - 123.
- 2/ D. Jähnig, Realisation /Zum Kubismus von Georges Braque/, in: Welt-Geschichte: Kunst-Geschichte, Zum Verhältnis von Vergangenheitserkenntnis und Veränderung, Köln 1975, s. 214.
- 3/G. Boehm, Bildsinn und Sinnesorgane, in: Neue Hefte für Philosophie, 18/19 /1980/, s. 120.
- 4/ Umění k Argovu oku přirovnal Hegel: "Umění ... mění každou podobu ve všech bodech jejího viditelného povrchu v oko, které je sídlem duše... a činí je zjevem duše." "Umění činí každý ze svých výtvorů tisícíokým Argusem, aby vnitřní duše a duchovost byly viditelné v každém bodě." G.W.F. Hegel, Estetika, Praha 1966, přel. J. Patočka, sv. 1., s. 149 a 150.
- 5/ Obrazovost obrazu pochází podle Boehma ze specifického bytí obrazu, které se vyznačuje tím, že všechno bytí tu přechází v jev. Na obraz nelze uplatnit strukturu . subjekt-predikát, tj. popsat ho běžným předmětným způsobem, který by vyčerpel obraz tím, že by označil, co je v obraze přítomno. Takový popis je možný pro reálné věci, jež si uchovávají jádro, subjekt, a mění svá určení, predikáty. V obraze není tohoto jádra relativně nezávislého na zjevu. To, co se jeví v obraze, je vázáno na kontext, odkrývá se v přecházení našeho pohledu od jedné části či elementu k druhému při podržení jejich simultaneity.
- 6/ G. Kreytenberg, George Segal, Ruth in her kitchen, Stuttgart 1980, s. 13.
- 7/ P.R., Maskenhefte Plastizität, Reflexionen zu einer "Situation" von George Segal, in: Distanz und Nähe, Reflexionen und Analysen zur Kunst der Gegenwart, hrsg. von P. Jaeger und R. Lütke, Würzburg 1983, s. 291 - 299.
- 8/ Viz pozn. 2., s. 210.
- 9/ W. Weischedel, Abschied vom Bild, in: Erziehung zur Menschlichkeit, Festschrift Sprenger, Tübingen 1957, s. 627.

Zdeněk Rotrekl

Zdeněk Rotrekl

Hádej Pane kdo tě bil

- *oběť*

Prázdné místo se zdálo vylištěné. Pohybovaly se v něm stíny mrtvých a ještě matnější stíny živých. Michaela si raději stopla auto béžové barvy, aby dorazila včas na fakultu. Cestou míjeli zvláštní aparatury z drátů a kovových tyčí, asé ocelových a hliníkových, řidič se chvílemi díval na její semišovou kabelku a tašku se skripty z anatomie.

- Děláte to často? - optal se.

Nevěděla o čem mluví, řidiči mluví v záhadách a stručně, vstřebává je jízda a právě dnes klesala mlha. Řidič byl muž a Michaela si uvědomovala, že mužům se dá věřit jenom skrze jejich činy - peří, peří, pořád peří, padající peří, oškubávané, klesající, neužitečné peří. Vězela tak ve své anatomii, že už prodělala hypertrofii prostaty, záněty nadvarlat, peří, peří, neužitečné peří. Slova používají k zastírání úmyslů a řidičiv pohled se takovým činem zdál. V kabelce měla hřebínek, rtěnku, kapesník, stravenky na obědy ve studentské jídelně, zrcátko, měsíční jízdenku, kalendářík značného významu včetně data, kdy odjel Robert, antigesty, asi třicet korun a pět tuzexových bonů.

- Nepříliš často. Ujel mně autobus. -

Řidič neříkal nic. U muže je to horší, než kdyby mluvil. Schoulila se do svého kabátku. Projeli Vyškovem s rozbořenými domy, které doposud nikdo nedokázal opravit.

Zastavili za městem u nevelkého domu.

Zdělala se, co ji čeká? Chtěla volat, ale řidič prostě řekl: *✓* Přijel jsem, abych vás zatkl. *✓*

- Pročha proč? -

- Mám příkaz. Jděte přede mnou do toho domu. -

Zachvěla se. Co kde řekla - co si myslela - co komu psala? Na útěk už bylo pozdě. Patrně proto, že nikdy není možné určit přesně dobu útěku. Buď je předčasný a říká se mu zbabělost, nebo je pozdě a to pak výhrátný v kolejiích říká Ten byl ale pitomej.

U plotu kvetl šeřík a vyplašení ptáci ulétali. Řidič zaklepal zvláštním způsobem a řekl Ave Maria. Dveře se otevřely. Pod nohama se jim drolilo špatně postavené schodiště, vpravo se černala místnost s dvěma, třemi postelema, nestačila počítat. Ten, kdo otevřel, ustoupil do přítmi a pečlivě zamkl. Slyšela, jak v telefonu vytáčí dlouhé číslo, chvíli naslouchal, zase řekl Ave Maria s dlouhým přízvukem na A.

— Ze všeho mně schází už jenom vaše kabelka, — odmlčel se a upřeně se na ni díval. Měl deformovaný nos a kdysi patrně vyraženou vrchní čelist. Chirurg to dával dohromady špatně. Za svou tvář každý může, říkal Robert, dej si pozor na ptačí nebo zvířecí obličej. Jak si mohla dávat pozor, když stopla auto běžové barvy? Mohla si stopnout jiné.

— Pěkné jaro, že? — díval se stále upřeně.

— Vy jste mě zatkl — vyhrkla — a neřekl jste ani proč, ani neukázal zatýkácí rozkaz. —

— To není třeba, nikdo neví, že jste zde, — ušklíbl se, což byl způsob jeho úsměvu.

— Někdo ví, že jsem zde, — vydechla, zatímco on její levou ruku připoutával k posteli.

— Jeli jsme kolem těch lomů, ale nikoho jsem nikde neviděl, —
Hodiny na nějaké blízké věži byly třikrát za sebou.

— Všichni si mysleli, že zemřel za městem jako zločinec. — Jak to vyslovila, hned zaváhala, je dobré stáčet řeč jinam, proč s tím vyrukovala? On s tím začal, s tím jarem. Jednoduše řekne, že u toho nebyl, může připomenout, že se dělaly chyby, snad i to, že ten za městem byl už dávno rehabilitovaný, ona tomu moc nevěří, protože všechny rehabilitace se nedávno zrušily. Poznala náhle, že vůbec nezáleží na tom, co řidič řekne.

— To bylo dávno. — Podíval se bez zájmu ven z okna. Čas určoval on. Venku začalo ^{po}pórchávat.

Ona měla s časem pořád potíže. Ten autobus a ta zkouška. Mít tak

všechno za sebou. Odpověděla cosi o čase, neví sama co. Přestala se trást. Kolem domu projížděla nákladní auta, jedno z nich mačkalo klakson.

- Stejně, - odkašlal si, zřejmě mu úvahy činily potíže, - stejně, dokázal, že se vyrábělo mýdlo z lidských těl, hrbaté děti, jiné bez prstů, ty jsem viděl. -

Ušklíbl se opět svým úsměvem. Myslel na války, požáry, na to, kdy někdo je upálen a jiný se upálí sám.

- Místo ani čas si nevolíme, - přemýšlela a pocítila nejistotu. Zdálo se jí, že to všechno si zvolila neznámým způsobem po neznámé dohodě. Volíme pozdvihování a proměňování, napadlo jí slovo víno, po Robertovi, jeho slovo bylo víno. Měl ho rád.

- Víno, - opakoval ^{pohí} on, jak to, že uhádnul, co si myslí? Ona to přece nevyslovila, slovo jediného muže, kterého nepřestane mít ráda. Po celé křiži jí přejelo chvění. Právě v této chvíli na ni dolehla neúprosnost toho, co si zvolila. Napadlo ji směšné slovo osudový. Robert se tomu smával. To, strašně se smál, to, čteš, slyšíš, nevěř. Rozeber si, Sud a o - co je okolo sudu, on si věci vykládal z jazyka, z řeči, i když špatně. Ona z pocitů a volby a možná také špatně. Tenkrát ji přesvědčil jeho smích. Dnes jeho smích chodí za horami a On měnil i zvednutý kamínek ve víno. Pelyněk, který našli za tratí, rozemnul a řekl, absint, rozkousni a ucítíš hořkost. Verlaine a slunce nad jeskyněmi, z nichž jedna je ta pravá.

- Víno, - opakoval, - některé pozatýkáme, ostatní si zvyknou. Můžeme vás bít a odprosit, popravit a vzkřísit, zostudit i oslavit. Bít vás můžeme čím chcete. Třeba vaší vírou. Také naší vírou. Všechno je sláma, aby se nám lépe šlo. -

Peří, peří, padající, oškubávané peří, peří směšné. Řidič neví, co je hřích a vysmál by se tomu. Možná je něco mezi hříchem a vykoupením. I nevědomost má svá tajemství. Jiný svět přece existuje a ona o něm ví. Opět pocítila osudovost Roberta. Nazve si to tak. Už pomalu myslí jako on.

Slýchala v dětství o prvotním hříchu. Začala si ho teprve teď uvědomovat. Jsem prostě praštěná Robertem, usmála se.

Řidič postřehl její úsměv: - Dostal jsem příkaz vás zatknout, ale mohu zařídít, aby vás poslali do blázince. - Že by uhádl její myšlenky o tom, že o n i je učilka číst a psát? To snad není možné.

Řidič se přestal smát a tvářil se, jako by přemýšlel nebo jako by chtěl o něčem přemýšlet.

← - S kým se stýkáte? -

= S nikým. Mám před poslední zkouškou na lékařské fakultě. -

- To je vedlejší. - Začal bubnovat na stěnu. Odpoutal ji a vedl k oknu.

- Tady, ta čerstvá hlína, to jsou ti, kteří také nechtěli mluvit. - Ukázal jí místo pod oknem. Opravdu to vypadalo jako čerstvý hrob.

- Ale oni přece mluvili a mluví dosud, - zakřičela a hned si uvědomila své žalostné postavení.

- Máme i jinou možnost. Snad i dokončíte studium. To víte, ko-náme svou povinnost, jsme jen lidé. Mám doma dcerku ve vašem věku. - Říkal ještě cosi, ale Michaela nevnímala. Slyšela teď skutečně a na vlastní uši, že řidič s ní mluvil v množném čísle. My. Robert věděl všechno. Říkal, že neznáš-li ovoce, poznáš je po řeči. My. Ať je pozřou tranzistory a televize_x a starost, dojemná starost o dcerku, jako je ona, co bude studovat, jestli ho nepřeveze s nějakým chlapí-kem_x jako je Robert, který nakonec ten celý třípokojevý byteček obrátí zase na nohy. Co stálo na hlavě, na nohy. Pořád nikdo nemá, jak stát, na nohách nebo na hlavě a kde jsou nohy a kde hlava. Taky co je to stát. Může se i ležet a ve vzduchoprázdném prostoru se plave. Prostě jiná řeč. Jiné polohy, jiný úhel, jiná řeč, ano, Robertova jiná řeč.

Přišel muž, který ^utvíral dveře, a přinášel kabelku a tašku s jejími skripty. Zavrtěl ~~příx~~ tom hlavou. Řidič, jak se zdálo, porozuměl. Chtěla mu říci, že její neschopnost není v nohách a v mládí, ale v tom, co cítí na své kůži. Ale ta ji naopak utvrzuje o tom, že je vědoucí schopností. Navzdory té neschopnosti od negramotných rybářů, snad právě proto. Vědoucí žije v úkrytu a živí se mateřskou láskou a na pohled nesmyslnými oběťmi, které ovšem nikdo nevidí. V tom to asi vězí, že všechno rozžvýká jediný chrup a proto bývá pohodlnější stát se řidičem. Vše pod vidoucím trojúhelníkovým okem. Ona to oko vidí okem Roberta. Co bude?

Jeli opět běžovým autem. Nikdo nic neříkal. Motor chvílemi ^{te}kluslivo vyl jako pes. A teď si plně uvědomila neschopnost zdůvodnit sebe sama. Odůvodnit i chyby i smysl dveří ~~otvíra~~ých a zavíraných podle toho, kdo vchází a kdo odchází. Odpovědět řidiči, vyložit své jistoty, dokonce i své pochyby, protože tušila kdesi neodpustitelnou katastrofu snad právě v místech, kde je odpustitelné vše, nedokázala.

Řidič jel, pozoroval ~~axxx~~ cestu, ví kam jede? A kam ji veze? Dívala se na jeho ruce, ale ty kamsi odplouvaly. On sám, řidič běžového auta, se ztrácel, zůstal jenom stroj, motor, chladič, běžová karoserie, nepoužitelný klakson. Její hrůza začala křičet. Ona jede a vůz neřídí nikdo, nic z toho, co koktala, se možná nestalo, jak litovala, že nestuduje více, jenom tento předmět o řízené změní cév, žaludku a vaječníků skládající lidské tělo a ještě cosi, ještě cosi tam je, to poznala při první pitvě toho namodrale žlutého a studeného, co překročilo práh před třemi dny, řidič se změnil v stroj, snad jím byl od počátku, snad byl od počátku to namodrale žluté nebo běžové, snad nikdy necítil nevěst ani lásku, jenom jakési starosti, zajímavou výplatní pásku a vyříznout ho jako embryo by znamenalo usmrtit ho, proto asi zmizel a oběti, které nechtěl chépat, za něho ponescu hrbatí, slepí, beznozí a budou klnout, nic nikdo nepochopí, ji veze řídit a ~~xx~~ ten není.

Kdo je schopen nenávisti, kterou nese v podpaždí víra, je schopen i lásky, kterou také nese v podpaždí víra, co se světem, v němž vozy řídí takoví řidiči, Robert ~~je~~ nemiloval, už to ví, on mohl být tím řidičem, kdokoli jiný s ptačí tváří i s krásnou tváří, ulekanou z přisouzeného snu, všechno z téže látky, celá změť voleného i daného v úkol, a lékařství, k němuž se připravovala, k té poslední zkoušce znamenalo totéž, nic nevysvobozovala, neměla na vybranou. Kdo má na vybranou, ví.

Vezlo ji béžové auto, neví kam, zase míjeli antény a stožáry jako sítě, které roztahovali rybáři a nevěstky podobné jí, jinak by neužívala ty antigesty, zpronevěřila se Robertovi, ale ona je užívala proti době, aby doba z ní nepočala a Robert je jediná láska její mysli, to vše odnáší auto béžové barvy, všechny negramotné blázny, kteří také zemřeli, jejich znaky ryby na zdech vedle podezřelých, geometrických znaků na stejných zdech její pomatenosti. Ona jede v autu, které neřídí nikdo, *oudeis*.

Zastavili u jakési pumpy, nebo studnice. Nepostřehla, teče-li tu voda nebo benzín. Vycházela právě hvězda s dlouhým ohonem za sebou a ona nedovedla pochopit, co z toho je dozvuk bývalého času, co časování sloves, co skloňování podstatných jmen, kde věží ^lájmena, a to jí už úplně mizely číslice. Věděla jenom, že jede a ~~žž~~ zastavuje a že tedy skutečně žije. Ostatek pojala vycházející hvězda do svého ohonu. Když přestal pohyb, ~~terpve~~ pak pocítila sebe samu. Tuto vteřinu a začala se třást.

U studnice nebo pumpy zářil nápis: F A - UEL. Jedno písmeno bylo pocékáno vápnem. Těsně vedle totiž stavěli jakousi zeď. Cihly si brali kus po kusu, jiní je očišťovali, cihla zůstávala pořád cihlou. Nezměnilo se nic. Odpadla stará malta, cihla zůstala. Podstata cihly spočívala v cihlovitosti. Velmi dobré vysvětlení. Jenomže nic neříkalo. Jsoucno toto odlišné od jsoucna jiného. Cihly si podávali zedníci, kteří už

neznali toho prvního. Pracovali s něčím, o čem věděli, že měří tolik a tolik, že je tak a tak silné, kladli šáry na sebe, aby vázaly, někdy také ne, všechno spraví omítka, i když omítkáři je budou proklínat, je-li to u omítkáři co platné, dělali novou p maltu, měli natažený provaz, aby to bylo rovné, zednické kladívko, latě a vodováhu. Nevší-
mali si značek na cihlách, pili pivo z lahví a dohadovali se, co za to dostanou.

- Stavbyvedoucí seřval mistra, že to musí být do velikonoce, -
řekl jeden.

- Stále zdraví, do kterých? -

- Buřty nebudou lacinější. -

Přidavači kouřili, písek s vápnem a s trochou cementu se otáčel s vodou v bubnu míchačky a koukali na tu hvězdu s ohonem.

- Tahle věž má být jako zeď a tahle ~~žeď~~ věž má být jako věž. Jasné?
To potom rozebereme všechny baráky, stejně jsou v asanaci. -

- Jo, a kde budou bydlet lidé? -

- Něco jim najdou. Staví se pořád. -

- Ty, v tom bych já hebydlel. Pšovkněš v pátém poschodí, a v pří-
zemí vyletí špunt z flašky. -

Chvíli se smáli, něč^o ~~ž~~ řekl, ty nejs~~z~~ uvědomělý~~ž~~ a zase se smáli.
Pak vzal jeden štětku a zacákal první písmena toho FANU, zbylo už
jenom - - - EL.

- Co chceš, plní se plán. -

Jeden z nich vzal cihlu do ruky: - Dobrá, - povídá znalecky.

- Cihla jako cihla. Když jich bylo málo, dělali jsme víc malty.
To bys nevěřil. Malta jako dvě cihly a špatné vápno. -

Michaela naslouchala. Nemluvíli sprostě, a i kdyby, tak by jí
to nevedilo. Zvykla horšímu. Oni nemluvíli o cihlách, cihly měly tvar
lidského těla, jedna vedle druhé a měly podle zedníků dvě ceny buřtu.
Zнала to z anatomie. Vytáhli z vany chlapa nebo ženskou, to bylo úplně

jedno, už úplně jedno, položili na stůl a někdo z nich měl řezat. Také jednou z břicha vytáhli zárodek, to jí moc nebavilo, cosi mezi žábou a netopýrem bez křídel se soscákem. - Pozoruhodný exemplář, - ječel profesor, - zárodek člověka, mohl být geniem lidstva, Leonardem, Edisonem, vidíte, tak začínali také oni. Ji náhodou nevyřízli a neučili se na ní, raději měla studovat astronomii. V zárodku pulzovala krev a to profesora mátl.

Zeď vzrůstala do značné výšky. Hlasy zedníků začínaly z té dálky jako z oblak.

Auto, které Michaelo stopla, stálo u pumpy.

Šel tudy směrem k protějšímu kopci vysoký štíhlý muž. Cestu zřejmě znal, vypadalo to, že tudy chodíval mnohokrát.

Zedníci pokračovali ve stavbě.

Kráčejícího muže obklopili do půlkrýhu lidé. Dokonce tu zastavil i zájezdový autobus modré barvy a cestující se hrnuli ven. Teprve teď si Michaela povšimnula dvou zarážejících věcí. Předně zeď byla stavěna na způsob kruhovitého opevnění nebo spíše věže. Kam šel muž, jí nebylo také jasné, ale to množství lidí, seřazených jako v lidovém průvodu, mělo v ruce řetízky a obloučky. Lid už dávno nešel v zástupu, jednotlivé proudy se sbíhaly ze všech stran z neznámého seřadiště a směřovaly k muži. Ti, kteří neměli řetízky, drželi v ruce cosi většího. Mohl to být kámen, kus otlučené malty, možná podivná cihla zvláštní barvy.

Michaela užasla. Všichni se podobali řidiči, jehož běžové auto stopla a který během jízdy zmizel. Kráčeli po sunoucím se koberci, jehož konce se hýbaly jako chapadla chobotnice. Chtěla křičet na muže, aby prchnul, snad i křičela, ale on šel. Nějakým pocitem, vlastním ženám uhodla, že kráčí ke kopci porostlému ~~xx~~ zkřivenými olivami. Kdo kráčí k olivám, jde k rozhovoru. Něco jí to připomínalo. V těch lidech s tváří jejího řidiče rozpoznávala své známé. Nezdálo se, že by šli s radostí, spíše byli postrkování, některé posunovaly lokty druhých,

velká většina jich šla lhostejně jako na májovém průvodu, kde se mnozí horlivě tváří, ale nebýt loktů a stříbřitých vlásek, vůbec by nešli. V seřazených zástupech, a seřadila je snad opravdu náhoda a rozmar okounějího pořadatele, po suncucím se koterci se přibližovali k muži.

Muž o nich věděl. Gbčas je přehlédl pohledem a zpozoroval určitě i zájezdový autobus, auta různých značek, tranzistory na řemínek přes rameno, viděl bezpochyby i zeď nebo věž, cihly, řetízky.

Šel ke kopci.

Co Michaela zaslechla, začínalo na EL...

Nerozuměla mu sluchem, ale pocítila uvnitř sebe jakýsi pohyb. Neznámý pohyb, vycházející zároveň z něho i z ní. Poznala, že všechny proudy lidí přicházejí k tomu muži, aby ho zatkli.

Muž se zřejmě šel modlit na olivový kopec, porostlý křovinami a kamením.

kollebung!

Pavel Řezníček

Pavel Řezníček

John Coltrane : My favourite things

McCoy Tyner z kajuty svého plána vystřeluje rakety
které dopadají za obzor
Uražené hlavy hlídačů fosforeskují ve tmě jako sirky
Podrážka utržená a pohozená na schodišti ke kostelu
Navazuje hevor s kolemjdoucími pobudy
Uražený majitel zámku gestikuluje nad zábradlím
A prosí příval vody aby se stočil
jako ospalý had do konzervy
Elvin Jones svými bubny jako vypouklým břichem
zatlačuje ke zdi starostu
A mlčky mu hrozí očima
Listí je zelené a já nevím jaké ještě
V trávě se do sebe pustily zuby dvě láhve od whisky
Ospalý čaroděj přichází od lesa a nese čelist
Kterou tam kdosi ztratil
John COLTRANE vypouští z obrovského řetězu dvě vlaštovky
Které v zobáku nesou kusy ohně nakrájeného
na licheběžné kostky
Jazz se lokty dere davy shromážděnými před hromadou kostí
Rozsekaného náčelníka
A za chvíli tam už bude

/Z cyklu "Jazzové básně"/

Pavel Řezníček

Milt Jackson: Olinga

Bylo už pozdě když dorazili k řece
Ze země se zdvíhala jeskyně jako praporek
Dvě skutečné ruce z masa kladly na tvář jeskyně závoj
V řece se pěstmi bila polena
Drobný oheň straval vodu a převracel čluny
Klády ve vodě hledaly aligátory a pilovaly jim zuby
Vodou klusal kůň a hledal ztracený destavník
Vibrafon házel zapálené pochodně na slaměné střechy chýší
Ve kterých se skrývaly dvě opravdové ruce z masa
V tu chvíli v Paříži hedvábné punčochy na věži
kostela sv. Jakuba
A ještě vlak který si svítí očima na svůj stůl
Kde má rozloženy předměty denní potřeby
Konec plná olivového oleje na nádvoří v Jerusalemu
Dvě skutečné ruce bez majitele bez trupu
bez hlavy a hlavně bez kalhot
Last April který má ještě skla
The Metal Melter kde se to všechno vaří
Ron Carter vyřezává kudlou okénko do tvého těla
Rezumím už všemu X.....
Jackson koupe v olivovém oleji ryby
Rezumím už všemu ?
I'M NOT SO SURE.....

/Z cyklu "Jazzové básně"/

Jan Skácel

Poněm a křeků požadavků. Jsem to
to tiché mlčení a nesmím, aby byly bla-
ské vykoupené. Ale tolik krásu jistě
máme a tak se vlastně za toto mpozorně
omlouvám.

Jan Skáhl.

ZIMNÍ VERŠE

Jako by pokoušel se zrušit svět
od rána padá sníh a cesty k nám jsou bílé
Jsme zasaženi čistotou té chvíle
a kde je odpověď

Neboť jde o to: nepodlehnout pýše
úzkosti Pascalově neulomit hrot
Hle havran přilétl a posadil se tiše
na zasněžený plot

Joska Skalník

CENSUROVÁNO!

VĚZNICE 7
PRAHA-RUŽYNE

Forma 23.12.1986

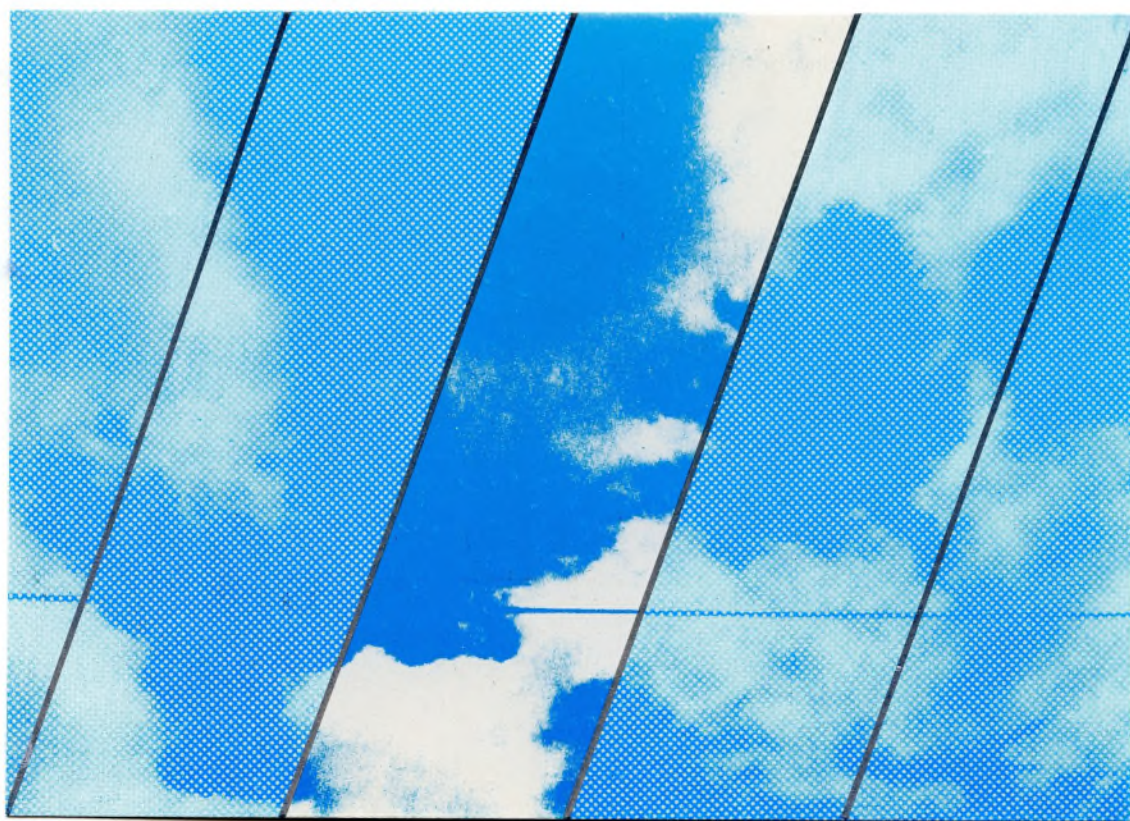
303

SVOBODA

NALEJE

Naděj je jistota

SEAWIE



UMYSLNĚ BEZ NÁZVU

KARLOVI K PADESÁTCE

PŘÁTELSKY

Karel Srp jr.

"Zděšen teď stojím života na okraji..."

(K básním Josefa Čapka z koncentračního tábora)

Tematická jednostrunnost je zřejmým rysem posledních básní Josefa Čapka.¹ Jejich poměrně široký formální rejstřík, přecházející od písní přes elegie k volnějším reflexivním meditacím obsahuje úpornou koncentraci na několik stále se navracajících představ, které se týkají věznění v koncentračním táboře. Mnohokrát byla připomenuta okolnost, že se Josef Čapek poezii dříve nevěnoval, že se k ní přiklonil za obtížných životních souvislostí, stejně jako byly konstatovány inspirační zdroje, ovlivňující jak jednotlivá slovní spojení, tak celkovou strukturu poetiky.² Ačkoli Čapek nemohl básně důsledněji korigovat, vznikla sbírka uchvacující vnitřní výpovědí. Postihuje nejsmutnější období jeho života, kdy prošel stavy stojícími na hranici slovního vyjádření. Neznamená to však, že radikálně změnil svůj pohled na skutečnost. V řadě momentů navázal na předcházející tvorbu. Časté využívání zkonvencionalizovaných básnických obrátů nebo běžných literárních forem zřejmě vyplynulo z kontextu vězeňského prostředí, neboť psal také pro omezený okruh prvých čtenářů, jimž byly verše především určeny. Tento postup, kdy se navrátil k nejprostším obrátům, kdy nemusel užívat o tzv. moderní výraz, kdy nic nebránilo v užití tradičních příměrů /např. metafory, které by v jiných souvislostech působily jako klišé, získaly nový smysl/, vytvořil bariéru mezi vnitřní zkušeností a výslednou básní. Volba použitého jazyka sotva mohla být tak individuální a vytříbená jako za normálních okolností. Čapek odhodil snahu o formální experiment. Chtěl být co nejsdělnější. Nevyužil ani výrazových prostředků expresionismu; nešlo mu o přímé vyslovení stavu rozdrásaného nitra, jak by se dalo čekat v souvislosti s ranou tvorbou, ale pracoval daleko popisnějším způsobem, ve kterém zástupné symboly odkazovaly k tra-

dičním literárním motivům.

V širší souvislosti navazují Básně z koncentračního tábora na linii české poezie začátku třicátých let, která již tehdy anticipovala zkušenosti zmaru, skepse, smrti a stesku. Za jejich dokumentárních charakterem, sledujícím podle svědectví zcela konkrétní situaci vězeňského života,³ jsou obsaženy obecnější umělecké přístupy, týkající se existenciálních poloh života a smrti.

Dominantní pocit básní, ať byl přímo vysloven nebo jen slovy prozařoval, je tesknost. Bezútěšná přítomnost "Sta a sta těl na sebe natlačených..." /74/ kontrastuje s individuálním steskem: "Teď sám a sám a v duši plno děsu..." /74/, který má jak prostorový, tak časový ráz; asociuje vzdálený domov i je nenaplnitelnou touhou, tůň nedovzpomínání. Je-li stesk pouze prostorový, zmizí, jakmile se uskuteční naděje: v rámci časovém však neposkytuje žádnou ochranu; spíše ještě zvětšuje apatii k přítomnosti.

Životní rozpoložení, vyvolané ztrátou individuální svobody, předvádí Josef Čapek jako paradoxní mezistav "jenž žití hoden není" /83/, ve které "tvůj život vlastní nezdá se být už tvým" /9/. Jde o pouhé přežívání, kdy "za života nežil jsem" /138/, kdy "já jsem a nejsem to, co tady v temnu leží" /216/, které rozevírá konstantní pocitový horizont většiny básní.

Omezenost volného pohybu uvnitř minimálního prostoru cel, nejčastěji verbalizovaná vazbou sem-tam, doprovází sevření časové; čas, specifikovaný jen rychlým nebo pomalým plynutím, je stažený, ztuhlý, nehybný /"jako kdybys hnil teď v mrtvé zátočině", /48/; dostává vyloženě negativní příklady: je "hluchoněmý" /149/ nebo je bobtnajícím puchýřem, z kterého vytéká hnis. Jedinou možnost, jak uniknout konkrétnímu času, nalézal Josef Čapek ve spánku, který mu představoval krátké vysvobození, neboť se v něm čas ocitl mimo vědomí.

Nejprůkaznější vysvětlení tehdejšího Čapkovy světonázoru lze nalézt v postoji k přírodě, ve které rostliny, ptáci, měnící se roční období jsou nositeli stesku; domov připomínají jak prvé jarní květiny rostoucí podél cesty, tak oblaka, v jejichž amorfности spatřoval manifestaci krásna. Označil je za posly věčnosti /"lidské věci se rozpadnou/ a v nic se uvedou v čase/ ve prach obrátí bytnost svou/ my zářit však budem zase"/60/, neboť vyvolávala představu, že "samo nebe se otevírá"/58/. Základním obrazem touhy po svobodě se stala konfrontace oblak s okenní mříží /"Okenní mříží vidět oblak vzdušný rej/ jak zjevují se stoupají a zase ztáčí/ ach, rozkoš svobody, volného pohybu"/61/. Její kořeny spadají sice do okruhu odvěkých lidských symbolů, avšak v romantismu prošly výraznou existenciální transformací, která anticipovala dnešní pojetí, tzn. i Čapkovu otřesně konkrétní pozdní poetiku, rozvedenou ještě v polaritě svázanost-volnost, či poute-křídla. Čapek tak rozlišoval mezi jevy smysly uchopitelnými, rozpomínajícími se od individuálních fenoménů po roční doby, které mohou reflektovat stesk a smutek, ~~jsm~~myslově nepostižitelným, netečným a chladným nebem, nepřístupným citu a rozumu. Lze to doložit na vztahu krajiny, která se mu již dříve stala nositelkou psychických stavu, a nebe: "Nelí-
lostná to krajina/ zlá krajina čekání/ posupně němá jako mršina/
jež do prázdnot se okázale šklebí/ a nehanbíc se ňní neděsíc/ řiř
nastavuje lhostejnému nebi/ v němž veliké a strašné Nic/ už zasta-
vilo orloj hvězd"/151/. Nic, metafyzické nic, pouze pojmově postiži-
telné, je umístěno do nebe, místa cizoty, netečnosti, smrti: "Ach
nebesa, nic?/ jak prázdná jste, lhostejná, pustá/ jen mrazivá cizota
halí se za vaši plenou/ nic na obzoru němém"/163/. Často jsou evo-
kovány básně K.H.Máchy: "Hvězdná nová/ jak ničím, ničím je ti lidský
žal"/162/. Ač "celého se chápeš vesmíru", pak ten "na vědomí tě vů-
bec nebere a v netečnosti své se nehne"/119/. Je-li nebe lhostejné

k touhám a strastem člověka, který "marně o pomoc volá ke hvězdám" /100/, manifestuje se jeho existence na mrtvých tělech, zastupujících smyslovou přítomnost mrazivého a hrozného Nic: "ta vzdálenost a strnulý ten chlad...toť jiná neznámá bytost je/ z cizího světa host"/101/. U Čapka dochází k výraznému zvěcnění smrti; není mu tajemným mysteriem přechodu do jiného života, ale denodenním jevem; jako by nenalézal vhodný přírůbek k vyslovení jejího skutečného stavu; táže se, aniž by odpovídal: "ne už lidé ani věci, všemu světu odci-zení - co to je, co jsou ti mrtví, to co nás živé mrazí..." /78/. Představu smrti specifikoval dvěma tradičními symboly: buď šlo o "nahou jámu do prázdna upřenou" /77/, nebo o "věčné mlčení/ tam ty-čí se a ční jak černá němá zeď" /16/. Smrt se vztahuje k životu, je jeho uzavřením; není však definitivním zápořem, který Čapkovi představovala až nicota: "to zdálo se mu pádem v samu nicotu/ v tu ni-cotu, již sama smrt se strachuje/ v nicotu, která ničí všechno co tu je" /19/.

Základní Čapkův světonázor, který je výsledovatelný ze vztahu příroda-nebe, je možné doložit i v dalších momentech. Jedním z nej-zřejmějších je jeho pojetí barevné symboliky. K často zmiňovaným barvám patří černá a modrá. Obě nesou tradiční významy: černá zna-mená smrt, modrá svobodu. V básních se setkáváme s černými ~~pr~~roky, černou tmou, černým tichem, ale i s černým andělem, černou perutí, černým havranem, černou cestou, černým snem, černou kaluží, černou tůň. Černá, která je barvou těžkomyslnosti a vnitřní deprese, zje-dnostrahuje vyexponovanou atmosféru básní, strhává je k úzkostným stavům. Její bezvýchodnost vystihuje přírodní úkaz, ve kterém se černá oblaka odráží v černých jezerech. Toto starší Čapkovo spoje-ní oblohy zrcadlící se ve vodní hladině, kdy jakoby pozorovatel stál před dvojím nebem, bylo přítomno již v jeho rané tvorbě. Tepr-ve v Básních z koncentračního tábora dostalo hlubší melancholickou

rezonanci: zrcadlení černé v černé definitivně uzavřelo svět.

Zatímco černá byla běžným literárním přehodnocením empirického jevu, souvisela modrá s prostorovostí oblohy; znamenala naději a svobodu. Stejně vlastnosti dostala ještě bílá a červená, přičemž jevová kvalita bílé z básně Poslední sních, kde se překrývá bělost tajícího sněhu s bílou rašících květů, evokovala Čapkovu touhu po malování, která z jiných básní, ačkoli jsou většinou autobiografické, nebyla příliš patrná. Ambivalentní pocitové kvality barev jsou nejzřejmější z Písně /193/; významy šedé a modré se měnily podle dřívější a nynější psychické zkušenosti? šedá je barvou duševní koncentrace i pohlcujícího útisku: "pod šedou oblohou se srdce usobírá, teď šedá obloha mi srdce svírá"/193/, modrá volnosti a stesku: "Pod modrou oblohou se srdce k letu sbírá, teď modrá obloha mne smutkem svírá"/193/. Jednotvárné přežívání ve stínu černé perutě nejlépe vystihuje šedá, kterou je specifikováno jak vnější prostředí koncentračního tábora, tak i vzhled postavy: "ve tváři barvy neměl, jenom šed"/115/. Vyskytují-li se v básních jiné barvy jako růžová, zlatá, stříbrná, zelená, použité nejčastěji v souvislosti s oblaky, stromy či rostlinami, mají vždy kladný smysl; nejčastěji evokují domov.

Distance blízkosti a dálky, předvedená rozštěpením těla a duše, způsobeným steskem po domově /"kam nejbliže, kam nejdále mám" 210/, tematizuje pocitové zázemí, představující nejužší dimenzi zakládající svět: v postupných Čapkových návratech k jedné psychické situaci vyslovené v mnoha obměnách, je obsaženo poznání, že bez obnovy primárního lidského vztahu, daného rodinou, nemůže vzniknout žádné dílo, žádný svět. Stesk po nepřítomném domově vytváří oblouk, z něhož vychází jistota a vnitřní síla. Je příznačné, že to nejsou spoluvězni, ale lidé nejbližší, k nimž se v básních obrací: ve vězení, kde se člověk stává součástí beztvarého davu, jako by nemohl hlubší kontakt vzniknout.

K patrně nejprínosnějším poetickým postupům Básní z koncentračního tábora patří technika zrcadlení nebo slovního obratu, která násobí pocit bezvýchodnosti; vzniká např. opakováním téže životní situace, stejné ve dne i v noci nebo přehozeným pořádkem slov /"ty do dále se kamsi dívaly /ty dívaly se kamsi do dále,115/ nebo reflexí jednoho jevu v druhém /jak mrtvá černá tůň v níž zrcadlí/ se těžký mrak, též zmrtvělý a zčernalý,221/.

V Básních z koncentračního tábora je zahrnuto mnoho momentů, které sice navazují na prožitou zkušenost, avšak byly také předznamenány starší Čapkovou literární prací. Jako by se setkal se stavy z povídkových souborů Lelio a Pro delfína,⁴ kde se vyskytují styčná místa jak v obecném přístupu k životu a smrti, tak v detailnějších popisech. V Leliu je formulována představa-nicoty, do které je "duše unášena úzkostí, vyvolanou izolací; přežívání, kdy "můj život, vím to, mi již nenáleží, ale ještě jsem živ"/40/; smrti jako cizoty, kdy "mrtvý svět podával svou kamennou cizotu"/46/. Rovněž zde najdeme netečné nebe, pojaté ještě jako oko boží:"snad spatříš v nekonečné dále nepřítomný pohled oka božího, odvrácený do sebe v bezmocném majestátu"/53/. I v Kulhavém poutníku⁵ je možné objevit některé velmi blízké pasáže k Básním z koncentračního tábora: stačí připomenout úchvatné stránky, kdy rozlišoval mezi těžkomyslností a trudnomyslností, kterou označil za "těžce bezvládnou a bezhraničnou melancholii", zatímco těžkomyslnost je "více aktivním a dramatičtější stavem ducha než toto druhé, tj. trudnomyslnost-pozn.a./ co je obestřeno mráкотami smrtelné tesknoty".98/. V básních z koncentračního tábora šlo spíše o posun k trudnomyslnosti, neboť těžkomyslnost byla ztotožněna s melancholií, která je "šerá, němá, bez obrysu, bez podoby, bez hranic"/76/. Melancholie, vyjadřující pohyb od těžkomyslnosti k trudnomyslnosti, přepadá záludně vězně. Než se jí ubránit. Nicotu, kam míří její po-

hled si kulhavý poutník představoval jako "mučivě zející ránu... do které by se ...život v černé místnosti propadal"/169/. Na otázku, kde ji nalézt ve vesmíru, odpověděl že "je to nicota přebývající v člověku". Rozlišení trudnomyslnosti a těžkomyslnosti aplikoval kulhavý poutník ještě na diferenci mezi tmou a temnem, neboť tma je zlá, je to něco záporného. Temno však náleží ke světlu..."/100/, tzn. že jediné tmu lze spojit s nicotou. V Básních z koncentračního tábora je toto stanovisko pozměněno tak, že nicota je shledávána za plentou nebe. Jako by se ve smrti setkávala nicota člověka s nicotou vesmíru.

Obecnější názorová platforma básní z koncentračního tábora, kterou jsem se snažil v předcházejícím rozboru postihnout, se prolíná celou Čapkovou literární tvorbou. V pozdním období však dostala pragnantnější podobu. Nepřirozený stav vyvolal tematické zjednodušení omezující se na velmi úzký rejstřík symbolů a psychických stavů. Odkryl spodní vrstvy Čapkovy osobnosti, které by jinak zůstaly nepřístupné.

Karel Gyp

Poznámky:

1. Básně byly shrnuty ve sbírce Básně z koncentračního tábora, Praha 1946.
Z této knihy bude dále citováno.
2. Poezií J. Čapka se naposledy detailněji zabýval J. Opelík, v: Josef Čapek, Praha 1980, s. 246-252
3. Vzpomínky od spoluvěznů jsou obsaženy v knize: Josef Čapek, malíř-básník, Praha 1948
4. cit.dle: J. Čapek, Rodné krajiny, Praha 1985
5. cit.dle: J. Čapek, Kulhavý poutník, Praha 1985

Andrej Stankovič

Cestopisná máchevská variace

Č... č...em zůstane

Fúzistovi fúzista

Ta lidská, ta lidská
sveboda falická,

sveboda vesnická -
- již má i pes, micka,
sveboda městská -
- i myš německá.

Sveboda pešíská,
nad níž tu veš štká,
sveboda vídeňská
- přd o ní vím dneska

Ta lidská, ta lidská
sveboda falická,
romská i baltická,
enská i valdická,

sveboda-smrt,
ji má i zará,

sveboda fúze,
v níž žiju v hrůze.

Karloví Šupovi k 50. všechno dobrý
s tím, že se povad mám - na co tesit -
- na spolupráci

Vděm

Andy Flanagin
1987

Jiří Šetlík

Pozdravení Karlu Srpovi sen.

Poprvé jsem o Karlu Srpovi slyšel někdy z počátku 70 let. Činnost Jazzové sekce, s níž bylo jeho jméno spojeno, vzbuzovala ~~také~~ naděje.

V opaku k předcházejícímu desetiletí působil "kulturní ruch" let sedmdesátých poněkud temně a bezbarvě. Pověst označovala pana Srpa jako muže cílevědomého a energického. Těšil jsem se, až ho osobně poznám a vyjádřím vděčnost za jazzovou aktivitu. Jazz ostatně patřil nedílně k našemu životu od mládí. Vzrušovaly nás za války jeho černošské rytmy i evropské podoby, nejen v protestu proti protektorátní kultuře. Byl pro nás znamením avantgardy. Jeho hvězdy ze světa i z domova / zvláště J. Ježek a E. F. Burian / osvětlovaly naší cestu k umění. Jakkoliv se jeho formy i projevy hodně změnily, zůstal pro nás také jednou z hodnot, pro něž neplatily umělé bariéry mezi lidmi a národy.

Nevím již přesně, kdy jsme se setkali poprvé. Pamatuji však, že mne překvapil robustní, sedláckou postavou a získal si jasným pohledem, pevně podanou rukou a chlapeckým téměř, rozpačitým úsměvem. Na venek působil svým chováním váhavě. Nahodilá setkání s ním ve společnosti, na výstavách, při vernisážích a jinde mne však přesvědčovala, že jeho přitažlivý optimismus vychází z jasného myšlení a víry ve smysluplnost jeho konání. Nejraději jsem ho vídal v krčském domečku sekce. Z tamního vlnobití mládí se tyčil jako maják. Každému kolem spíše radil nebo odpovídal na dotazy, jak se mi zdálo, než by dával příkazy. Imponovalo, že dal kolem myšlenky tým dobrovolníků, kteří rádi pracovali: jednali s příchozími, pořádali kartotéky, rovnali plakáty, dávali dohromady knížky, programy, gramodesky i magnetofonové pásky, činnorodě naplňovali čas. Když zásluhou Karla Srpa a jeho druhů přibyl k jazzovým koncertům, festivalům a muzikologicky zaměřeným bulletin^mům a svazkům i širší okruh aktivit, vzrostla úcta /ale i zášť/ k programu, který uskutečňoval. Chápal souvislosti kulturního podhoubí, uvědomoval si, že třeba sledovat jeho vnitřní vazby. Zájem mladých lidí o jazz obohacoval o poznání kořenů této hudby a encyklopedickou pozornost jejímu rozlivu v současném světě. Stejně tak

došel k závěru, že je nutno poukazovat i na ostatní umělecké projevy, jež s pohyby v kultuře souvisejí. Zpřístupňoval ~~ix~~ tvorbu, která byla z pomíjivých stanovisek veřejně zanedbávána a byl ochoten spolupracovat s pisateli, jimž se nedostávalo publikačních možností, ač si toho hodnota jejich myšlenek a vědomostí nezasluhovala.

Nejsem práv cenit celou bohatou aktivitu Jazzové sekce, jejíž duší je Karel Srp. Když jsem však držel v ruce dlouho nevydáváný text B.Hrabala, studie Kladivovy, Chalupeckého, Rezkovy a dalších, měl jsem dojem, že zásluhou tohoto sdružení se záležitosti publikační činnosti vracejí do přirozených poměrů. Věřím, že zveřejňováním, třeba i v malých nákladech, poznání a názorů a jejich konfrontací prospívá se myšlení a tvůrčímu rozvoji lidí. Tím spíše vítal jsem vycházení Situací, v nichž se po letech připomenul význam osobností výtvarnické generace, k níž patřím. Podobně, z hlediska mé profese, byl jsem vděčen za pomoc sekce při vydání komemorativního sborníku k poctě Evy Kmentové / na němž jsem se podílel/, za dokument o akci Most a za chystané záměry výstavní. Důležitý podíl na výtvarnických publikacích měli jistě přátelé, Joska Skalník a Karel Srp jr., náš novopečený kolega; přesto jsme všichni vděčně uznávali, že magnus parens všeho tohoto činění je předseda sekce, Karel Srp sen.

Aby prosadil šíři zmíněné kulturní aktivity, jakkoli se zdá přirozená a pro život žádoucí, nestačil Karlu Srpovi jen umělecký rozhled, cit a organizační schopnosti. Bylo také zapotřebí vůle a odvahy, které vrchovatě projevily. Navíc spolupůsobila tu i jeho skromnost a nezištnost; vzdálen touhou po slávě byl s to soustředit se na obranu výsledků práce, jíž se stalo neblahým zvykem podsouvat "nekalé" úmysly a cíle.

V malé záviděníhodné situaci Karla Srpa sen. připomíná čas jeho padesátky. Vyzývá nás, abychom mu vyjádřili dík za mužnost jeho postoje, za vážnost práce, jíž prospěl naší soudobé kultuře a umění. Splácíme tím jen malou částku z mravního dluhu, který vůči němu za leta máme. Jedním dechem chce se popřát mu zdraví, duševní klid a sílu - se zjištěnou nadějí, že bude moci ve své obětavé činnosti pokračovat.

Jiří Šetlík

Pavel Šrut

Milý Karle, ty jsi byl vždycky architekt velkých otevřených domů / a kéž ti to ještě mnogaljeta zůstane/. To já si sedím

v 1+1, pomalu si koniáším a žádný velký plány nemám. Ani v hospodě. To víš, padesátka to má ke mně taky kousek pěšky, tak co si dělat mrzutosti. A tak prostě

pálím svoje starý spisy
komín dostal záhul
spisy lásky z doby Kdysi
kdy Říp soptil lávu

V trezoru železný vany
hryzaly je myši
zabilo to dva potkany
ještě teď je slyším

Slova slova velký plány
sladký jako perník
bílý myši umazaný
od tiskařský černí

Pálím v noci svoje spisy
komín dostal záhul
nevěřím jim jako kdysi
dyť mě vzaly na hůl

Jen mý myšky ty si zvykly
říkají mi: ty jsi náš!
překonaly různý cykly
a ze mě je koniáš

a s pozdravem Pavel Šrut.

Eva Švankmajerová

Eric Frankmajerová

KULTURNĚ VÝCHOVNĚ ČINNOSTI.

Snahou přitom bylo udržet je ve ztížených podmínkách - co nejvyrovnanější, manýry Asie. Rytmus na lince kuchyně přes dobytek aby byl ve finální mražené době co nejnechutnější.

Pokračujeme. Ochotnický výstup I.

Abdal Dali Habu oblast Hadramal byl zrovna na volnější procházce tam kam svit hvězd dosáhoval. Byla to postava podivná. Tu uviděl jednoho starého hrobníka, jehož oči se škodolibým ohněm ve tmě jen jen jiskřily.

"Dobře jsi vykonal povinnost svoji, provázku můj" pravil stařec s děsným výrazem v hlasu a sehnul se v půli cesty k zemi, prohmatal ji a dosti silný provaz, jenž byl přes silnici od stromu k stromu jako železná struna, natáhl!

Tu uprostřed silnice ležela zdechlina chlapa. Zdá se mu, že hlava dobře o kámen narazila, aby černá duše měla kudy vyletět. Přistupuji blíže, posvítím si baterkou na to všechno nadělení, které v louži krve leží. a spatřím, že lebka od nárazu na hrubý kámen je roztržena tak, že se až mozek s krví smíšený po kůře stromu rozletěl. Zkušený člověk by viděl hned, že smrt okamžitě následovala, ale kde ho hledat. Děsný plamen pomstychtivosti mi vyrazil dech, když tu mrtvolu vidím. Otáčím se k Abdulovi Dali Habu, který se vytýčil s vítězným pohledem na mě, jak na zničeného nepřítele a zvolal: "Po dlouhých letech konečně jsem ti mohl zase uškodit!" Dlouho jsem strádal tuto myšlenku a nyní přece tě vidím zděšenou před nohama svýma, jak jsem si byl před lety přísahal.

Je, pomoc, pomoc, já furt koukám kdo to je, kdo to je. To snad není pravda /a usmíval se při těch slovech na mě/. Potom kopl s výrazem nejvyšší nenávisti ve zvráskalých lících do mrtvoly, která se na svahu zase obrátila, tak že se zrůzněný obličej se skleněnými očima objevil. Najednou se na křižovatce srocují zvědavci z domu vybíhají muži a za skřípotu pneumatik usedají do škodovek. "Do bezpečí", zvolal jeden. V přízemích řinčí rychle stahované plechové rolety obchodů. Ve vyšších patrech se zavírají okna, do nichž jsou honem dávány polštáře. A Abdal Dalí Habu ukazuje dopis jedné ochotnici. Zájemci jsou tak zváni k veřejnému vystoupení. "Milé kamarádky", stojí v listě, "v říjnu letošního roku bude sehráno. Při této příležitosti se plánuje shromáždění diváků."

Mezi fanoušky kolují podobné zprávy už několik týdnů. Vyplašení ptáci se o překot vracejí do hnízd. Domácí buvoli zamířili instinktivně k ohradám, skončilo přece všechno. Kdesi v dáli vyje pes. V domnění, že nastala noc, rozezpíval se melodicky ovrček. Drobné světlé skvrnky se však znovu ukazují a vyprsknou takřka okamžitě záplavou světla. Podivná modulace slunečního spektra kolem nás ožívá. Pak barvy postupně splývají, až vydají bílou. Stín nás opouští, sotva přišel a je taky po něm. Abdal Dalí Habri odečítá čas po sekundách. Zbývá pouhých deset sekund. Je po všem? Konec představení.

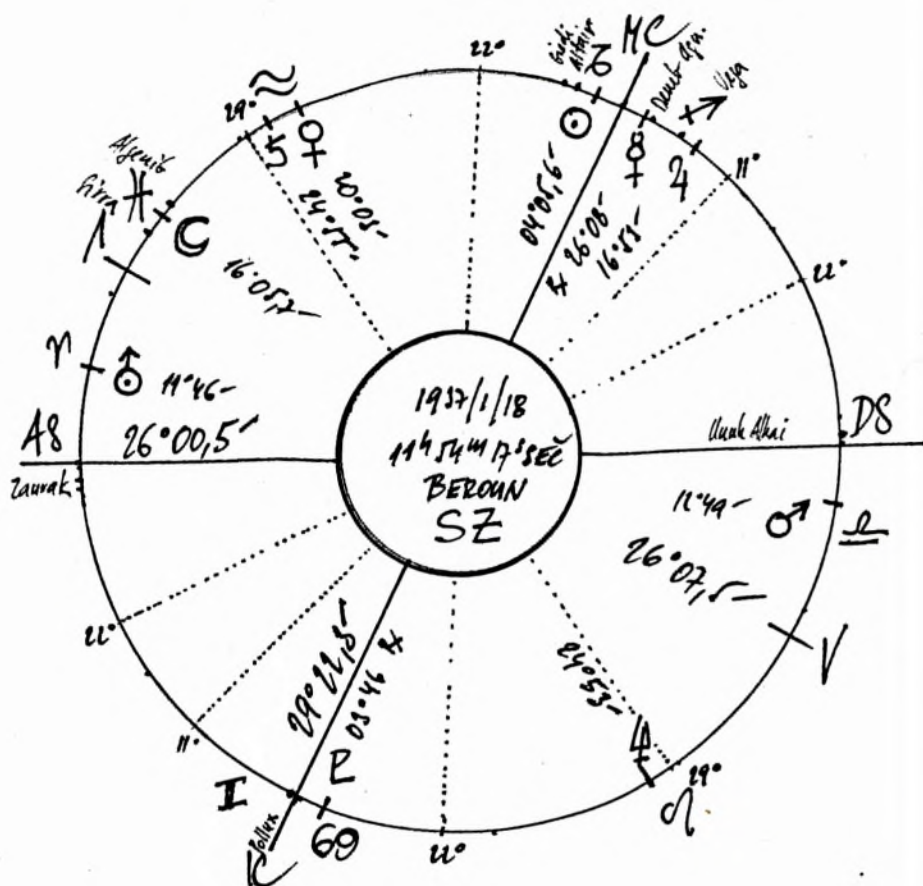
Jdu sama domů. Vzduch je chladný na Smiřického náměstí, ševelí listy lip. Věž kostela strmělá, potemnělá a ticho. Klid neuvěřitelně spících. Jdu sama tiše, ani myš. Kolem školy evidentně c.k. postavené něco pomešských venkovských paláců, jakoby městských. Jdu, jas a svit vítězné luny. Jdu šťastna. Z obřadu, mše, vystoupení. Tančím, kráčím, ale strachy se chvěju. Jdu ze šmírácké exhibice sdružení, které si však chtělo hrát.

Podívejte, tohle červené s hvězdičkami - a támhleto žluté, tiskne dvacetičtyřletý nosík na sklo výkladu a s ním ještě dvěsto mrňousů. Ema má smůlu. Teta má radost, že má venínko. A horlivě přes sklo ukazuje všechny známé. Transfuse s moc šikovnýma rukama. Pravda na tu svou obratnost vědycky doplatí. Po celý rok shánějí správné fouky a překrásné vzory se jim rodí při jejich strasti před očima všech Pražanů. Prodejní výstava je celoroční. A při toulání ulicemi Starého Města sem žádný učitel neopomene zajít. Největší odbyť

I pro zkušeného toho, jenž se brání fotoaparátem. Pak ještě zdvojem chvilky obyčejné člověčí radosti z pornografických obrázků, které se dají sdělit. Cvakneš. Máš ošatku pestrobarevného, cvakneš podruhé - a hele malérečka jako kráva. A jak se poděsí. Vždyť jsou si podobné jak vejce. Museli bychom snad nosit vodu po kapsách. To by bylo!

Fragment Eva Handmajerová 1984

Tabriz



VELKÁ KVADRATURA poblíž rohů jeho nativity, tvořená SLUNCEM/MARTEM/URANEM/PLUTONEM, symbolizuje dynamickou vůdčí osobnost, romantika, který je si však vědom svého osudového poslání, jež také zodpovědně naplní i přes hrozící represi a sebeobětování (SLUNCE konj. hvězdy ALTAIR a GIEDI). Konjunkce VENUŠE/SATURN v XI. v opozici na NEPTUNA v V. domě, která poskytuje VELKÉ KVADRATUŘE ohnisko, naznačuje, že její nositel se angažuje ve skupinové aktivitě, prosazující právo umění a zejména hudby na drsnou krásu.

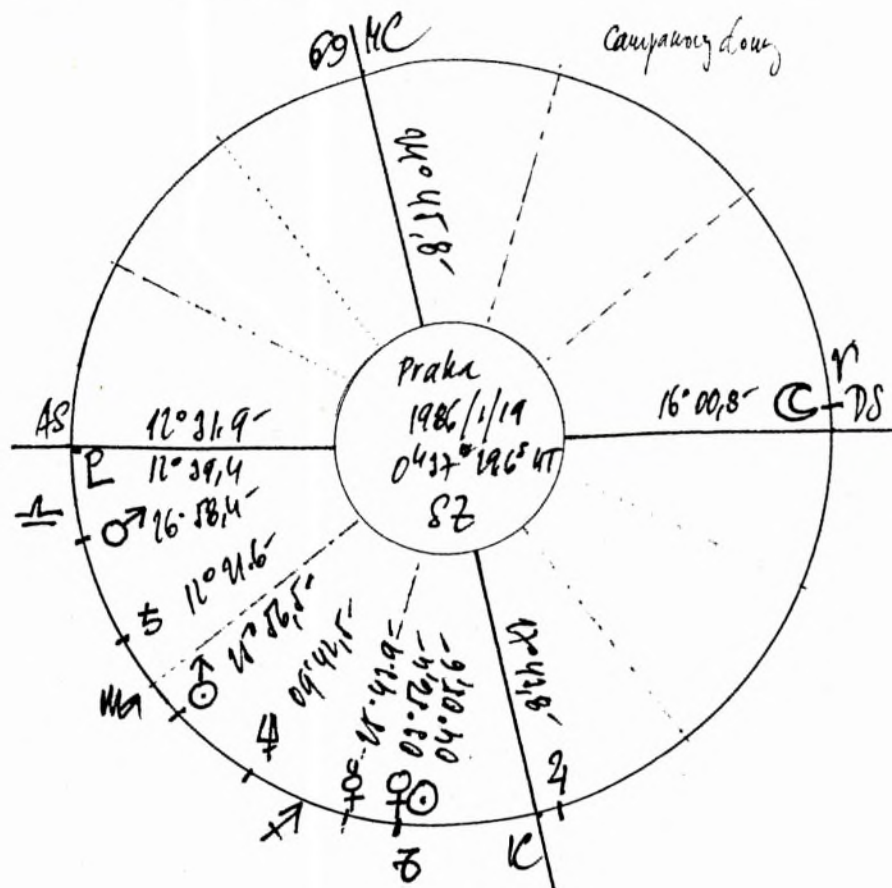
Nejdůležitější tranzity a Solunární revoluce 80tých let nám umožňují sledovat vývoj Karla Srpa z milovníka jazzu v osobnost, která přetváří realitu.

V letech 1981-86 ovlivňuje Solární revoluce PLUTO svojí kvadraturou na SLUNCE. PLUTO představuje síly, které zásadně transformují (ať už dobrovolně, nebo násilím) naši osobnost. Vidíme proto Karla Srpa, jak obětuje Sekci nejprve své síly a schopnosti a pak, když se přidá svou kvadraturou na SLUNCE SATURN, i své postavení (říjen 83).

Začátkem roku 1986 nastává dlouhodobý vliv NEPTUNOVY kvadratury na LUNU, který zmrazuje Lúnární revoluce až do roku 1991. Situaci navíc komplikuje opět SATURN svými postupnými aspekty

na LUNU a SLUNCE. Tato druhá krize vyvrcholí v roce 1989. Pak již snad (nejpozději v roce 1991) zasáhne osvobozující kvadratura URANA k LUNĚ.

Pro názornost uvádíme, jak situaci popisuje Srpova Solární revoluce z 19/I/1986:



V popředí se nacházejí LUNA/MARS/SATURN/JUPITER/PLUTO. Ten je dokonce v přesné konjunkci s ASCENDENTEM revoluce a MARTEM nativity! Kladný vliv konjunkce SLUNCE s VENUŠÍ je potlačen padajícím domem.

Události dostávají spád. Srp hraje jednu z hlavních rolí v dramatickém (PLUTO/ASC) boji (MARS/I. dům) za Sekci, který vzbuzuje všeobecnou pozornost (LUNA/VII. dům). Dochází k pokusu o konečné řešení sporu (PLUTO opozice LUNA) a tak se Srp s dalšími šesti aktivisty ocitá ve vazbě (SATURN/I.dům). Důvodem je tzv. nezákonná výdělečná činnost (MARS kvadratura JUPITER). JUPITER v I.C. symbolizuje veřejné sympatie, kterými jsou oběti zahrnuty.

Jakousi nadějí na vítězství naznačuje Solární revoluce z 19/I/1987, kde pozice SLUNCE poblíž ASCENDENTU ukazuje na hrdinství, zatímco NEPTUN, nejzavilejší planeta v této historii, se nachází v pádu ve XII. domě. Doufejme, že nebude nutné čekat na výše zmíněnou uranskou kvadraturu k LUNĚ v roce 1990-1992.

UPOZORŮJEME, ŽE VŠECHNY ÚDAJE JSOU V SIDEREÁLNÍM ZODIAKU!

Tabriz

Jan Trefulka

Harle Srpovi K padesátinám

Jan Trefulka

D e n z a d n e m

Náprstek úzkosti -
jako když z kohoutku kapou
krvavé krůpěje
a ty se ptáš
do čího srdce tam v podzemí
vrazili nečistou pípu

Paprsek samoty -
jako když luna hvězdy přezáří
a opuštěná pluje
ve vlastním stříbře
chladném jak smrt

Vzkřiknutí bezmoci -
jako když dravý pták
v dutině skály rozpozná
své poničené hnízdo

Dnes Zítřka Den za dnem

Náprstek naděje
Paprsek vlídnosti
Ozvuky věrného hlasu

Zdeněk Urbánek

Zdeněk Urbánek:

(dedikace R.
Septoni na
Konci března)

TŘI DOBY JIŘÍHO POLÁKA A JEHO ZÁNİK

Bylo docela obyčejné ráno pod mrakem na konci března. Žádné jaro ve vzduchu, jen cosi rozepsaného na stole před oknem. Mělo to být už týdný hotovo a tím méně se do toho chtělo. Slibně zazvonil telefon. Budu od marných muk odvolán. Možná k něčemu ještě zbytečnějšímu. Ale nic, zdálo se, nemohlo být horšího než bezbarvé březnové ráno, když hlava funguje roztržitě a s energií spíš ještě podnormální. Jen jaksi k mírné obnově čistoty a k nasycení. Takže telefon tak ranní výjimečně byl skoro vítán.

- Zdravím tě, Jarda.

Jardů bylo a je v životě několik. Ale s kým začalo přátelství kolem čtrnácti let a nějakou dobu dost živě pokračovalo, zůstává i pouhou barvou a rytmem hlasu v paměti, i když se pak styky rozplynuly do mnohaletých mezer. Toto ve zlomku vteřiny zřetelně byl inženýr Jaroslav, chemik a manžel právě tak přátelsky pozorné, navíc krásné Dory, kdysi basketbalista, naštěstí v době, kdy ještě ten obor nebyl výhradním klubem dvoumetrových, a druh na dávném čtyřčlenném automobilovém obletu Anglie, Skotska, Walesu a některých částí kontinentu. Bylo to před půlstoletím po tisícikoruně za osobu.

- Ahoj, Jardo, rád tě slyším.

- S tou radostí počkej.

A vyložil důvod. Omlouvá se, že nevolal dřív, ale vlastně se chce jen ujistit, že jsem parte dostal a že se v jedenáct ve Strašnicích uvidíme.

- Parte? Chodí jich čím dál víc. Ale na dnešek předvolání nemám.

- Honza Kozák. Hrál tenis, blázen. V sedmdesáti. Myslel si, že

když je doktor, poradí si. Hnal se na síť a už nedoběhl. Tak mi to říkali. Ale přijď a povíme si víc.

- Díky, přijdu.

Takže Jan. Též basketbalista, dokonce o dva či tři centimetry menší než Jarde, a též účastník oné jízdy, spolu s Jardou vynálezce termínu degeneráti pro oaszenstva zadních kupé daimlerů a rolls-royců, vedle nichž jsme jako rovní s rovnými jen díky husté dopravě a světelným signálům popojížděli po Piccadilly v přetíženém rapidu firmy Škoda. Ano, už tehdy. Konstrukce ovšem byla jiná. To jen invence v názvech zůstává. Bezpečnost naopak vzrostla. Pas hned tak někdo nedostane. Dávno jsou zavedena víza i výjezdní. Někteří jsou za nic zavírání i do prostorů značně užších než meze zdejší republiky. Ale vynálezcem degenerátů, na něž se zvláštním pocitem podobnosti nelze nevzpomenout, kdykoli ulicí zdejšího města míjí některý z četných superapotebových supertatraplánů, nadměrných vůči jiným výdobytům místního hospodářství, možná byl čtvrtý a nejmladší účastník jízdy, tehdy šestnáctiletý, ale zrale bystrý Jirka Müller. Ještě žije, říká jí zprávy z Anglie, kde se zachránil s matkou i s otcem včasným odchodem v roce 1938 a která ho pak ohrozila, když si ho vycvičila za leteckého navigátora. Přežil, vzal si účastně vlídnou a mnohostranně pozoruhodnou Skotku Mary a zůstal sloužit Británii. Už ne tak nebezpečně. Na význačném místě a uprostřed nádherného Somersetu v obuvnickém průmyslu. Ne, basketbal nehrával. Podnes má nejraději tenis. Ale jak byl viděn na travnatých dvorcích Cumberland Clubu v Londýně, není blázen jako Jan, aby se s přehnaným zrychlením hnal na síť. Brží se i jinak základní lajny, zdatně a na úkor nikoho. Snad, doufejme. Či snad ke škodě Mary? Kdo ví. Není vizum.

A je vlastně už nejvyšší čas slušně se obléknout na rozloučení s Janem. Ten byl naopak starší. Podávalo se mu medicínu dostudovat

včas, než Hitler zrušil zdejší univerzity. Specializoval se na chirurgii. Snad to při své chlapecky rázné i nerozmyšlivé bezprostřednosti neměl dělat. Interní nemoc umožňuje úvahu a konzultaci. Kde je třeba chirurgie, tam se žádá v zájmu zachování života neukvapené a přitom detailně přesné myšlení a jednání. Jan býval humorně milý právě svými ukvapenostmi. Dovolil přátelům vpadnout do letenského bytu svých rodičů v předpolední chvíli, kdy jeho otec, profesor Jan Blahoslav Kozák, filozof a evangelík, jak se mi už tak raně trochu neshodovalo, hrál ve své pracovně na housle a přerušoval sólově hranou Frühlingssonatu občasnými dotazy na adresu jedné ze dvou či tří zkoušených studentek a studentů: "Vy se tedy, kolegyně, domníváte, že podle Kanta je správné jednat jen podle pokynu maximy, o níž si smíme přát, aby byla obecně platným zákonem?" A do chvějivého tónu pokračujících houslí chvějivěji zaznělo dívčí: "Ano, úplně tak, pane profesore." Jednou nás bylo víc, nezdrželi jsme se v předsíni zakuckání, a tu v náhle otevřených dveřích pokoje s houslemi a smyčcem po boku co nejvzpráhleji stál nevysoký, krom okrajových pološedí lysý a jaksi sebelítostivě sebeuctivý pan profesor. Za ním byla zahlédnuta mladičká kolegyně, jak si v děsu oběma dlaněmi a pěknými roztaženými prsty kryje tvář. Pan profesor zase za sebou zavřel a Jan zašeptal: "Já nevím, co fotr na těch holkách má. Jsou to kozy." Ne že by Jan něco měl proti ženám trvale a ze zásady. S několika chodil, jednu si natrvalo vzal za manželku --- ale jedna taky za nešťastných či smolných okolností zesnula po jeho operaci. Zůstalo uvnitř, co nemělo. Do operačních sálů pak už nesměl. Stal se závodním lékařem. Zvláštní osud, stát se něčím takovým, když už závod o vyšší životní dráhu a úspěch musel být vzdán. A teď se hnál k síti. Ani napodruhé nedoběhl.

Vydal jsem se na cestu přes město se smutkem, že možnost promlu-

vit s ním pominula. Už nikdy se jako tenkrát mezi Londýnem a Brightonem nebude ucházet o možnost řídit vůz a nepojede pak k brůze pasažérů i protijedoucích automobilistů po německu vpravo, ač u nás se stejně jako v Británii jezdilo vlevo. Ani mi už ve chvíli, kdy pojedou zhruba devadesát, nezacloní v zájmu svého vymocení oběma dlaněmi a velmi pevně oči. Užilo se s ním, nadějným chirurgem. Bylo však proč též myslet na živější a ještě zcela pozemské setkání s chemikem Jaroslavem. Nikdo jiný z přátel neměl gramofon His Masters Voice tak úplně nejnovějšího typu jako on. Na kličku, jistě, ale ta lehkost zvukovky. A ty desky. Paul Whiteman kraloval, to se ví. Jarda vždycky jaksi chodil středem, ať se móda jazzová či politická nebo oblékací odchylovala na kteroukoli stranu. Ale Armstronga vypouštěl z šalestících desek do prostoru pokoje ve Veverkově ulici tak brzy, že Gora (podle křestního listu Gerhart) Novotný, syn důmyslného vynálezce samostatně se vracejícího ukazovatele směru v továrně Praga a sám notorický nevraceč vypůjčených knih i fotoaparátů, navrčeně protestoval, aby ten trubač nechal přehánění. Ne, Gora se tehdy do rapidu nevešel a nemohl tedy v Londýně ani v Paříži nic namítat, šel-li se večer poslouchat Pete Rugalo, Stan Kenton nebo právě ten Whiteman, už tehdy pro pokročilejší uši konzervativně uňouňaný. Zeptám se Jardy, jak to cítí teď. Ještě si přehrává ty antikvity?

Krematorní divadlo nebylo přeplněné. A kde ty davy taky vzít. Otec profesor zesnul v sedmdesátých letech, tedy příliš pozdě na to, aby svůj trochu zvláštní protestantsky křesťanský pozitivismus poněkud nezostudil snahou přetlumočit jej v jakéhosi právně zavrženého předchůdce marxismu-leninismu-stalinismu, a nezkusil to pak zase napravit. Méně dávno zesnul Gustav, poněkud mladší Janův bratr, na setkání přívětivý vypravěč o bezmocnosti úřadu pro zachování historických památek tvářící v tvář novým vykladačům i utvářečům historie. Ale když kdosi z kruhového pseudomra-

morového řečníště vedle krematorního portálu nerozumitelně promlouval, myslel jsem především na nejmladšího Kozáka, Pavla. Nedotáhl to k maturitě, učil se automechanikem, měl samostatně vyspravenou sedm set padesátku značky Indian a pak brzy měl několik jizev na tváři i jinde a hlavně místo většiny původních zubů zlatě vrcubený plátek zubů umělých. Kamarád nad kamarády. Kdykoli dovezl kamkoli, mluvil o světě pravdivěji než filozof, z vášnivého vztahu k síle motorů udělal ze sebe jejich ovladače v podobě jednoho z nejmladších zdejších vojenských pilotů. Po září 1938 prchl, a to s takovým rozběhem, že přistál až ve Spojených státech. Jistě nějakou dobu trpěl, když v Evropě jeho druzi z letky létali a padali v KAŘ, ale po Pearl Harboru se dočkal. Podle posledních zpráv létal jako pilot z Egypta demolovat s konečnou platností, co Hitlerovi zbylo z naftových polí u Floesti. To došlo koncem května na pohlednici s pyramidou u Káhiry. Datum nečitelné, ale patrně to bylo 8.5.1945, protože dole pisatel přikreslil VED, sláva! Den vítězství v Evropě. Děsivě pozdní vítězství trochu rozumu nad nestvůrným množstvím vražedného blábsví. Pak dlouho nic. Začal červen a Jan hlásil: "Už to víme." Létající pevnosti USAF, detašované v Egyptě k řešeným náletům, musely být zčásti přemístěny z jednoho letiště na jiné. Start Pavlovy dvacetkrát prozkoušené pevnosti se nezdařil. Pavel se zlatě vrcubenými zuby a s osmi kamarády na palubě prošel dvaceti nálety a ze všech útoků stíhaček i flaky vyvázl. Teprve den po míru v tom všichni zůstali.

Opona za rakví se vrzavě uzavřela. Octli jsme se v počtu osmi či devíti, kamarádi z dávných let, u nefontánující fontány uprostřed nádvoří před divadlem. U některých v dotazníku vědomí zůstalo prázdné místo hned v rubrice jméno a příjmení. U jiných naopak obojí bylo důvěrně a nezničitelně známo, jenže ruku nepodali, neobjali, nebyli. Až si mě chemik a přítel Jaroslav poodvedl stranou.

- Já ti chtěl nejen tohle, lehce naznačil palcem a články pravé ruky směrem k nevýstavnému sloupovi spalovny --- myslím Honzu. Už jsem ti to říkal. Prostě blázen. V sedmdesáti let. Ale představ si, co se stalo.

Ostatní se shlukovali kolem nás, ale Jarča poprosil, ať jsou chvíli trpěliví. Buď už to vědí, a pokud nevědí, nemají čeho litovat. Napínal mě. Těsně bok po boku jsme pooděšili z nádvoří mezi hroby. Jaroslav si do nedávných týdnů jednou za rok či za půl roku psal s jiným z dávných přátel. S Jirkou Poláskem.

- Pověď, co je s ním skoro nepřislusně k hřbitovu jsem zvolal při pomýšlení na toho žertovného, pak imponujícího, na čas trochu směšně sebeuctivého, vždy však humorného a velmi lidského tvora. Patřil k prvním mezi ranými přáteli, mě spolužákem nikdy nebyl. Gymnaziálně studoval v pražském Harrowu či Stonu, totiž v prestižní střední škole zvané Křemencárna, protože její budova stála v Křemencově ulici. Vzhlíželo se tam, ale Jiří neshlížel. Měl dostatek chytrosti a pohotovosti, aby výtečně procházel z ročníku do ročníku, a nepřipadalo mu to tak významné, aby se tím chlubil. Jiné to bylo s jeho sportovní ctižádostí. Dal se předčasně do VS, čili do Vysokoškolského sportu, klubu studentů univerzity a techniky. My zatím dokončovali střední školu. On, já i další jsme hlavně rádi běhali na lyžích. Tam jsme se s Jiřím sblížili. Byl ovšem tintítko a ke všemu, zdálo se nám, líný. Tenký, fyzicky bez jiskry, třebaže jinak sršel, po ránu neprobuditelný. Jakmile se začalo ujímat sjezdařské lyžařství, od běhu zběhl. Neměl jsem čeho litovat, že jsem se na to nedal s ním. Byval i ve sjezdu či ve slalomu právě tak dvanáctý až dvacátý jako já mezi krkonošskými kluky v běhu. Neměl čas přetrénovat svou základní, milou, lidsky půvabnou a snad až přehnaně hubenou neohrabanost. Dějiny mu to nedovolily. A vlastně i otec, podobně tenký a jen středně velký krej-

čí nadstředních městských vřetev na Vinohradech. Kde jinde než ve Slezské ulici, o dva rohy z Jiřího náměstí. Ten otec byl bystrý a věděl dopředu. Odešel začínajícího studenta práv dokonce už před Mnichovem za svým bratrem v Chicagu. Jenže to nebyli jen tak ziskuchtivci. Jako by navíc byli chtěli i slávu. Fakt si to snad podnes někdo myslí. Ve shodě s chicagským strýcem Jirkou, synem krejčího z Vinohrad, požádal po Pearl Harboru o urychlené americké občanství, aby mohl vstoupit do armády a případně aspoň někoho zachránit před zbloudlostí tehdejších Němců a Japonců.

Jardu a mě dostíhl mezi hroby jiný náš kamarád z předválečných let, Karel. Měl slzy v očích a chtěl vědět, co si povídáme. Prý to ví, ale nemůže za to. Měl zařvat i on? Jak mohl tenkrát vědět, že Židovka seždaná s arijcem nezaveče do Terezína a sebou i toho arijce.

- Karle, buď tak hodný, řekl mu Jaroslav. Chvilku a jsme u tebe. Karel se odploužil.

- Co se mu stalo? zeptal jsem se.

- Nevíš? Napřed nedal jinak, než že z dvaceti uchazečů o krásnou černou milionářskou dědičku Hanku Wolfovou vyhraje on, a když vyhrál, bylo už po březnu třicet devět, takže se místo miliónů spokojil vlastní kůží a dal se rozvést.

- Fakt. Byl tam v té jejich vile Ježek a hrál, co nejnovějšího se ve světě zábavy a jazzu událo. Beguin, zironizované tango, strašně opravdové blues. Až ho přesytili nesmyslem jménem šampaňské, takže zašilhal --- ze všech právě po Hance. A byli aspoň tak slušní, že ho odvezli zpátky do Prahy.

- Ale to bylo nejméně rok před tím horším krachem. Karel Alber byl vůl. Nepočkal, co bude. Jednal předvídavě.

Většina nearijských manželek arijských manželů a nearijských manželů arijských manželek se v důsledku jakéhosi zmatení eichmannov-

ských myslí zachránila. Jak to zmatení mohli arijské manželky a arijští manželé tušit --- chce se snad někdo ptát. Ony a oni neměli v dané době prášné právo vůbec se ptát. Byli manželé? Byly manželkami? Kdo v jakékoli rozhodující výši měl a má o nich co rozhodovat, jenže se ani nelze neptat. Proč například Karel chtěl být v zájmu života - v zájmu ověho nejužšího života - sebezáchovně chytrý. Nebo naneštěstí nejen Karel. I hrst jiných.

- Dokud Karel neumře, normální život mu už nikdo nevrátí, řekl Jaroslav a já se chláchl, zda postava Karla Albersa, i teď v pětadesátiletém stáří přes truchlivou nachýlenost hlavy štíhle pěkná, je už z doslechu.

- Nejsem nespravedliví, Jarde? vydechl jsem, ač ovšem vás ve mně hlasovalo pro krásnou, tenkou, dlouhou a černovlasou - uloupencou a zavrženou Hanku. Ne, asi nejsem. Povídej o Jirkovi. Co se stalo?

Ale Jaroslav jen bezradně a bezmocně zavrtěl hlavou a bradou ukázal kamsi za moje záda. Než jsem se stačil obrátit, lehce mi od- tamtuh doléhla na rameno čísi dlaň.

- Je mi potěšením tě vidět, šubec, řekl nezamyšlitelně obřadný hlas inženýra Hrdého, podivuhodně vychovaného malého žabího muže, jak ho kdosi kdysi pojmenoval snad za ta široká ústa nad rozplácitou či skoro neexistující bradou. Jinak byl vynikajícím biliáristou, vždy pevně obhajoval Velkou i Malou operetu a Vačka i Kmocha proti kosmopolitismu R.A. Dvorského, a třebaže za studií nebalasně, ale dost a dost zřetelně tíhl k Hodačovu národovectví, podnes na kterém si z mnoha ministerstev obchodu či průmyslu zdárně uplatňoval svůj komerčně inženýrský byrokratismus.

Od jiného bych tu prodávanou přezdívku i na hřbitově přijal se smíchem. Od proslule zaangažovaného příslušníka středních kádří mi připadala jako cosi naschvál exhumovaného, abych za prvé věděl, že se

známe půl století a může si tedy leccos dovolit, ale za druhé a hlavně abych si nemyslel, že je to mezi námi jedna jedna. Ví přece, v jakých neklasifikovatelných oblastech místního života jsem se vlastně vždycky pohyboval. Kolega chemik Jaroslav to sice dotáhl výš, ale přece jen ne tak vysoko, aby se muselo dbát jeho soukromí a důvěrného rozhovoru se známým nýmandem.

- Půjč mi Jardu na chvíli, pokračoval šrdý a zvedal ze své níže ke mně svou neexistující bradu. Přece jen již půjdu do důchodu a opatřil jsem si z té příčiny fonku čisté rasy, ale nečistých mravů. Za nekontrolovatelných okolností otěhotněla. Jarča mi doporučí, jak dál, že, Jarče.

Za tu beznáma vančurovskou stylizací i recitační projev se dalo něco odpustit. Možná jsem hlavně byl rád, že rozhovoru s ním i za mne odbude Jaroslav. Zatím jsem se rozhlížel po kamenných, betonových a záhonkovitých památnících po lidských tvorech. Jako by se toho něco v těch živých dožadovalo. Jakási společenská povinnost. Ale co potom rozmetaný hřbitov u místního nádraží v Nymburce. Nejen tam zplanýrovali hrob s kostmi předků mého otce - ale kam se poděl ten půvabný a vždy potěšeně obdivovaný pomník s reliéfním vyjádřením železničních kolejí vnikajících do tunelu. Metafora pro zaniklého stavitele tratí přes doly a skrze hory? Obcházel jsem pomník, zda trať na rubu někde vyjíždí a míří dál. Byl tam jen studený, plochý, laciný mramor.

Na pohřbu lékaře to tedy byl samý inženýr. Ovšem krom Jirky Poláka. Ten napřed lékaře spíš potřeboval. Ale jak se potom vzepjal, orel. Mohlo být kolem dvacátého května 1945. Náš dvoupokojový byt s malou halou a menší kuchyní v ustupujícím nejvyšším patře naštěstí poměrně nedávno postaveného činžáku byl stanem, noclehárnou, co nejpřívětivějším průchodištěm a dočasným domovem navrátilců z koncentračních táborů, z Terezína, z pobytů v těch či oněch lesích, horách a náručích

a stodolách dobrých lidí po útěku ze zajateckých lágrů. Čekali u nás na odchod či odjezd do definitivnějších bydlíšť. Někteří především čekali, že se objeví bratr, otec, matka, syn, přítel, přítelkyně. Možná ta před čtyřmi lety nejbližší. Možná ten. Chodili do navrátileckých středisek, někdy se vraceli s povzbuzenou nadějí, někdy zmučení svědectvím skoro nevývratným. Přes přírůstky takových svědectví každé zazvonění u našich dveří všech dvacet či dvaadvacet obyvatel zvedalo na nohy. Spěchali ke dveřím někoho obejmout. Ale v tu předpolední hodinu kolem dvacátého května jsem po zvonku byl u dveří první. A stát tam nad echody socha Svobody, asi bych se byl údivem, radostí, dojetím v otevřených dveřích zapotácel mnohem méně. Nad hromadou konzerv, krabiček, druhů ovoce, dlouho zde fantastických, kartonů cigaret v rozpřážené náruči bylo vidět jen ty jediné známé černošsky výrazné rty, humorně rozzářené šedomodré oči pod černým obočím, štítek dost bohatě zdobené brigádýrky, o něco níž na uniformě duhové proužky vyznamenání a emblémy znamenající leteckou příslušnost. Ale na zlomek vteřin cosi odrazovalo od okamžitého přisvědčení a objetí. Síla těch paží a šíře ramen v uniformě. Tintítko Jiří? Nikdy. Ale jeho i můj pohyb znamenající rozpoznání nastal zároveň. Většina nákladu se po našem objetí valila po schodech dolů. Naštěstí sběračů bylo u nás dost. V ulici čekal na Jiřího džíp řízený černým poddůstojníkem, který byl ohledně tvaru úst méně černošský než jeho velitel. Musel nahoru, ale s dvěma Londýňany a zvláště s dvěma Skoty, kteří útěk z lágrů čtyři roky po Dunkirku přežívali u Českých bratří v Orlických horách, si při své přátelsky lahodné, ale až andělsky ledabylé mississippštině skoro vůbec nerozuměl.

- Co Jirka Müller? zněla pak první má otázka.

Jiří Polák vyhrabal z hromady kulatou pikslu cigaret Players Navy Cut a láhev whisky.

- Tohle je speciálně od něho. A prý se někdy přijede podívat.

- Nevráťí se?

- Rediče chtějí zpátky. On jim říká, že jsou dobrodruzi. Toho prý si užil dost.

- A ty?

- Po pětatřiceti povinných náletech mě uzemnili, a protože, jak víš, vládnou němčinou možná líp než touhle řečí, už půl roku vyšetřuju Evropany --- jestli se nezlobíš, že to tak říkám. A je to hrůza.

- Nacisty.

- A nejsou to snad Indoevropani? To bys měl vidět ty jejich typicky světlavé lebky.

- Fakt.

Náhle se smíchem rozpráhl svoje smohutné paže:

- Aspoň někdo jim tady v té slavné kolébce kultury a civilizace unikl. Vítám vás zpátky na svět. Byl bych rád přivezl desky, jen jsem dost jistě nevěděl, jestli swing je tu ještě v módě --- nebo se nezapomnělo, co to vlastně je. Tenhle umí na trubku jako Armstrong, jenže nevěděl, že tu bude zájem, a nemá ji s sebou. Or do you have it in the car, James?

A ve chvíli, kdy James pomalu mississippsky vrtěl hlavou, že ani v džípu trubku nemá, Jiří dodával, že ten James Washington Wilkerson, pravnuček otroků, je hrdina a nikým neporovnatelný: za ty, co ho nemají rádi a které nemá příliš rád ani on, byl za přistání v Normandii v pluku, z kterého polovina zanikla - protože mu šlo o svobodu a záchranu všech a kterýchkoli, dal se do toho bez ohledu, jestli on si zlepšené svobody užije nebo zanikne.

- Ty snad taky, ne?

- Já? Řekl Jiří. Já byl ve fortresce nahore, kdežto on ještě i v prostřelených Ardenách seděl v popravčí kobce tanku dole.

Taková byla po střídavých neúspěších v běžectví a sjezdařství nejvýostnější doba Jirkových pohybů v oblasti této planety. Vzápětí

atiseň po česku dodal, že vlastně už není Jiří Polák, syn krejčího ze Slezské, ale pravý americký George Perry, vysoce vyznamenaný major letectva Spojených států a nyní s toutéž šarží vyšetřovatel těch, kterým se říká váleční zločinci. Kdo z jakýchkoli účastníků války není v nějakém stupni zločinec. Bylo děsivé pouštět to na ty Indoevropany dolů. Bylo hroznější, co přiliš mnoho z nich dělalo dole. Už s místním světadílem nechce nic mít. I když ten nově zvolený světadíl není nebe. Jede se po highway, zachce se občerstvení, ale na dveřích je v čase války proti antisemitskému nacismu napsáno, že se Židům pohostinství v tomto podniku nenabízí. Nebo i odmítá.

- Ale Voska byl rád, že jsem naživu, rozzářil se při tom prohlášení Jiří, mající na mysl Václava Vosku, svého spolužáka z pražského Stonu a herce už tenkrát vynikajícího. Za měsíc přijedu a uspořádáme veliký večírek.

Měli se s Jamesem Washingtonem k odjezdu.

Jaroslav se zatím vrátil ze své pochůzky s Hrdým:

- Nedá se nic dělat, byl to vůl a volem zůstal. Inženýr Hrdý. Neuhlídá fenku a pak chce potrat. Zmodernizoval se, zpátečník. Přece víš, co je to za případ.

- Vím, snad vím, Jardo. Ale co Jirka Polák.

- Už nebude zpívat Dann geh' ich zu Maxim, dort bin ich so intim.

- To se mu nechtělo už dávno.

- Nepovídej. Před válkou se těch operetních blbů nemoh dožrat.

- Po válce už bylo jinak. Zamerikanizoval se.

- To ti řeknu. Úplně.

A jen co to Jaroslav dořekl a vzal mě pod paží, abychom alejkami hrobů unikli dotěrným přátelům, doklopýtal za námi s pomocí hole Ingo, před věky vzor věčného studenta, nyní podružný rozvodový advokát

už patnáct let v penzi, ale čilý poradce za příslušný peníz a sběratel pověstí o přátelích i nepřítelích.

- Je to pravda, Jarde, že vnuk Alenky Alberové, Karlovy sestry, v patnácti spáchal sebevraždu?

- Ingo, jdi do háje. Nemáš svých starostí dost?

- Starám se, že ji mám rád. A proč by se to nemělo vědět, jestli je to tak. Vzala si blba z vyšších poloh, ještě i vnuka kvůli tomu v gymnáziu nenáviděli, nastrojili mu past a on se doma na záchodě občesil. Prý si k tomu na tatⁿkově nejžaponštějším tisícidecibelu hrál rock.

- Blbneš, Ingo. Jdi do háje. Mám si tady co povídat.

Jaroslav se k němu obrátil zády a blížil se ke mně. Já zatím byl s Jiřím na několik milých a postupně opilých hodin dvacet let po děsivé válce v útulně i odlidštěně luxusním hotelu Dorchester v útulném i odlidštěném Londýně šedesátých let plných naděje. Byla to trojschůzka. Americký pilot, britský navigátor, československý přízemník. George Perry už nebyl pilotem ani odpočívajícím majorem. Stalo se mu osudem jít vzhůru. Byl generálním ředitelem pobočky General Motors poblíž Glasgowa, vyrábějící bagry a rýpadla pro Střední Východ. S tenistou a navigátorem Jirkou Müllerem jsme tehdy zastihli sjezdaře a pilota George Perryho ve stavu až neutěšeném. Hrbil se, sténal, naléval skotskou nám i sobě v přebytném množství. Pořád to byl ten zenergizovaný syn krejčího z Vinohrad, zarytý odhodlaný odměňovač matčina, otcova, sestřina ponižujícího a mučivého konce. Ale byl to i znavený držitel poměrně velké moci. Nebýt zbledlého a znaveného stáří v jeho rysech, byl by se v mých očích podobal tenkému, lenivému, nevýbojnému Jiřímu na Lvoračkách v Krkonoších roku 1936. Co byl platný milionářský hotel Dorchester. Jiřího život mimo sjezdařské spády a letecké vzestupy zjevně živil po hmotě, ale po duchu pramálo. Ještě

jeme se pak v Soho při večerech viděli dvakrát, vzpomínal na schůzky u Fexidera na Francouzské třídě, ale z pražského orla Perryho v květnu 1945 zbývalo čtvrt. Po nesmyslném šampaňském znovu po desetiletích zanotoval Dann geh' ich zu Maxim, dort bin ich so intim, ich kenn' dort alle schöne Damen mit ihren Kosenamen - Joujou, Froufrou, Loulou --- ale už to nemělo vtip ani jiskru. Hrdinu se v úloze generálního ředitele podařilo zdevastovat.

- Jirko, vykašli se na prachy a kariéru, odvážil se mu po čtvrté skotské říci nižší britský manager Jiří Müller. Jdi do penze. Budeš ji mít za hrdinství dost velkou.

- Na hrdinství se dávno kašle, řekl George Perry.

A to bylo zatím poslední, co jsem od něho kdy slyšel.

- Jseš zamyšlený, poznamenal ke mně mezi hroby Jaroslav. Já taky.

- Už mi to, prosím tě, řekni, probral jsem se z dávná.

- Nebudeš tomu chtít věřit, ale je to tak, odpověděl Jaroslav.

A bylo to tady. Konečně koncem sedmdesátých let bývalý Jirka Follák, nyní George Perry, nechal pokusů o vzestup vyšší a vyšší. Usídlil se v zájmu možnosti navštěvovat broadwayská divadla především s jejich muzikály na jedné z bočních ulic od Central Parku. V centru dění. A proč ne, když pětatřicetkrát v něm jako pilot fortresky byl a nikomu se nepovedlo mu to definitivně vymluvit. Až přišel počátek let osmdesátých. Asi vinou několika desetiletí předchozích se tehle čas proměnil v cosi slabomyslně vražedného. Příliš často na příliš četných místech. Bez srozumitelných motivů a příčin. Prostě je zábavné na dálku vidět záblesk výbuchu přivoděného vlastnocručně nařízeným hodinovým strojkem. Slyšet výstřel způsobený vlastním pratem a kdesi poblísku se kdosi zásluhou toho pouhého hnutí pratem hroutí k zemi. Zcivilizovali jsme se. Už nezabíjíme kyjem. Jaroslav dořekl:

- Na poslední dopis mi Jirka neodpověděl. Jen jeho syn. Taky George a Perry. Prý policie jen opakuje, že takový už je New York, a neví si rady. Nebyla to vražda loupežná, ze msty ani ze žárlivosti. Prostě pif a bylo to. Průstřel srdce na první pokus. Sebevražda vy-
loučena. Na šatech žádná stopa stříelného prachu. Střela přišla nejmaň
ze dvou kroků. Představ si to.

Mlčky jsme se vraceli ke kamarádům Jana Kozáka a Jirky Poláka z
dávných let.

- Tak já vám něco povím, kluci, řekl Ingo hloučku starců a já byl
zvědav, ale hodinky mi ukázaly právě poledne a měl jsem v tu hodinu
schůzku s kýmsi velmi živým.

Ale ne, žádná Froufrou, Joujou, Loulou. Spíš jsem jen cestou ke
svému povozu pod lebkou tence zaslechl Ger^hawina a Fitzgeraldovou ---
I love you, Porgy --- a zdálo se za Jana i za Jiřího, že to nejen v
tomto pozdním věku, ale i po něm, po něm, po něm je možné. Líbezná,
drahocenná, okouzlující pozornost a vlídnost. Jenže, aby zněla, musí
hlas proniknout tenký proud vyšlý z tajných a temných žhavých loži-
sek vášně, touhy, nezhasitelné lítosti, hněvu. Cestou přes toto míst-
ní město, až zemědělské pokojný vzorek mírného zeměpásu, přišla mi na
mysl půlnoc v Harlemu před dvanácti lety. To ještě New York tolik
neproslul chodníkovými dusiči a vražděními mezi osmou večerní a osmou
ranní, i když mě taxikář jednou dokonce už v pět odpoledne odmítl
zavést na adresu podle mne zcela účtyhodnou, ale on to znal jako
dangerous neig^hbourhood. Co teprv Harlem, výhradní území černých, kte-
ří se přitom jinými čtvrtěmi spolu s bílými, žlutými, hnědými pohybu-
jí celkem neohrožení. Nebo tenkrát neohrožení. Nejel jsem do Harlemu
záměrně, ač to lákalo. Snad jsem si tedy tu trať podzemní dráhy sple-
tl podvědomě. Vystoupil jsem na Sto třinácté ulici a nebylo bílé živé
duše. Upoutalo mě to a bralo to i dech. Příběhů o nebezpečí harlem-

ských nocí bylo mnoho. Tváře kolem byly při pohledu na mne skladbou výrazů od překvapené zvědavosti po mladistvý pošklebek a příslib: jen zajdi tady za roh do tmavší alejky a poznáš. Vrátit se do tunelu subwaye? Byl jsem pro, ale napřed jsem se pokusil vyptat se, zda ke svému bydlišti nemůžu dojít pěšky. Pálnoční Harlem znovu hned tak nezažiju. Ale dotázaný osamělý muž mi nerozuměl. Přitom požádal o cigaretu. S vyceněným smíchem mi vzal z ruky celou krabičku a šel. Množily se úkazy nepřátelství, ale přece jen jsem se vydal tušeným správným směrem jasně osvětlenou širokou a rozeznělou ulicí. To znění bylo znenadání povědomé. Před otevřenou přední stěnou přízemního podniku stál či se jakoby v mírném vání pohoupával stohlavý hlouček. A pokud nás tomu Jan Rychlík u klavíru či u desek a gramofonu učil správně, byl to skoro pravý prapůvodní New Orleans. Ale když jsem se očarovane zastavil i já, z trojice chlapců přede mnou mě jeden zahlédl. Naráz všichni tři o krok ustoupili, takže já se zády střetl s těmi za mnou. Do trubek a klarinetů se ozvalo nevlídné a posměšné brumlání, co že tu chceš a nejsem-li drzý. Poslouchat jejich blues. Bylo i fyzicky úzko.

Tehdy mě kdosi jemně vzal za loket a slyšel jsem:

- I bez vás tu máme noc co noc trablů dost.

Byl to nejmilejší a nejinteligentnější policista, jakého jsem kdy zažil a zažiji. Dlouhý, v tváři trochu Joe Louis, v řeči vlídný, srozumitelný a zvědavý. Dovedl mě až k příští stanici subwaye.

- Ale ta hudba je tak přitažlivá, ještě jsem se ohlížel.

- Jindy, chlapče, jindy, a podal mi ruku.

Kde byl, drahocenný Joe, když stříleli Jiřího.

Z d e n ě k U r b á n e k

Listopad 1986. Připsáno s přáním lepších příštích hodin a let
Karlů Srpovi u příležitosti jeho padesátin.

Ludvík Vaculík

Dvojí způsob

V posledním dvacetiletí socialistického zavírání lidí cítil jsem se s některými svými přáteli a spojenci v mlčenlivém sporu. Začalo to, když zavřeli Luďka Pachmana, Jana Tesaře, Petra Uhla... bylo jich víc. Měl jsem ovšem respekt k jejich postojí a k statečnosti, s níž odporovali ~~xxx~~ "vládě". Ale viděl jsem, že takový odpor vede určitě do vězení, aniž co bylo věcně vykonáno: protože režim to prostě nemůže strpět, když už je takový! Krom toho se takový odpor stával zaměstnáním: zabíral těm lidem celou mysl a všechnen čas, stál je všechny síly. U politiků, jak třeba je Uhl nebo Šab^alta, je to něco jiného: ti skutečně přitom vykonávají své povolání, až za tu mříž. Jsou však lidé, a těch je víc, kteří stejně nesouhlasí s "vládou", svůj odpor však projevují tím, že se proti její vůli snaží dělat svou práci ve svobodném duchu. Pověděno názorně: můžu s transparentem "Svobodu literatuře!" jít na náměstí, kde mě určitě seberou a dostanu nejmíň osmačtyřicítku, nebo můžu svobodnou literaturu prostě dál děla^t. Ukáže se, co vláda ještě snese. Co už nesnese, můžu ovšem dělat dál, až po tu mříž. Ale je zřejmé, že takový postup dává "vládě" a její policii těžší úkol: musí se riskantněji rozhodovat, jak tvrdě zasáhne. Při tomto způsobu "odboje" neztratí člověk tolik sil, zdraví a času, a přece cosi stvoří. Zvolil jsem si tento druhý způsob. Vyšel mi, dosud, ovšem není to stoprocentně průkazné: myslím, že i já jsem měl být zavřený v tom roce 1981 po podařeném francouzském kamionu. Jenže jsem tehdy ležel v nemocnici s nabouranou slivnicí a čekal na operaci žlučníku. Byli se tam na mne ptát. Myslím, že případ pana Václava je smíšený: řekl bych, že více než svobodné psaní přech^á odpor vlády a proti její politice pěstoval přímý politický boj proti ní, za svobodu svého psaní. Snad je z mých slov zřejmé, že nic nestavím výš: děsná neústupnost na skromnější pozici je stejně potřebná jako děsná odvaha na pozici riskantní. Právě mnohost aktivit dává nám větší šance něco uhájít a později i získat.

Proto mi zápas Jazzové sekce byl velice blízký, dokonce bližší než sám jazz. Že nakonec některé z vás zavřeli, to na mé úvaze nic ne-

mění. Byla to podlost, vládní čin z bezmoci. Jako kdyby zavřeli
mne třeba za podstrčené drogy.

/prosinec 1987/

Ludvík Vaculík

P.S.: Vlastně to mou úvahu potvrzuje!

Josef Vlček

VZHŮRU Z KOPCE!

"To jenom tak
Bez výtědělku bez pohromy
Hlavně nebýt sám"

Z kopce je koncept. Koncept kapely i písňových cyklů. A řekněme si hned na začátku, že nemá v Československu obdoby. Svou poetikou, hudbou i celkovým výrazem je totiž naprosto výlučný ve srovnání se vším, co u nás v dnešní době vzniká.

Z kapely čiší vzácné kouzlo velkých rockových osobností, ale to kouzlo nepohladí. Naopak, mráz běhá po zádech, když si uvědomíme obsah jejich písni. Takovou brutální, krutou a bezohlednou obžalobu své generace /a s ní i těch předchozích a příštích/ vmést posluchačům přímo do tváří! Ani trocha soucitu, ani trocha slitování. Podívejte, jak se rodí měšťáci! Podívejte, jak se z vás rodí měšťáci!

Dav to bere. Slyší vybroušený projev, vzrušující drsnou muziku, dráždící texty. Jsou v něm mnozí, kdo jim jejich krutost zazlívají, vždyť ne všechno je tak zlé. Najdeme i takové, kdo jimi pōhradají, protože jsou ve své podstatě těžce společensky angažovaní - daleko víc než je u českého rocku slušným zvykem. Ale vyskytují se i ti, kdo nic nepochopí nebo se v písniích najdou - a mnohdy využijí své moci, aby kapelu zakázali. Aneb jak se u nás eufemisticky říká - nepovolili.

Za tuto cenu vrací brněnské trio /vlastně dnes už čtveřice/ zpět do českého rocku chuť, kterou jsme už začali oplakávat, a bez níž je pořádného rocku vždycky jen půl - polemiku. Není jen mezi kapelou a diváky, ale i mezi těmi, kdo jejich hudbu přijímají.

Vzhledem k takové pověsti je historie skupiny velmi krátká. Petr Váša, student brněnské filosofické fakulty, měl sice koncept souboru ~~dílohou dobou~~ přesně formulován ve svých představách, ale trvalo dlouhou dobu než se mu je podařilo realizovat. To už měl za sebou první rockové zkušenosti v ~~ka-~~pele Uzený koleno a podílel se na "polofolkovém projektu" Bledá dívka s dala máanky. V té době si už byl jist, že rocková hudba je ideálním médiem pro to, co jako umělec chce říci. "Rock je jediné živé umění dneška," formuluje svůj názor. "Jako divadlo za Shakespeara. Mám pocit, že dnešní výtvarné umění ani literatura ^{najsem} není ekvivalentní duchu doby. V rocku nacházím výraz, který dokáže dostat hudbu i text do určitých pozic, kterých chci dosáhnout."

Souběžně se svou folkovou aktivitou začal hledat "způsob, jak své písně hrát na elektrickou kytaru a hlavně spoluhráče". To byl kámen úrazu, protože najít dva muzikanty /už tehdy byl rozhodnut interpretovat ^{svůj první cyklus Z kopce} ~~svých prvních osm písní~~ v prostém obsazení kytara - basová kytara - bicí/, schopné se podříditi jeho osobnosti a zároveň natolik tvůrčí, aby Vášovy nápady dokázali rozvíjet, ~~to~~ není tak snadná věc. Kolik let se o to marně snaží Zappa, Eno, Fripp. A že ti mohou čerpat z mnohem širší muzikantské základny. Vášovi to trvalo tři čtvrti roku: "Byl jsem z toho úplně magor. Ptal jsem se dokonce i lidí v šalině, jestli z nich někdo nehraje na basu nebo na bicí. Nakonec jsem na jednom večírku objevil Pavla Koudelku. Zkoušeli jsme ve dvou a pak se k nám přidal Aleš Svoboda na basu. Od toho okamžiku se věci prudce hnuly."

V listopadu byla ve vymrzlé zkušebně první zkouška, v březnu debut na krajském kole ZUČ, z něhož Z kopce postoupili do soutěže Akademická Praha '86 a bez potíží ji vyhráli.

Pak přišel neúspěch v podobě krajského kola Rockfestu, kde sice sítem poroty neprošli, ale dramaturgická skupina ústředního kola pochopila vyjimečnost souboru a do Prahy^{ji} pozvala. Tři vystoupení v Paláci kultury pak byla velkým triumfem. ~~Tři~~ Nejnáročnější z kritiků se netajili tím, že byli ~~až~~ nejlepší kapelou, která se tam objevila.

Z kopce přitom překvapili svým věkovým průměrem. Všichni jsou ročníky 1964 nebo 1965, což ve stárnoucím českém rocku znamená opravdu hodně. A také tím, že stačilo pouhých osm písní, aby kapela v pětáctyřicetiminutovém programu přesně definovala podstatu podtitulu celého cyklu - Soubor zaklínadel určených k vyvolávání zlých duchů průmyslových nemocí.

Tou podstatou je nuda. Váša ji líčí pečlivě vybranými neosobními obrazy: "Nevydrží se stát - nevydrží se sedět." Nuda, neviditelné středoškolské trauma rodičích se mladých intelektuálů. Nemoc, získaná v sedmnácti a provázející budoucí krasoduchy zbytek života. Nuda léčená, ale mnohem víc neléčená předstíráním, pózami, hraním si na něco: "Kavárny jsou přeplněné filozofy ekonomy/politiky bojovníky za svobodu svobodnými matkami". Nuda, která je - aniž si to uvědomují - hnačím motorem jejich životů. Všechno v nich vzniká z nudy. I ta napětí, která si mezi sebou nebo v sobě vytvářejí, z ní vycházejí. Díky ní hledají v banalitách smysl, vytvářejí si iluze o skutečnosti na hony vzdálené realitě.

Vášova galerie rodičích se snobů a budoucích dutých lidí /"My jsme ti dutí lidé/vycpaní lidé/skláníme jeden k druhému/hlavičky slámou vycpané," líčil je T. S. Eliot/ je bohatá. Dvě dívky v drahé restauraci u kávy, šeptající si z nudy sladká tajemství. Mladík, snící o cestách "někam daleko". Marie, vracející se domů až k ránu. Všechny je krutě shrne do jedi-

ného čtyřverší:

"Přečíst ^{nicotně} ~~hodně~~ knížek

Potkat zajímavé lidi

Hodně cestovat

Dát si to nějak dohromady a mít v hlavě zmatek"

Touha po nějakém dění, vyvěrající z každodenní nudy vede až k podléhání dojmu, že se něco děje, třebaže se neděje nic. Z kopce to líčí v písni Poletování: Magdalena si v ní chvíli představuje, že "vylétla z okna a pohybuje se s oblaky". Když si to uvědomí, lekne se, ale hned ji uklidní ~~pohled~~ ^{pohled} zpět "a za ní byla jejich kuchyně se všemi těmi hrnci a vařečkami". Trochu se nám tím zvedá záclona, která zakrývá pozadí mladé nudy - nejistota, strach z predestinace, jíž se nedá uniknout. Vždyť co jiného je Magdalenina vize, co jiného jsou dívčí sny ve skladbě Ktělou písňalku si vybrat!

Po Rockfestu odešel Aleš Svoboda na vojnu a v kapele ho nahradil Pavel Žemla. Váša přidal pět dalších písní a houslistu Vojtu Kupčíka. Tvorba - alespoň aranžmá - se stala kolektivnější záležitostí - a kapela pevně stojí za svým konceptem potlačovat sóla, znít jako jednolitý celek. Nový cyklus sahá kamsi hluboko do dětství, do chvil, kdy se "ohýbá proutek!"

Je až s podivem, jak se ~~tu~~ ^{obecně} ještě více ve Vášových textech prázdnota masové kultury civilizace, která plodí prázdnotu lidí. Je to tak, Váša je v dobrém slova smyslu moralista. Právě proto jsou písně jeho skupiny vzrušující a bolí:

"Cukne to

A celý tenhle svět se rozběhne

přes kaluže a výkladními skříněmi

jako v obrovském akváriu."

Karlu Špovi k padesátému narozeninám s díky za všechny kráseworky, které jsem v letech získal. Josef Vlček

Jan Vodňanský

Kráčení s trepanovanou lebkou

Bedřich B. kráčel po ulici s trepanovanou lebkou.

Tento hloupý zvyk ostatně působil Bobši četné nepříjemnosti ~~xxpráci~~ a to jednak v práci , ale též v osobním životě, částečně i ~~x~~ při odpočinku. ~~xxx~~ Ženy se odvracely od hnusného otvoru . Měďák by jím prolezl. Muži bezmocně svíraly pěsti co nejdále do sebe a dusily v sobě bezmocné kletby.

"Měďák by jím prolezl ", sípěla stařena na Bobše . Ten jenom dobromyslně poskočil a dohloubky se uklonil trepanovanou lebkou. Z temného otvoru na vrcholu lbi nevylezl měďák. Byla to staříčká žízala ,dožívající uvnitř sevůj oslizlý život, kdo vylezl místo očekávaného měďáku.

" Hele mamí , mozek ! " - Řičel kojeneček , který vyhlédl nedopatřením z kočárku a samým leknutím počal plyně artikulovat.

Bobš lebku něžně uchopil a cosi jí téměř hamletovsky pošeptal do bočních otvorů po uších. Kojeneček vypouklil obě oči najednou a zvrátil ~~se zpátky do kočárku~~ nazpět do kočárku.

Bobš zálibně zamlaskal ale vtom slepec ,~~který před ním~~ hůlčičkou bílou ,kterou před sebou komíhal, vyrazil mu milou lebku z ruky. Bobš se za ní rozběhl ~~popadl ji~~ popadl jí, a dal se do zběsilého trysku . Stmívalo se však ještě rychleji, a on s divoce vypoulenýma očima si uvědomil , že dnes již nedoče telefonní seznam , který studoval již několik let. Kojeneček nemohl usnout a stále upadal do ^{prakticky} diskusivního myšlení. Z lebky zvolna vylézal - měďák.

Václav Vokolek

václav v o k o l e k

z knihy T r i p t y c h

Pan Čang, literát z An - Čchingu, vedl v mládí velmi neuspořádaný život. Celé dny se skláněl nad zaprášenými svitky, dlouhé noci trávil ve společnosti štětců a tuše a jindy se jen opíjel a budil pohoršení. Příbuzní se ho zřekli a mladé dívky se zdaleka vyhýbaly jeho rozpadlému domu.

Sedával sám v prázdné chýši, zapomínal jíst a spát, a šťasten byl jen tehdy, sklonil-li se nad propastnými stránkami starých mistrů. Opájel se jejich slovy, plul pomalým rytmem veršů, které se jako bezbřehá řeka klikatily krajinou snů, dotýkal se křehkých představ jako dítě jemných hraček a vrýval do kamene paměti křehká poselství vzdušných metafor.

Hlasitě ~~přečasto~~ vykřikoval básně Tchao- Čchien a jindy vybíhal ven, aby přednesl oblakům líbezně potřeštěné sloky Liu-Lingovy. Tak jako pes, když vyje na měsíc, recitoval hvězdám božského Li-Pa.

Nebohý Čang zkoušel podle těch vzorů psát básně, ale pak dlouho plakal nad jejich nedokonalostí a zoufale proklínal osud, který nemohl naplnit. I zapřisáhl se při památce drahých mistrů, že i on se stane básníkem, jehož verše ustrnou v čase jako divukrásná kytice vhozená marnotratně do blankytu nebes.

Vzýval démony hor a jezer, zapřisahal stíny nečistých sil a vyslovoval tajemné formule - jen aby dosáhl tak vzdáleného cíle.

Marné však bylo jeho počínání.

Slovy, jako prasklým kotlem, bubnoval do tance leda medvědům, těmi slovy, jimiž chtěl pohnout hvězdy k slzám.

Spálil tedy své básně v ohníčku z bambusových listů a vychladlým popelem si posypal hlavu. Napsal na zaprášenou stěnu nad svým ložem:

co tedy ještě?

co ještě:

už nic.

chceš víc?

co tedy ještě?

stín který je bílý...

A odešel. Byla teplá noc a křehké květy měkce zářily ve svitu luny. Noční motýli se křídly dotýkali jeho rozpálené hlavy. Jemný vánek mu tichounce našeptával začátek nové básně, ale Čang odolal a vydal se nacestu.

Jeho blouzení trvalo několik let. Rozmlouval s mnoha lidmi a neporozuměl smyslu jejich snažení. Obdivoval křehkou krásu žen, které se mu však jen vysmívaly, tupily ho a odháněly od tajemného stínu svých zacloněných loží. Poslouchal slova starců a nenalézal v nich ničeho mimo trpkého pocitu marnosti. Více snad pochopil ze závratného letu ptáků. A z vůně květů. Klaněl se nádheře rozkvetlých broskvoní a podívoval se moudré pracovitosti včel. Občas vyryl do písku počátek básně a uprchl, jako ten, jenž se dopustil zločinu.

Tak došel až k horám Zářícího jasu. Doslechl se, že zde žije Pao-Ču, stařec, jenž poznal tajemství slov.

Nalezl ho v malé chýši na úpatí temné skály. Seděl tam s hlavou zvrácenou vzhůru, jako by spal. Čang se mlčky poklonil.

"Básník?" zeptal se stařec.

"Ano, vydechl Čang.

"K čertu s tebou?" vyskočil Pau-Ču, "zmiz! Táhni odtud smrdutá tlamo!"

Začal Čanga odhánět kamením.

"Koukej mazat, proklatče, slepičí prdelko, hanebný lejno-
noši! Huš, huš, hanobiteli světa!"

Ustrašený Čang odběhl, ale po chvíli se zase vrátil. Stařec
si ho dlouho nevšímal.

"Básník?" zeptal se po čase.

Čang neodpověděl. Stařec něco zabručel, odplivl si a zalezl
do těsné ulity svého domu.

A tak se Čang usadil u jeho chýše a čekal. Pao-Ču mu občas
hodil zbytky jídla a Čang je vděčně snědl. Když se ho dotkl
starcův stín, zachvěl se radostí. Pao-Ču se často hlasitě
smál a naplňoval tak Čanga tajemnou veselostí.

Tak uplynulo mnoho jar a Čang byl šťasten. Někdy mu hlavou
proléšlo několik pěkných slov, které by snadno mohl seřadit
do řetězce veršů, ale brzy je zapomněl a vnímal jen hučení
větru ve skalách a starcův smích.

A zase přišlo nové jaro. Sníh prudce tál a krůpěje vody se
třpytily jako perly v dotecích slunce. Z údolí stoupaly pá-
ry provoněné vůněmi, semen pukajících ve vlhkých mázdrách
země.

Stařec se sklonil nad Čangem a kopl do něj. V ruce svíral
kámen.

"Hvězda!" zahučel.

Čang dojatě přikývl a Pao-Ču rychle zmizel v chýši.

Po čase se znovu vyšoural ven a přistoupil ke šťastnému
Čangovi. Ukázal na pokroucenou borovici:

"Řeka."

Potom zvedl ruku k nebesům:

"Džbán."

Čang mu vděčně objal nohy. Pao - Ču zděšeně zapištěl, jako
by se ho dotkl had a rychle zmizel v chatrči.

Když se po několika dnech objevil, podal Čangovi pohár vody
a poručil :

"Dýchej!"

Čang se zhluboka napil a pocítil náhle velikou radost žití.
Jindy stařec ukázal na veliký kámen. Čang ho chtěl zvednout,
ale ani s ním nepohnul. Strnul v bolestivé slabosti a tehdy
Pao- Ču zašeptal:

"Leť !"

A Čang poznal nekonečnou sílu věčnosti.

Nadešla zase zima. Skála nad nimi se pokryla ledem. Vše bylo bílé, mrazivé a třpytné. Z břichatých mraků tiše padaly zářivé vločky sněhu.

Pao-Ču stanul na prahu chýše. Rukou si zakrýval oslněné oči.

"Počátek je v temnotách," krákorál jako starý havran.

Pak navršil na Čanga hromadu proměnlivého kamene a zamumlal:

"Raduj se!"

Čang nepocítil chlad, ani tíhu balvanů. Mysl se mu vyprazdňovala a srdce naplňovalo blažeností.

Když přišel čas, zvedl se a kameny se zřítily do údolí. Pao-Ču pozoroval burácející lavinu a volal:

"Strach, strach..."

Hodil Čangovi trochu zbytků a rozdělal oheň. Uchopil ho za ruku a vložil ji do plamenů.

"Smíření!" volal mocným hlasem.

Ani tehdy nepocítil Čang bolest.

Jednoho včera přivedl stařec Čanga ke svému ležnímu.

"Slovo!" vykřikl podivně dutým hlasem.

"Slovo," opakoval Čang jako ozvěna.

Společně ho zahrabali do písku před chatrčí.

Potom si Pao - Ču dlouho Čanga nevšímal. Co chvíli ho odháněl a nadával mu. Nedal mu jíst a odstrkoval ho dlouhou holí jako nějakou mršinu.

Z posledních sil se Čang doplazil ke starcově chatrči a pokorně škrábal nehty na tvrdou rohož. Cítil, že je u konce sil.

"Básník?" ozvalo se zevnitř.

"Ne," vydechl Čang.

Pao - Ču vyšel ven a držel v rukou sněhobílý šat. Zvedl ze země zesláblého Čanga a oblékl mu jej. Objal ho a oslovil:

"Více tě nemohu naučit. Dosáhl jsi dokonalosti, jsi skutečným básníkem, jak sis přál. Poznal jsi pravou podstatu slov a vytrval jsi. Pocítil jsi váhu slova a neutekl. Pochopil jsi smysl a nepromluvil. Tvé slovo by nyní mohlo rozbít na prach

tuto skálu, vyvrátit nebese, anebo vrátit smysl nesmyslnému. Ale ty, protože jsi mistrem, to slovo nikdy nevyslovíš." Posadili se spolu před chatrč a již nikdy nepromluvili. Jejich myšlenky nepotřebovaly slov a jako pestrobarevní motýli vzletávaly rovnou k nebesům. Srdce jim zářila ve svitu hvězd a osvětlovala kalnou prázdnotu vesmíru, který se tak stával tou nejdokonalejší básní.

Va'clav Volnov

Ivan Wernisch

wer heimgeht tut gut
tut gut nicht nach links
und nicht nach rechts zu schauen
und nicht auf das Geflüster aus
feuchtdunklen Ecken zu hören
nenaslouchej šepotu
nenaslouchej šepotu
wer heimgeht tut gut
wer abends heimgeht
tut gut

Ivan Wernisch

Egon Bondy
Jiří Černý
Miroslav Červenka
Jiří Exner

Anna Fárová
~~Zdeněk Fišer~~

Arnošt Goldflam
Václav Havel

Bohumil Hrabal
Mikoláš Chadima

Jindřich Chalupecký — 10 em

Petr Kabeš
Čestmír Kafka

Ivan Klíma
Jaroslav Kladiiva

Jaroslav Kořán

Pavel Kouba

Josef Kroutvor

~~Ester Krumbachová~~

Ludvík Kundera

Vojtěch Lindaur

Sergej Machonin

Vlasta Marek

Karel Marysko

Petr Oslzlý

Karel Pecka

Vladimír Pistorius

Jan Rejžek

Petr Rezek

Zdeněk Rotrekl

Pavel Řezníček

Jan Skácel

Joska Skalník

Karel Srp jr. ml.

Andrej Stankovič

Jiří Šetlík

František Šmejkal

Pavel Šrut

Jan Švankmajer

Eva Švankmajerová

Zdeněk Urbánek

~~Ludvík Vaculík~~

Ludvík Vaculík

Josef Vlček

Jan Vodňanský

Václav Vokolek

Ivan Wernisch

18 em

KARLU SRPOVI K PADESÁTINÁM

KARLU SRPOVI K PADESÁTINÁM